

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almenyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

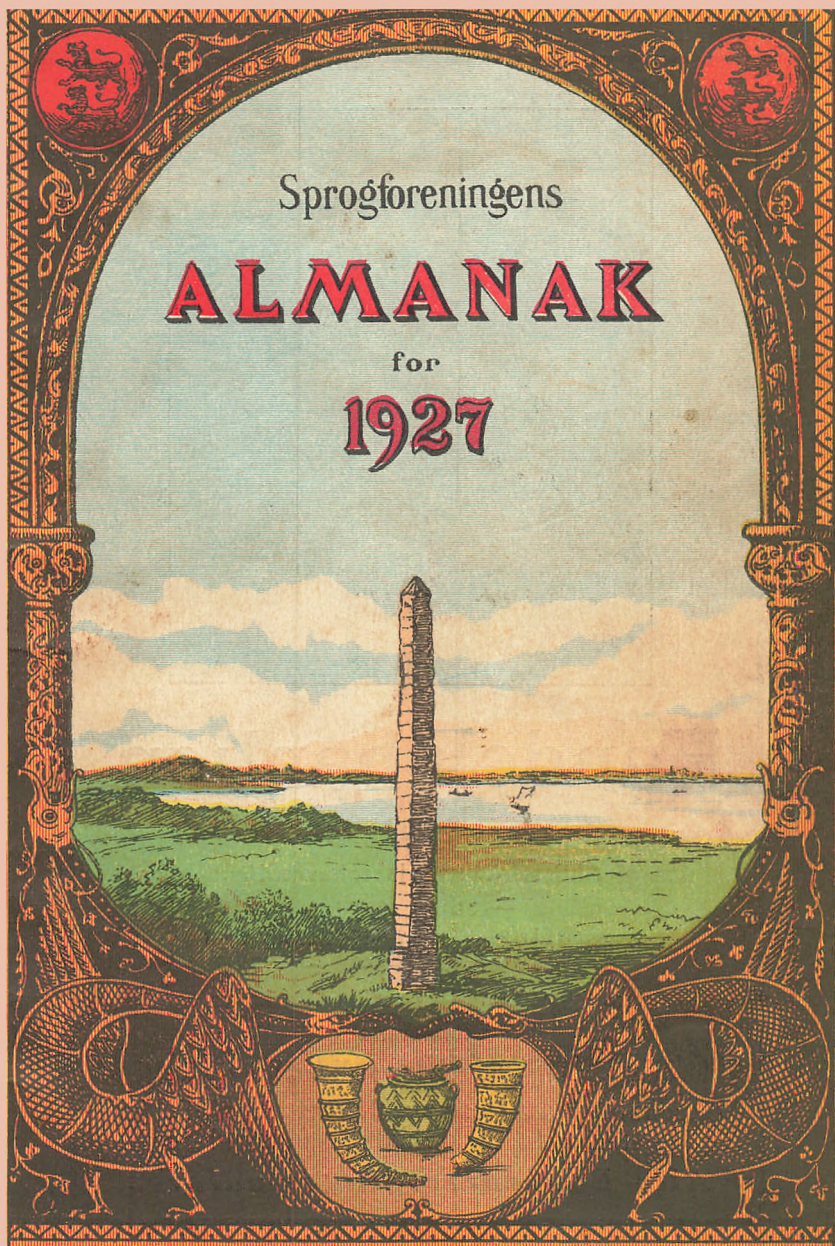
Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Sprogforeningens

ALMANAK

for

1927

Handelsbanken

Aabenraa

Filial af Aktieselskabet Københavns Handelsbank

— Stiftet 1873 —

Kontortid: 9—12 og 2—4. Lørdag 9—1

Telefoner 401 — 402 — 403

med Omstilling til samtlige Afdelinger.

Kontorer i

Bolderslev, Bovrup, Følsted, Hjordkær og Hellevad.

Aktiekapital og Reserver ialt ca. 80 Mill. Kr.
tjener til Sikkerhed for Indskud.

Alle Bankforretninger udføres.

Sprogforeningens
A l m a n a k

for

* * 1927 * *

34. Aargang.

Udgivet af Sprogforeningen
under Redaktion af N. Hanzen og S. Rud.

Nabensaa.
Trykt i „Hjembal“s Trykkeri.

Nærværende Aar

regnes efter Kristi Fødsel 1927.

Siden Indførelsen af den Julianste Kalender	1972
" " " " Gregorianste "	345
" " " " forbedrede "	214
" Bogtrykkerkunstens Opfindelse	487
" Amerikas Opdagelse	435
" Reformationens Begyndelse	410
" den oldenborgske Stammes Tronbestigelse	479
" den lufsborske "	63
" Kong Christian d. X. "	15
" Verdensrigens Udbrud	13

Formørkelser i Aaret 1927.

1) Ringformet Solformørkelse den 3. Januar, uhyldig i Danmark. Den ses som partiel Formørkelse i den sydlige Del af Australien, paa Ny-Seeland, i den sydlige Del af det Stille Ocean, i det sydlige Ishav og i Sydamerika, undtagen den nordvestlige og nordøstlige Del. Formørkelsen er ringformet for et smalt bælte, der begynder lidt øst for Australiens Østkyst gaar gennem det Stille Ocean og det sydlige Sydamerika og ender i det Atlantiske Ocean.

2) Total Maaneformørkelse den 15. Juni, uhyldig i Danmark.

3) Total Solformørkelse den 29. Juni. Den ses som partiel Formørkelse i den nordlige Del af Afrika, i Europa, i den nordlige Del af Arabien, i den nordlige Halvdel af Asien, i Japan, i den nordvestlige Del af det Stille Ocean, i det nordvestlige Nordamerika, paa Grønland og i det nordlige Ishav. Den er total for et smalt Bælte, der begynder i det Atlantiske Ocean, gaar gennem England, Norge, det nordlige Ishav, det nordøstligste Hjørne af Asien og ender i det Stille Ocean. I København begynder Formørkelsen Kl. 5.27' Form. og ender Kl. 7.26' Form. Den er paa sit højeste Kl. 6.25' Form. og omfatter da $\frac{92}{100}$ af Solbiameteren.

4) Total Maaneformørkelse den 8. December. Den varer fra Kl. 4.52' til Kl. 8.18' Eftm., er total fra Kl. 5.54' til Kl. 7.15' Eftm. og ses i hele sin Udstrækning i København.

Mellem Jul og Paaske er 16 Uger,
og mellem Pinse og Advent er 25 Uger.

Søjvandet ved Vestkysten.

De for hver Dags For- og Eftermiddag anførte Klokkeslet angiver Søjvandet ved Røms Havn. For at finde Flodtiden paa andre Punkter maa der til disse Tal lægges til ved Odden paa Røms 10, ved Højer Sluse 40, ved Skoldby 30, Ballum Sluse 15, Rejsby Sluse 20, Vester Vedsted Sluse 20, Esbjerg 30, Nordby paa Faus 35 Minutter. Ved Sønderho maa der trækkes 5 Minutter fra.

Lavvandet indtræder $6\frac{3}{4}$ —7 Timer efter Søjvandet.

Beregningerne er udførte af Thade Petersen i Hadersleb.

Vore Vandtider.

Sprogforeningens Almanak har et i Hovedsagen saa sluttet Udbredelsesomraade, at den mere end de fleste andre Almanakker kan varetage sine Læseses i de fleste andre Interesser. Dette gælder ogsaa dens Vandtider. Den Estrækning af Vestkysten, der har Betydning for den, er saa kort, at Vandtiderne, naar de beregnes efter et centralt beliggende Udgangspunkt, med smaa Afvigelser kan komme til at gælde for hele den Kyststrækning, der interesserer dens Læsere. Derved bliver de meget lettere haandterlige, end de er i de fleste andre Almanakker. Det er saaledes umiddelbart indlysende, at det er meget lettere at lægge 10 henholdsvis 40 Minutter til Røms Flodtid for at finde Flodtiden ved Ballum eller Højer Sluse, end det er at lægge 1 Time 48 Min.—2 Timer 40' Min. til Maanens Kulminations Klokkeslet i København for at finde Flodtiden i Esbjerg og derefter trække 1 Time 28 Min. fra for at finde den paa Vestkysten af Faus.

Sprogforeningens Almanak har lige fra sin første Udgang brugt Røms Havn som Udgangspunkt for sine Flodberegninger. Den ligger for Nordlesvigs Vestkyst saa centralt, at det Antal Minutter, der skal lægges til dets Flodtider for at finde alle de andre Punkters kan betegnes med runde Tal mellem 10 og 40, uden at man udsætter sig for Fejlsregning af nogen Betydning. Hidindtil har vi kun angivet de nødvendige Tillæg for ganske saa Punkter paa Kysten. Da det imidlertid maa anses for usseligt, at dette bliver angivet for flere Punkter, har vi nu ogsaa taget Skoldby samt Rejsby og Vester Vedsted Sluser med i Betragtning, samtidig med at vi har revideret Tallet for Højer Sluse. Sidstnævnte Sted er vi saa heldige at have omhyggelige og nøjagtige Flodiaagtagelser gennem lange Tider, idet Vandbøyningsvæsnets der har to selvregistrerende Vandstandsmaalere. Distriktsingeniør Buhl i Sønderborg har været saa venlig at stille en Del af disse Optegnelser til Raadighed for os. Efter Undersøgelse af nogle Partier af det har vi ment at maatte sætte det Tal, der her skulde lægges til Søjvandet ved Røms, til 40 Minutter, medens vi hidindtil har angivet 50. Det sidstnævnte Tal var i nærmeste Overensstemmelse

med „Den danske Lods“, Københavns Observatorium og Wyn's Højskalender, efter hvis Beregninger der maatte tegnes henholdsvis 50, 52 og 49 Minutter til vore Føddangivelser for at faa Højvandet ved Højer Slujs. Efter officielle tyske Opgivelser som „Nautisches Jahrbuch“ og „Nordseehaandbuch“ vilde det endog kun blive 24 eller 29 Minutter. Muligvis vilde en grundigere Undersøgelse give et af disse Tal Ret. Højere end til 40 Min. kan Tillægget i alle Tilfælde ikke sættes.

Paa saa solidt et Grundlag som det i Højer hviler vore Tal for de andre Punkter ikke. Dog har vi ikke sat dem efter blot Skøn. For Odden, Nordby og for Vallum, Rejsby og Vester Vedsted Slujs har Redaktionen derimod ladet foretage Jagtta, eller i nøjagtig Samtidighed med Romo Havn og er derved naaet til et Tal, der formentlig maa være nøjagtigt nok til praktisk Brug. Det samme gælder Tallene for Esbjerg, Nordby og Sønderho, som vi har faaet ved Beregning paa Grundlag af Observatoriets Opgivelser, sammenholdt med dem i „Nautisches Jahrbuch“.

Der maa ved Flodberegningerne altid regnes med, at Vindretning og -styrke samt Barometerstand kan volde betydelige Afvigelser saavel til den ene som til den anden Side. Et praktisk Brug kommer det derfor ikke an paa et pinligt nøjagtigt men et let haandterligt Tal. Det har Sprogsforeningens Almanak nu i over 30 Aar bragt for Nordflæsvigs Bestkjrt og vundet Anerkendelse for hos dem, der her brugte den. Det samme søger den nu at bringe for Nyhjørnerne op til Esbjerg og Fano.

Bestemmelse af Middagslinien.

Paa en vandret plan Flade, som er opstillet saaledes, at den kan bestemmes af Solen, tegnes flere koncentriske Cirkler. I Centret oprejses en Stift lodret paa Fladen. Naar om Formiddagen mellem Kl. 9 og 11 Stiftens Skygge efterhaanden bliver kortere, mærker man sig paa Cirklerne de Punkter, hvor Skyggens Ende befinder sig. Om Eftermiddagen mellem Kl. 1 og 3 forlænger Skyggen sig, og nu mærker man sig atter Skyggens Ende i Cirklerne. **Middagslinien** er da den rette Linie, som, dragen ud fra Stiftens Fod, halverer de paa Cirklerne affaarne Buer. — Konstruktionen giver det bedste Resultat, naar den udføres i Dagene imellem den 18de og 25de Juni eller imellem den 18de og 25de December.

Hver Gang Stiftens Skygge falder i Middagslinien, er det sand Middag.

Bemærkninger vedrørende Kalenderen.

Dagen begynder Kl. 12 om Natten; alle Tiderne fra Midnat til Middag regnes til Morgen, og alle Tiderne fra Middag til Midnat til Aften. Klokkeslettet angiver den mellemeuropæiske Tid.

1. Uge.	Kristi Omfarelse.	Luf. 2, 21.	2. Række: Matth. 6, 5—13:	
		D. F.		Fm. Em.
U.	1 Nytaar			— 12,20

2. Uge.	Da Herodes var død.	Matth. 2, 19 til Enden.		
		2. Række, Matth. 2, 13—18.		
S.	2 S. e. Nytaar	7 11	Abel	1,00 1,15
M.	3 Enoch	M. G.	☉ n. M. 9. 28' Eftn.	1,45 2,00
Ti.	4 Methusalem	4 23	Solen nærmest Jorden	2,30 2,50
D.	5 Simeon	5 42	Sol op 8.41' ned 3.49'	3,10 3,35
F.	6 S. 3 Konger	7 8	Tusmørket varer 52'	3,55 4,20
F.	7 Knud Hertug	8 37	☾ nærmest Jorden.	4,40 5,10
U.	8 Erhardt	10 6		5,20 5,50

3. Uge.	Da Jesus var 12 Aar gammel.	Luf. 2, 42 til Enden.		
		2. Række, Mark. 10, 13—16.		
S.	9 1. S. e. h. 3 Kong.	11 33	Julianus	6,05 6,35
M.	10 Paul Eremit	M. F.	☽ i. Sv. 3.43' Eftn.	6,45 7,25
Ti.	11 Hyginus	12 58	Sol op 8.36, ned 4.0	7,35 8,20
D.	12 Reinhold	2 22	Tusmørket varer 51'	8,40 9,35
F.	13 Marie	3 46	Silarius	9,55 10,45
F.	14 Felix	5 7		11,10 12,00
U.	15 Maurus	6 22		— 12,20

4. Uge.	Brudsluppet i Kana.	Johs. 2, 1—11.	2. Række: Luf. 19, 1-10	
S.	16 2. S. e. h. 3 Kong.	7 29	Marcellus	1,00 1,20
M.	17 Antonius	8 22	☉ i. M. 11.27' Eftn.	1,50 2,10
Ti.	18 Vilh. Marie.	D. G.	Prisca.	2,35 2,55
D.	19 Pontianus	5 50	Sol op 8.28, ned 4.13	3,15 3,40
F.	20 Fab. og Sebast.	7 3	Tusmørket varer 49'	3,55 4,20
F.	21 Agnes	8 15		4,25 4,55
U.	22 Vincentius	9 26		5,00 5,25

5. Uge.	Jesus gik ned ad Bjerget.	Matth. 8, 1—13.	2. Række.	
		Luf. 17, 5—10.		
S.	23 3. S. e. h. 3 Kong.	10 36	Emerentius	5,30 6,00
M.	24 Timotheus	11 47	☾ ijerneft Jorden	6,05 6,35
Ti.	25 Pauli Dm.	D. F.	Sol op 8.18' ned 4.27'	6,40 7,15
D.	26 Polycarpus	12 59	Tusmørket varer 48'	7,25 8,00
F.	27 Christophorus	2 12	☽ i. Sv 3.05' Form.	8,10 8,50
F.	28 Fred. 6 Fødi.	3 28	Carolus Magnus	9,10 9,55
U.	29 Chr. 7. Fødi.	4 45	Valerus.	10,15 11,05

6. Uge.	Jesus traadte i Skibet.	Matth. 8, 23—27.	2. Række,	
		Matth. 14, 22—33.		
S.	30 4. S. e. h. 3 Kong.	5 59	Lovise. Udelgunde.	11,30 —
M.	31 Vigilius	7 5		12,10 12,40

Februar 1927. D. C. N. Hvidemaaned. 28 Dage. Se Anm. 3. S. Sjvande

	D.	N.		Sol op	Sol ned	Spm.	Em.
Ti.	1	Brigida	7	58	} Sol op 8.6, ned 4.42, Lusmørket varer 46' ☉ n. M. 9.54' Form. ☾ nærmest Jorden	1,10	1,40
D.	2	Ryndelmisze	N.	E.		2,05	2,30
T.	3	Blasius	6	10		2,55	3,25
F.	4	Beronica	7	43		3,40	4,10
L.	5	Agathe	9	13		4,25	4,55

7. Uge. **Klitten iblandt Svøden,** Matth. 13, 24—30. 2. Række, Matth. 13, 44—52.

S.	6	S. S. e. h. Kong	10	42	Dorothea	5,05	5,40
M.	7	Richard	N.	F.		5,50	6,25
Ti.	8	Corintha	12	9	} Sol op 7.52, ned 4.57 Lusmørket varer 45' ☉ i. Sv. 12.54' Form.	6,35	7,10
D.	9	Apollonia	1	34		7,20	8,00
T.	10	Scholastika	2	56		8,15	9,00
F.	11	Euphrosyne	4	12		9,20	10,10
L.	12	Eulalia	5	22		10,40	11,25

8. Uge. **Arbejderne i Vingården.** Matth. 20, 1—16. 2. Række, Matth. 25, 14—30.

S.	13	Septuagesima	6	19	Venignus	12,00	—	
M.	14	Valentinus	7	3		12,55	1,05	
Ti.	15	Faustinus	7	36	Neptun i Opp. m. Solen	1,35	2,00	
D.	16	Juliane	8	1	} Sol op 7.36, ned 5.12, Lusmørket varer 44' ☉ i. M. 5.18' Eftm.	2,20	2,45	
T.	17	Andanus	D.	E.		3,00	3,25	
F.	18	Jul. Sophie.	7	13		Concordia	3,35	4,00
L.	19	Ammon	8	23		☾ fjernest Jorden	4,05	4,35

9. Uge. **De fire Slags Sædejord.** Luf. 8, 4—15. 2. Række: Mark. 4, 26—32.

S.	20	Segagesima	9	34	Eucharis	4,35	5,05	
M.	21	Samuel	10	45		5,05	5,35	
Ti.	22	Peders Stol.	11	57	} Sol op 7.20' n. 5.27' Lusmørket varer 43' ☉ i. Sv. 9.42' Eftm.	5,35	6,05	
D.	23	Papias	D.	F.		6,10	6,40	
T.	24	Matthias	1	11		6,50	7,20	
F.	25	Victorinus	2	25		Wetur størst østlig Elong.	7,30	8,05
L.	26	Jnger	3	39		8,20	9,00	

10. Uge. **Kristi Daab.** Matth. 3, 13 til Enden. 2. Række: Luf. 18, 31 til Enden.

S.	27	Fastelavn	4	48	Obingagesima. Esto mihi.	9,30	10,15
M.	28	Ollegaard	5	46	Leander	10,55	11,35

Marts 1927. D. & N. Tordmaaned. 31 Dage. Se Anm. 3 & Højvande

		D. N.		Fm.	Em.
Ti.	1 Hvide Tirsd.	6	31	Albinus	— 12,15
D.	2 Afte Onsdag	7	4	Simplicius	12,45 1,15
T.	3 Kunigunde	N.	E.	Sol. op 7.03' n. 5.42'	
F.	4 Adrianus	6	40	Tusmørket varer 42'	1,40 2,20
L.	5 Theophilus	8	14	☉ n. M. 8.25 Estm.	2,35 3,10
				C nærmest Jorden	3,20 3,55

11. Uge. **Jesus fristes af Djævelen.** Matth. 4, 1—11. 2. Række, Lut. 22, 24—32.

S.	6 1. S. i Fasten	9	45	Quadragesima. Juvocavit	4,05 4,40
M.	7 Perpetua	11	15	Gotsfred	4,45 5,20
Ti.	8 Beata	N.	F.	40 Riddere	5,30 6,05
D.	9 Tamperdag	12	42	Sol op 6,45' n. 5.57	6,15 6,50
				Tusmørket varer 42'	
T.	10 Edel	2	3	☉ i. Kv. 12.03' Estm.	7,05 7,40
F.	11 Krpr. Frederik	3	16	Thala	7,50 8,25
L.	12 Gregorius	4	17		8,50 9,35

12. Uge. **Den kananæiske Kvinde.** Matth. 15, 21—28. 2. Række Mark. 9, 17—29.

S.	13 2. S. i Fasten	5	5	Reminiscere. Macebonius	10,15 10,55
M.	14 Euthimius	5	41		11,35 —
Ti.	15 Zacharias	6	7	Sol. op 6.27' n. 6.11'	12,10 12,45
D.	16 Gudmund	6	27	Tusmørket varer 42'	1,10 1,45
T.	17 Gertrud	6	43	☉ i. M. 11.24' Form.	1,55 2,30
F.	18 Alexander	D.	E.	C fjernest Jorden	2,35 3,05
L.	19 Joseph	7	23		3,10 3,40

13. Uge. **Jesus bryd en Djævel ud,** Lut. 11. 14—28. 2. Række, Joh. 8, 42—51.

S.	20 3. S. i Fasten	8	34	Oculi. Gordius	3,40 4,10
M.	21 Benedictus	9	46	Jævnøgn	4,10 4,40
Ti.	22 Paulus	10	59	Sol op 6.09, ned 6.25	4,40 5,05
D.	23 Fidelis	D.	F.	Tusmørket varer 42'	5,10 5,35
T.	24 Ulrica	12	13		5,40 6,10
F.	25 Maria Vebud.	1	27		6,20 6,45
L.	26 Gabriel	2	36	☉ i. Kv. 12.35' Esterm.	7,00 7,25

14. Uge. **Jesus bespiser 5,000 Mand,** Joh. 6, 1—15. 2. Række, Joh. 6, 35—51.

S.	27 Midfaste	3	37	Lætare. Rastor	7,50 8,20
M.	28 Eustachius	4	26		9,00 9,40
Ti.	29 Jonas	5	2	Sol op 5.51' ned 6.39	10,25 11,05
D.	30 Dvirinus	5	30	Tusmørket varer 42'	11,55 —
T.	31 Fred. 5 Føbj.	5	51	Valbina	12,20 1,00

April 1927.

D.C.M

Faaremaaned. 30 Dage.

Se Anm. 3. & Hjoibanbe.

		D. J.		Sm.	Em.
F.	1 Hugo	6	9	C nærmest Jorden	1,20 2,00
L.	2 Theodosius	N.	E.	☉ n. M. 5.24' Form.	2,15 2,50

15. Uge. **Gabriel Engel** udfendes, Luf. 1, 26—38. 2. Række.
Luf. 1, 46—56.

S.	3 5. S. i Fasten	8	43	Judica. Nicetas	3,00 3,35
M.	4 Ambrosius	10	15		3,45 4,20
Ti.	5 Irene	11	43		4,25 5,00
D.	6 Sixtus	N.	J.	Sol op 5.33' ned 6.54 Tusmørket varer 43'	5,10 5,45
L.	7 Egesippus	1	3		5,55 6,25
F.	8 Chr. 9 Fødi.	2	12	Janus	6,40 7,10
L.	9 Procopius	3	5	☿ f. Nv. 1.21' Form.	7,25 7,55

16. Uge. **Jesu Indtog i Jerusalem**, Matth. 21, 1—9. 2. Række,
Mart. 14, 3—9.

S.	10 Palmesøndag	3	45	Ezechiel Merkur størst vestlig Elong.	8,25 9,05
M.	11 Leo.	4	14		9,45 10,20
Ti.	12 Julius	4	36	Sol op 5.15' ned 7.08 Tusmørket varer 45'	11,10 11,40
D.	13 Justinus	4	52		— 12,20
L.	14 Startorsdag	5	6	Tiburtius	12,40 1,15
F.	15 Langfredag	5	18	Chr. 5 Fødi. Olympia C fjernest Jorden	1,30 2,00
L.	16 Mariane	5	29		2,05 2,35

17. Uge. **Kristi Opstandelse**. Mark. 16, 1—7.

2. Række: Matth. 28, 1—8.

S.	17 Paaske	D.	E.	Anicetus ☉ f. M. 4.35 Form.	2,40 3,10
M.	18 2. Paaske	8	49		Eleutherius.
Ti.	19 Daniel	10	4	Sol op 4.58, ned 7.22 Tusmørket varer 46'	3,40 4,10
D.	20 Sulpicius	11	18		4,10 4,40
L.	21 Flyttedag	D.	F.	Florentius.	4,45 5,05
F.	22 Tajs	12	30		5,20 5,40
L.	23 Georgius	1	33		5,55 6,20

18. Uge. **Jesús kom ind ad lukte Døre**. Johs. 20, 19 til Enden.

2. Række: Johs. 21, 15—19.

S.	24 1. S. e. Paaske	2	25	D i. Nv. 11.21' Eftm.	6,40 7,00
M.	25 Mark. Evang.	3	4		7,30 7,55
Ti.	26 Cletus	3	33	Ananias. Sol op 4.41' ned 7.35	8,40 9,15
D.	27 Charl. Amalie	3	55		10,10 10,45
L.	28 Vitalis	4	13	Tusmørket varer 48'	11,35 12,00
F.	29 Peter Martyr	4	29		— 12,40
L.	30 Severus	4	44	C nærmest Jorden	1,00 1,40

Maj 1927.

D.C.N

Majmaaned.

31 Dage

Se Anm. 3. S.
Spjvanke19. Uge. **Jesus er en god Hyrde.** Joh. 10, 11—16. 2. Række,
Joh. 10, 22—30.

		N.	G.	Misericordia Domini.	Sm.	Em.
G.	1 2. S. e. Paaste	9	11	Phil. og Jakob. Boldermisje	1,50	2,30
M.	2 Athanasius	9	11	☉ n. M. 1.40' Eftm.	2,35	3,10
Ti.	3 Nordmisje	10	38	Sol op 4.25' ned 7.49 Tusmørket varer 50'	3,20	3,55
D.	4 Florian	11	56		4,05	4,35
L.	5 Gothard	N.	5.	De lyse Nætter begynder.	4,50	5,20
F.	6 Joh. a. Port.	12	59		5,35	6,00
L.	7 Flavia	1	45		6,15	6,40

20. Uge. **Kristi Bortgang til Faberen.** Joh. 16, 16—22.
2. Række, Joh. 14, 1—11.

		N.	G.		Sm.	Em.
G.	8 3. S. e. Paaste	2	18	Jubilate. Stanislaus	7,00	7,25
M.	9 Caspar	2	43	☉ i. Sv. 4.27' Eftm.	7,55	8,20
Ti.	10 Gordianus	3	0	Sol op 4.11' ned 8.03 Tusmørket varer 54'	9,10	9,40
D.	11 Mamertus	3	15		10,30	10,55
L.	12 Pancratius	3	27	☾ fjærnest Jorden	11,40	11,55
F.	13 Vededag	3	38	Jngenuus	—	12,40
L.	14 Kristian	3	49		12,50	1,25

21. Uge. **Den Helligaands Sendelse,** Joh. 16, 5—15.
2. Række, Joh. 8, 28—36.

		N.	G.		Sm.	Em.
G.	15 4. S. e. Paaste	4	1	Cantate. Soghie	1,30	2,05
M.	16 Sara	4	15	☉ f. M. 8.03' Eftm.	2,10	2,35
Ti.	17 Bruno	D.	G.	Sol op 3.58, ned 8.16 Tusmørket varer 57'	2,40	3,10
D.	18 Eric	10	22		3,15	3,40
L.	19 Potentiana	11	29		3,50	4,10
F.	20 Angelica	D.	5.		4,25	4,45
L.	21 Helene	12	25		5,05	5,20

22. Uge. **Beber i Jesu Navn,** Joh. 16, 23—28. 2. Række,
Joh. 17, 1—11.

		N.	G.		Sm.	Em.
G.	22 5. S. e. Paaste	1	8	Rogate. Casius	5,45	6,00
M.	23 Desiderius	1	39		6,25	6,45
Ti.	24 Esther	2	2	☽ i. Sv. 6.34' Form.	7,20	7,40
D.	25 Urbanus	2	20	Sol op 3.47' ned 8.27' Tusmørket varer 60'	8,25	8,55
L.	26 Kr. Stimmelf.	2	36		Veda	9,45
F.	27 Lucian	2	50	Saturn i Dyp. m. Solen.	11,10	11,35
L.	28 Wilhelm	3	5	☾ nærmest Jorden	—	12,20

23. Uge. **Naar Trøsteren kommer.** Joh. 15, 26 til Enden
og 16, 1—4. 2. Række, Joh. 17, 20 til Enden.

		N.	G.		Sm.	Em.
G.	29 6. S. e. Paaste	3	22	Exaudi. Maximinus	12,35	1,15
M.	30 Rigand	N.	G.	☉ n. M. 10,06 Eftm.	1,25	2,05
Ti.	31 Petronella	9	31		2,15	2,50

Juni 1927.

D. C. M.

Storsommer. 30 Dage.

Se Anm. 9. S.
Højvande

D.	1	Nitomebes	M. C.	10 43	} Sol op 3.38' ned 8.38' Lusmørket varer 64'	Fm.	Em.
L.	2	Marcellinus	M. C.	11 38		3,00 3,35	3,45 4,15
F.	3	Fred. 8. Føbf.	M. F.	12 18	Erasmus	4,30	4,55
L.	4	Opatius	M. C.	12 18		5,15	5,35

24. Uge. **Hvo mig elsker**, Joh. 14, 23 til Enden. 2. Række,
Joh. 14, 15—21.

G.	5	Vinsedag	M. C.	12 46	Grundlovsdag. Bonifacius	5,55	6,10
M.	6	Vinsedag	M. C.	1 7	Norbertus	6,35	6,50
Ti.	7	Jeremias	M. C.	1 23	☉ i. Nv. 8.49' Form.	7,25	7,40
D.	8	Lamperdag	M. C.	1 36	Medardus	} Sol op 3.32, ned 8.46 Lusmørket varer 67'	8,20 8,45
L.	9	Primus	M. C.	1 47	☾ fjernest Jorden.		
F.	10	Onuphrius	M. C.	1 58		10,40	11,00
L.	11	Barnab. Apost.	M. C.	2 9		11,45	12,00

25. Uge. **Kristus og Nikodemus**. Joh. 3, 1--15. 2. Række,
Matth. 28, 18 til Enden.

G.	12	Trinitats	M. C.	2 22	Vasilius	—	12,35
M.	13	Cyrillus	M. C.	2 37	Vitus	12,50	1,20
Ti.	14	Rufinus	M. C.	2 58	Sol op 3.28, ned 8.52	1,35	2,00
D.	15	Valdemarsdag	M. C.	3 26	Lusmørket varer 69'	2,10	2,40
L.	16	Thcho	M. C.	3 26	☉ i. M. 9,19' Form.	2,55	3,15
F.	17	Botolphus	M. C.	11 8		3,30	3,50
L.	18	Leontius	M. C.	11 44		4,10	4,25

26. Uge. **Den rige Mand**. Luk. 16, 19 til Enden.
2. Række: Luk. 12, 13—21.

G.	19	1. S. e. Trinitat.	M. C.	12 9	Gervasius	4,50	5,10
M.	20	Sylverius	M. C.	12 9	Sol op 3.28' ned 8.54	5,35	5,50
Ti.	21	Albanus	M. C.	12 28	Lusmørket varer 70'	6,20	6,35
D.	22	10,000 Mart.	M. C.	12 44	☽ i. Nv. 11.29' Form.	7,10	7,25
L.	23	Paulinus	M. C.	12 58	Solhverv, længste Dag.	} Merkur størst østlig Elong. ☾ nærmest Jorden	8,05 8,25 9,20 9,45
F.	24	St. Hansdag	M. C.	1 12			
L.	25	Prosper	M. C.	1 27		10,35	11,00

27. Uge. **Den store Rabbere**. Luk. 14, 16—24.
2. Række: Luk. 14, 25 til Enden.

G.	26	2. S. e. Trinit.	M. C.	1 45	Belagius	11,50	—
M.	27	7 Sovere	M. C.	2 9		12,10	12,50
Ti.	28	Carol. Amalie	M. C.	2 40	Eleonora	1,05	1,40
D.	29	Petr. Paulus	M. C.	10 14	Sol op 3.31, ned 8.54'	} Lusmørket varer 69' Solformørkelse	1,55 2,30 2,50 3,15
L.	30	Lucina	M. C.	10 14	☉ i. N. 7.32' Form.		

Juli 1927.

D. C. M.

Ormemaaned. 31 Dage

Se Anm. 3. S.
Højvande

		N. G.		Fnr.	Em.
F.	1 Theobaldus	10	47	3,35	4,00
L.	2 Maria Besøg.	11	11	4,20	4,35

28. Uge. **Det fortabte Faar.** Luf. 15, 1—10.

2. Række: Luf. 15, 11 til Enden.

G.	3 S. S. e. Trinit.	11	29	Cornelius Solens fjærnest Jorden.	5,00	5,10
M.	4 Ulrichs.	11	43		5,40	5,45
Ti.	5 Anshelmus	11	55	Sol op 3.37' ned 8.51' Lusmørket varer 67'	6,15	6,20
D.	6 Dion	N. S.			6,50	7,00
L.	7 Louise Augusta	12	6	A i. Rv. 1.53' Form. C fjærnest Jorden.	7,35	7,50
F.	8 Kjeld	12	17		8,30	8,45
L.	9 Softrata	12	28		9,30	9,50

29. Uge. **Været barmhertige!** Luf. 6, 36—42.

2. Række: Matth. 5, 43 til Enden.

G.	10 S. S. e. Trin.	12	43	Bilh. Caroline. Knud Konge	10,35	10,55
M.	11 Jofva	1	1		11,40	12,00
Ti.	12 Henrik	1	25	Sol op 3.45' ned 8.45' Lusmørket varer 64'	—	12,35
D.	13 Margarethe	1	59		12,55	1,25
L.	14 Bonaventura	2	48	D i. M. 8.23' Efterm.	1,50	2,10
F.	15 Apostl. Defing	D. G.			2,20	2,55
L.	16 Susanne	10	12		3,15	3,35

30. Uge. **Jesús lærer af Skibet.** Luf. 5, 1—11.

2. Række: Matth. 16, 13—26.

G.	17 S. S. e. Trinitat.	10	34	Alexius	4,05	4,15
M.	18 Arnolphus	10	52		4,45	5,00
Ti.	19 Justa	11	6	C nærmest Jorden Sol op 3.55' ned 8.36'	5,30	5,40
D.	20 Elias	11	20		6,10	6,20
L.	21 Euenus	11	34	D i. Rv. 3.43' Efterm.	7,00	7,05
F.	22 Maria Magd.	11	51		7,45	8,00
L.	23 Apollinaris	D. S.			8,50	9,10

31. Uge. **Farisæernes Retfærdighed.** Matth. 5, 20—26.

2. Række: Matth. 19, 16—26.

G.	24 S. S. e. Trinitat.	12	12	Christina	10,00	10,30
M.	25 Jacobus	12	40		11,20	11,45
Ti.	26 Anna	1	17	Sol op 4.06' ned 8.24' Lusmørket varer 57'	—	12,25
D.	27 Martha	2	8		12,50	1,25
L.	28 Aurelius	N. G.		D n. M. 6,36 Efterm.	1,50	2,20
F.	29 Oluf	9	14		2,40	3,00
L.	30 Abdon	9	33		3,25	3,40

32. Uge. **Jesús bespiser 4000 Mand.** Mark. 8, 1—9.

2. Række: Matth. 10, 24—31.

G.	31 S. S. e. Trinitat.	9	49	Germanus	4,05	4,15

August 1927.		D. C. N.	Høstmaaned. 31 Dage	Se Anm. 3. E. Højvande		
M.	1	Beders Fængsl.	N. E.			
Ti.	2	Hannibal	10 13	Sol op 4.19' ned 8.11' Tusmørket varer 54' C fjernest Jorden ☽ i Rv. 7.05' Eftm. Venus lyser stærkest	Fr. Em.	Em.
D.	3	Nikodemus	10 24		4,40	4,45
L.	4	Dominicus	10 35		5,15	5,15
F.	5	Sebalbus	10 48		5,45	5,50
L.	6	Kristi Forklar.	11 3	6,20	6,25	
				7,00	7,10	
				7,45	7,55	

33. Uge. De falske Profeter. Matth. 7, 15—21.

2. Række: Matth. 7, 22 til Enden.

G.	7	8. S. e. Trinit.	11 24	Donatus	8,30	8,50
M.	8	Ruth	11 53	De sye Nætter ender	9,30	9,55
Ti.	9	Romanus	N. F.		Merkur størst vestlig Elong.	10,40
D.	10	Laurentius	12 34	Sol op 4.32' ned 7.57'	11,50	—
L.	11	Herman	1 32	Tusmørket varer 51'	12,20	12,50
F.	12	Clara	2 46		1,20	1,45
L.	13	Hippolytus	D. E.	☽ i N. 5.37' Form.	2,15	2,35

34. Uge. Den utro Husfoged. Luf. 16, 1—9. 2. Række: Luf. 12, 32—48

G.	14	9. S. e. Trinit.	8 57	Eusebius	3,05	3,15
M.	15	Maria Himlf.	9 13	C nærmest Jorden.	3,50	4,00
Ti.	16	Rochus	9 27	Sol op 4.45' ned 7.41'	4,30	4,40
D.	17	Anastatius	9 41		Tusmørket varer 48'	5,15
L.	18	Agapetus	9 58		6,00	6,15
F.	19	Sebalbus	10 17	☽ i Rv. 8.55 Eftm.	6,45	6,55
L.	20	Bernhard	10 42		7,30	7,45

35. Uge. Jesus græder over Jerusalem. Luf. 19, 41 til Enden.

2. Række: Matth. 11, 16—24.

G.	21	10. S. e. Trinit.	11 16	Salomon	8,25	8,45
M.	22	Symphorian	D. F.	Bartolomæus	9,35	10,05
Ti.	23	Zachæus	12 2		Sol op 4.59' ned 7.24'	10,50
D.	24	Sophie Fred.	1 0	Tusmørket varer 46'	—	12,10
L.	25	Ludvig	2 9	Hundebagene ender.	12,30	1,10
F.	26	Trenæus	3 24		1,40	2,00
L.	27	Gebhardus	N. E.	☽ i N. 7.46' Form.	2,30	2,40

36. Uge. Farisæeren og Tolderen. Luf. 18, 9—14.

2. Række: Luf. 7, 36 til Enden.

G.	28	11. S. e. Trinit.	8 8	Lovise. Augustinus	3,10	3,15	
M.	29	Johs. Halsk.	8 20	Sol op 5.12' ned 7.07'	3,45	3,50	
Ti.	30	Benjamin	8 30		Tusmørket varer 45'	4,20	4,20
D.	31	Bertha	8 41		C fjernest Jorden	4,50	4,50

Septbr. 1927.

D.C.N

Fiftemaaned.

30 Dage

Se Anm. 3. S. Sjøvanke

		N. E.		Fm.	Em.
L.	1 Egidius	8	53	5,20	5,25
F.	2 Elifa	9	7	5,50	5,55
L.	3 Seraphia	9	26	6,25	6,30

37. Uge. Den Døve og Stumme. Mark. 7, 31 til Enden.

2. Række Matth. 12, 31—42.

G.	4 12. S. e. Trinit.	9	50	Juliane Maria. Theodosia. C i. Kv. 11.45' Form.	7,05	7,15
M.	5 Regina.	10	24		7,45	8,05
Ti.	6 Magnus	11	13	Robert	8,40	9,10
D.	7 Louise	N. F.		Sol op 5.26' ned 6.49 Tusmørket varer 44'	9,50	10,30
L.	8 Mariæ Fødsel	12	19		11,15	11,55
F.	9 Gorgonius	1	39		—	12,05
L.	10 Burchard	3	8	Venus i nedre Konj. m. Solen	1,00	1,20

38. Uge. Samaritaneren og Leviten. Luk. 10, 23—37.

2. Række: Matth. 20, 20—28.

G.	11 13. S. e. Trinit.	4	42	Hillebert C f. M. 1.54' Eftm. C nærmest Jorden.	1,55	2,10
M.	12 Guido.	D. E.			2,45	2,55
Ti.	13 Cyprianus	7	46	Sol op 5.39' ned 6.31' Tusmørket varer 43'	3,30	3,40
D.	14 † Dphøjelse	8	2		4,15	4,20
L.	15 Eskild	8	20		4,55	5,05
F.	16 Euphemia	8	43		5,40	5,50
L.	17 Lambertus	9	14		6,25	6,35

39. Uge. De 10 Spedalske. Luk. 17, 11—19.

2. Række: Johs. 5, 1—15.

G.	18 14. S. e. Trinit.	9	57	Chr. 8. Føds. Titus D i. Kv. 4.30 Form.	7,10	7,25
M.	19 Constantia	10	52		8,00	8,25
Ti.	20 Tobias	11	59	Matthæus Sol op 5.53' ned 6.12' Tusmørket varer 42'	9,10	9,50
D.	21 Tamperdag	D. F.			10,30	11,15
L.	22 Mauritius	1	12	Jupiter i Opp. med Solen	11,50	—
F.	23 Linus	2	27		12,30	12,50
L.	24 Tecla	3	42	Jævndagn.	1,25	1,40

40. Uge.ungen kan tjene to Herrer. Matth. 6, 24 til Enden.

2. Række: Luk. 10, 38 til Enden.

G.	25 15. S. e. Trinit.	N. E.		Cleophas C n. M. 11,11 Eftm. Uranus i Opp. m. Solen	2,10	2,20
M.	26 Chr. 10. Føds.	6	39		Aboliph.	2,50
Ti.	27 Cosmus	6	49	Sol op 6.06' ned 5.54' Tusmørket varer 42'	3,25	3,25
D.	28 Venceslaus	7	0		3,55	3,55
L.	29 St. Michael	7	13	C fjernest Jorden	4,25	4,25
F.	30 Hieronymus	7	29		4,50	4,55

Oktober 1927. D.C.N. Sædemaaned. 31 Dage. Se Anm. 3. S. Højvande

		N. G.		
N.	1 Remigius	7 50	Fm.	Em.
			5,20	5,25

41. Uge. **Enkelt Søn af Cain.** Luf. 7, 11—17.

2. Række: Johs. 11, 19—45.

G.	2 16. S. e. Trinit.	8 19	Ditlev	5,50	6,00
M.	3 Mette	9 1		6,25	6,45
Ti.	4 Franciscus	9 58	{ f. N. 3.02' Form.	7,05	7,30
D.	5 Placidus	11 10	{ Sol op 6.20' ned 5.36'	8,00	8,35
T.	6 Fred. 7. Jøbf.	N. G.	{ Tusmørket varer 42'	9,15	10,05
F.	7 Amalia	12 34	Broderus	10,40	11,30
L.	8 Ingeborg	2 4		11,55	—

42. Uge. **Den Vatterfottige.** Luf. 14, 1—11.

2. Række: Mark. 2, 14—22

G.	9 17. S. e. Trinit.	3 37	Dionysius	12,35	12,55
M.	10 Gereon	5 12	{ f. N. 10.15' Eftm.	1,35	1,50
Ti.	11 Fred. 4. Jøbf.	D. G.	{ C nærmest Jorden.	2,25	2,35
D.	12 Br. Frederik	6 22	{ Maximilian.		
T.	13 Angelus	6 43	{ Sol op 6.34' ned 5.18'	3,10	3,15
F.	14 Calixtus	7 11	{ Tusmørket varer 42'	3,50	4,00
L.	15 Hebevig	7 50		4,35	4,45
				5,20	5,30

43. Uge. **Hvid Søn er Kristus?** Matth. 22, 34 til Enden.

2. Række: Johs. 15, 1—11.

G.	16 18. S. e. Trinit.	8 42	Gallus	6,05	6,20
M.	17 Florentinus	9 47	{ f. N. 3.32' Efterm.	6,50	7,05
Ti.	18 Flyttedag	11 0	{ Venus lyser stærkest.		
D.	19 Balthasar	D. G.	{ Lufas Evang.	7,35	8,05
T.	20 Felicianus	12 15	{ Merkur størst østlig Elong.		
F.	21 11000 Jomfr.	1 31	{ Sol op 6.48' ned 5.00'	8,45	9,30
L.	22 Cordula	2 45	{ Tusmørket varer 42'	10,05	10,50
				11,20	—
				12,05	12,25

44. Uge. **Den Værkbrudne.** Matth. 9, 1—8. 2. Række: Joh. 1, 35 til Enden.

G.	23 19. S. e. Trinit.	3 57	Søren	1,00	1,10
M.	24 Proclus	5 9		1,45	1,50
Ti.	25 Crispinus	N. G.	{ S n. N. 4.37' Eftm.	2,20	2,25
D.	26 Amandus.	5 20	{ C fjernest Jorden.		
T.	27 Br. Valdemar	5 34	{ Sol. op 7.03' n. 4.44'	2,55	2,55
F.	28 Caroline	5 53	{ Tusmørket varer 43'	3,25	3,25
L.	29 Narcisus	6 20	Sen	3,55	4,00
			{ Simon og Judas	4,20	4,25
			{ Marie Sophie Frederikke.		

45. Uge. **Bryllupstæderne.** Matth. 22, 1—14. 2. Række: Matth. 21, 28—44

G.	30 20. S. e. Trinit.	6 56	Louise Charl. Abjalon	4,50	5,00
M.	31 Reform. Beg.	7 46		5,20	5,35

Novbr. 1927.

D.C.M.

Slagtemaaned. 30 Dage

Se Anm. 3. 5
Søjvande

		N. 6.		Øm.	Øm.	
Ti.	1	Alle Helgen	8	52	{ Sol op 7.18' ned 4.28' Tusmørket varer 45' ☽ f. Øv. 4.16' Østm.	
D.	2	Alle Sjæle	10	9		
T.	3	Hubertus	11	34		
F.	4	Otto	N.	F.		
L.	5	Malachias	1	3		
					7m.	Øm.
					6,55	6,15
					6,35	7,05
					7,30	8,15
					8,50	9,40
					10,10	11,05

46. Uge. Jesus prædiker om Salighed. Matth. 5, 1—12.

2. Række: Matth. 5, 13—16.

Ø.	6	21. S. c. Trinit.	2	34	Leonhardus	11,30	—
M.	7	Engelbrecht	4	7		12,15	12,30
Ti.	8	Claudius	5	42	☾ nærmest Jorden.	1,10	1,20
					{ Sol op 7.33' ned 4.14'		
D.	9	Theodor	7	18	{ Tusmørket varer 46'	2,00	2,10
T.	10	Luther	D.	6	{ ☽ f. M. 7.36 Form.	2,45	2,55
F.	11	Morten Bisp	5	40		3,30	3,40
L.	12	Torfild	6	27		4,15	4,25

47. Uge. De 10,000 Pund. Matth. 18, 23 til Enden.

2. Række: Matth. 18, 1—14.

Ø.	13	22. S. c. Trinit.	7	29	Arcadius	4,55	5,10
M.	14	Frederik	8	42		5,40	6,00
Ti.	15	Leopold	9	59	{ Sol op 7.47' ned 4.01'	6,20	6,45
D.	16	Othenius	11	17	{ Tusmørket varer 47'	7,05	7,40
T.	17	Anianus	D.	F.	{ ☽ f. Øv. 6.28' Form.	8,05	8,55
F.	18	Hesychius	12	32		9,20	10,10
L.	19	Elisabeth	1	45		10,35	11,20

48. Uge. Skattens Rønt. Matth. 22, 15—22.

2. Række, Mark. 12, 41 til Enden.

Ø.	20	23. S. c. Trinit.	2	57	Bolkmarus	11,40	—
M.	21	Marie Dfring	4	9	{ ☾ fjernest Jorden	12,20	12,30
Ti.	22	Fred. Ferdin.	5	21	{ Venus størst vestlig Elong	1,10	1,15
					{ Cecilia		
D.	23	Clemens	6	35	{ Sol. op 8.01' n. 3.50'	1,45	1,50
T.	24	Chrysogonus	N.	6.	{ Tusmørket varer 49'	2,20	2,25
F.	25	Catharina	4	22	{ ☽ n. M. 11.00' Form.	2,50	3,00
L.	26	Conradus	4	55		3,25	3,35

49. Uge. Jesu Indtog i Jerusalem. Matth. 21, 1—9.

2. Række: Luk. 4, 16—30.

Ø.	27	1. S. i Advent	5	41	Facundus	3,55	4,10
M.	28	Soph. Magd.	6	42	{ Merkur størst vestlig Elong	4,25	4,45
Ti.	29	Saturninus	7	55	{ Andreas	5,00	5,20
D.	30	Chr. 6. Føds.	9	18	{ Sol op 8.14' ned 3.42'	5,40	6,05
					{ Tusmørket varer 50'		

Decbr. 1927.

D. C. M.

Kjristmaaned.

31 Dage

Se Anm. 3. S.
Søjvanbe

		M. G.		Fm.	Gm.
L.	1 Arnold	0 43	D j. Kv 3.15' Form.	6,20	6,55
F.	2 Bibiana	M. F.		7,10	7,50
L.	3 Svend	12 10		8,15	9,05

50. Uge. **Tegn i Sol og Maane.** Luf. 21, 25--36.

2. Række: Matth. 25, 1-13.

G.	4 2. S. i Abtent	1 38	Charl. Fred. Barbara	9,30	10,30
M.	5 Sabina	3 8		10,55	11,40
Ti.	6 Nikolaus	4 40	Sol op 8.25, ned 3.36' Lusmørket varer 52' C nærmest Jorden	12,00	—
D.	7 Agathon	6 15		☉ j. M. 6.32' Gtm. Maaneformate je	12,40
L.	8 Maria Unbf.	7 49		1,35	1,45
F.	9 Rudolph	D. G.		2,20	2,35
L.	10 Judith	5 7		3,10	3,25

51. Uge. **Johannes i Fængsel.** Matth. 11, 2-10.

2. Række: Luf. 1, 67 til Enden.

G.	11 3. S. i Abtent	6 18	Damasus	3,55	4,10
M.	12 Epimachus	7 36		4,35	5,00
Ti.	13 Lucia	8 56	Trispus Sol op 8.34' ned 3.34' Lusmørket varer 53'	5,20	5,40
D.	14 Tamperdag	10 14		6,00	6,25
L.	15 Nitatus	11 30	D j. Kv. 1.01' Form.	6,35	7,10
F.	16 Lazarus	D. F.		7,20	8,00
L.	17 Albina	12 43		8,20	9,10

52. Uge. **Johannes's Vidnesbyrd.** Johs. 1 19-28.

2. Række: Johs. 3, 25 til Enden.

G.	18 4. S. i Abtent	1 55	Lovise C fjærnest Jorden.	9,30	10,20
M.	19 Nemesius	3 7		10,35	11,0
Ti.	20 Abraham	4 20	Sol op 8.40' ned 3.35' Lusmørket varer 53'	11,40	—
D.	21 Thomas	5 35		12,20	12,30
L.	22 Japetus	6 50	Solhverv, korteste Dag.	1,05	1,15
F.	23 Torlacus	8 4	Adam ☉ n. M. 5.13' Form.	1,45	2,00
L.	24 Dronning Alexandrine	M. G.		2,25	2,40

53. Uge. **Kristi Fødsel,** Luf. 2, 1-14. 2. Række, Joh. 1, 1-14.

G.	25 Juledag	4 33		3,00	3,00
M.	26 St. Stephan	5 44		3,35	3,55
Ti.	27 Johs. Evangel.	7 5	Sol op 8.42' ned 3.40' Lusmørket varer 53'	4,15	4,35
D.	28 Børnedag	8 29		4,50	5,15
L.	29 Noah	9 55		5,25	6,00
F.	30 David	11 22		6,10	6,45
L.	31 Sylvester	—	☉ j. Kv. 12,22 Gtm.	6,50	7,30

Det danske Kongehus.

Kong **Christian X.**, født 26. September 1870, tiltraadte Regeringen 14. Maj 1912, formælet 26. April 1898 med Dronning **Alexandrine** Auguste, Hertuginde af Mecklenburg-Schwerin, født 24. December 1879.

Sønner:

- 1) Kronprins Christian **Frederik** Franz Michael Carl Valdemar Georg, f. 11. Marts 1899.
- 2) **Knud** Christian Frederik Michael, f. 27. Juli 1900.

Kongens Søskende:

- 1) **Haakon VII.**, Norges Konge (Christian Frederik **Carl** Georg Valdemar Axel), f. 3. August 1872, formælet 22. Juli 1896 med **Maud** Charlotte Victoria, Datter af Kong Edvard VII. og Dronning Alexandra af England, født 26. November 1869.
- 2) **Harald** Christian Frederik, f. 8. Oktober 1876, formælet 28. April 1909 med **Helena** Adelheid Viktoria Marie, Prinsesse af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Lyksborg, født 1. Juni 1888.
 - 1) **Feodora** Louise Caroline-Mathilde Victoria Alexandra Frederikke Johanne, født 3. Juli 1910.
 - 2) **Caroline-Mathilde** Louise Dagmar Christiane Maud Augusta Ingeborg Thyra Adelheid, født 27. April 1912.
 - 3) **Alexandrine Louise** Caroline-Mathilde Dagmar, født 12. December 1914.
 - 4) **Gorm** Kristian Frederik Hans Harald, f. 24. Februar 1919.
 - 5) **Oluf** Christian Carl Axel, f. 10. Marts 1923.
- 3) **Ingeborg** Charlotte Caroline Frederikke Louise, f. 2. August 1878, formælet 27. August 1897 med Oscar **Carl** Vilhelm, Prins af Sverrig, Hertug af Vestgötland, f. 27. Februar 1861.
- 4) **Thyra** Louise Caroline Amalie Augusta Elisabeth, f. 14. Marts 1880.
- 5) Christian Frederik Vilhelm Valdemar **Gustav**, f. 4. Marts 1887.
- 6) **Dagmar** Louise Elisabeth, f. 23. Maj 1890, gift 23. 11. 22 med Hofjægermester, Kammerjunker **Jørgen Castenskiold**.

Kongens Faders Søskende:

- 1) **Maria Feodorowna** (Maria Sophie Frederikke **Dagmar**), født 26. November 1847, formælet 9. November 1866 med senere Kejser **Alexander III.** af Rusland. Enke 2. November 1894.

- 2) **Thyra** Amalie Caroline Charlotte Anna, født 29. September 1853, formælet 21 December 1878 med **Ernst August** Vilhelm Adolf Georg Friedrich, Hertug af Cumberland og Brunsvig-Lüneborg, Enke 14. Novbr. 1923.
- 3) **Valdemar**, født 27. Oktober 1858, formælet 22. Oktober 1885 med **Marie** Amélie Françoise Hélène, Prinsesse af Orléans, født 13. Januar 1865, død 4. December 1909. —
Børn:
 - 1) **Aage** Christian Alexander Robert, født 10. Juni 1887, Prins og Greve af Rosenborg, formælet 17. Januar 1914 med Grev Calvi di Bergolo's Datter **Mathilde**, Prinsesse og Grevinde af Rosenborg, født 17. September 1885.
 - 2) **Axel** Christian Georg, født 12. August 1888, formælet 22. Maj 1919 med **Margareta** Sofia Lovisa Ingeborg, Prinsesse af Sverrig, født 25. Juni 1899.
 - 3) **Erik** Frederik Christian Alexander, født 8. November 1890, gift 12. 2. 24. med **Lois Booth**, Prinsesse og Grevinde af Rosenborg.
 - 4) **Viggo** Christian Adolph Georg, f. 25. Decbr. 1893, gift 10. 5. 24. med **Eleanor Green**, Prinsesse og Grevinde af Rosenborg.
 - 5) **Margrethe** Françoise Louise Marie Helene, født 17. September 1895, gift 9. 7. 21. med Prins **René** af Bourbon, f. 17. 10. 94.

Ministeriet

(udnævnt 23. 4. 1924.)

Statsminister og Minister for Industri, Handel og Skibsfart Th. Stauning (f. 26. 10. 73.)
 Udenrigsminister Grev C. Moltke (f. 2. 1. 69.)
 Forsvarsminister L. Rasmussen (f. 22. 11. 62.)
 Justitsminister K. K. Steincke (f. 25. 8. 80.)
 Finansminister C. V. Bramsnæs (f. 12. 6. 79.)
 Kirkeminister N. P. L. Dahl (f. 1. 10. 69.)
 Undervisningsminister Fru Nina Bang (f. 6. 10. 66.)
 Indenrigsminister C. N. Hauge (f. 13. 9. 70.)
 Socialminister F. J. Borgbjerg (f. 10. 4. 66.)
 Landbrugsminister K. M. Bording (f. 11. 4. 76.)
 Minister for offentlige Arbejder J. F. N. Friis Skotte
 (f. 1. 12. 74.)

Rigsdagen.

Folketinget

har 149 Medlemmer. Det sidste Valg til Folketinget fandt Sted den 11. April 1924. Resultatet af Valget var følgende, idet Tallene i Parantes angiver Partistillingen i det gamle Folketing:

Socialdemokrater	469,949	St.	55	Mandater	(48)
Venstre	362,682	»	45*	»	(52)
Konservative Folkeparti	242,955	»	28	»	(27)**)
Radikale Venstre	166,476	»	20	»	(18)
Retspartiet	12,643	»	—	»	—
Landmandspartiet	12,196	»	—	»	—
Slesvigske Parti	7,715	»	1	»	(1)
Kommunistiske Parti	6,219	»	—	»	—
Erhvervspartiet	2,102	»	—	»	(1)
Frisindede Landsparti	—	»	—	»	(2)

Ialt 1,282,937 St. 149 Mandater (149)

Valgdeltagelsen var i hele Landet 78,6 %, i de sønderjydske Amter 70,9 %. I Sønderjylland valgtes følgende: Red. H. P. Hanssen (V.), Amtsforvalter C. O. Pedersen (V.), Gdr. Nis Nissen (R. V.), cand. theol. Holger Andersen (K. F.), Bager J. P. Nielsen (S.), Maskinarb. Mortensen (S.), Pastor J. Schmidt (Sl. P.).

Landstinget

har 76 Medlemmer. Det sidste Valg til Landstingsvalget fandt Sted den 23. September 1924 i 1., 4. og 6. Landstingskreds, (København, Fyn og Nordjylland), hvor der valgtes 8 Venstremænd, 3 radikale, 5 konservative og 12 Socialdemokrater. I den ikke opløste Del af Landstinget sad 23 Venstre, 5 radikale, 7 konservative og 13 Socialdemokrater. Partistillingen er følgende, idet Tallene i Parentes angiver Stillingen før Valget:

Venstre	31	(33)
Radikale Venstre	8	(8)
Konservative	12	(13)
Socialdemokrater	25	(22)

Ialt 76 (76)

I de sønderjydske Valgkredse valgtes ved Landstingsvalget den 24. September 1920: Gdr. H. Jepsen Christensen (V.), Amtsassessor Dr. Karberg (V.), Gdr. H. D. Kloppenborg Skrumsager (V.) og Typograf Jørgen Møller (Soc.).

*) 44 + 1 fra Færøerne valgt Folketingsmand.

***) Med Løsgængerer Bent Holstein.

Jagttabel.

Vildtet	Maa jages
Maabul	1. April—14. Juli og 21. Sept.—31. Dec.
Maa	21. Sept.—31. Dec.
hare	24. Sept.—24. Dec.
Graaspurve, Krager, Raager, Slader, Lornslader, Starven (Valetragen), Due- og Spurvehøge, Vandrefalke, Sneugler og Vildgæs (med Und- tagelse af Graagaasen)	Hele Varet
Stovfæder, Fiskehejrer og Graagæs	1. Jan.—28. Febr. og 1. Juli—31. Dec.
Svømmeænder og Lasseænder (med Undtagelse af Gravænder)	1. Aug.—31. Dec.
Regnspøve	1. Jan.—15. April og 1. Aug.—31. Dec.
Urhaner og Lurhaner	11. Aug.—24. Dec.
Vadefugle (med Undtagelse af Fiskehejrer, Stovfædder, Regnspøve, Rørdrummer, Størke, Traner, Vråstkræver, Stenbendere og Rlyder), Dag- rovfugle (med Undtagelse af Glenter), Ringe og Hulbrier	1.—31. Jan. og 1. Aug.—31. Dec.
Musvaagen, Høpsvaagen, og Taarn- falken	1. Jan.—1. Febr. og 15. Sept.—31. Dec.
Næthøns, Grouse og Vagtlær	18. Sept.—14. Nov.
Gravænder og Lappebjffere	21. Sept.—31. Dec.
Solfarter, Sjæggere og andre Drosler, Fasaner og Svømmeugle (med Und- tagelse af Graagæs, Svaner, Svømmeænder, Lasseænder, Lappebjffere og Terner)	1.—31. Jan. og 21. Sept.—31. Dec.
Stovfædder	1. Jan.—15. April og 21. Sept.—31. Dec.
Svaner	1. Jan.—15. April og 14. Nov.—31. Dec.

Indbyggerantallet i danske Købstæder.

	1924	1921		1924	1921
København	585114	561344	Nakskov	13460	13729
Frederiksberg	103563	104815	Neksø	2778	2724
Gentofte	39428	34451	Nibe	1923	1869
	728105	700610	Nordborg Flække	1130	1035
Aabenraa	8689	7961	Nyborg	9818	9507
Aakirkeby	1524	1496	Nykøbing F.	13343	12970
Aalborg	42155	41613	Nykøbing M.	8272	8352
Aarhus	74948	74256	Nykøbing S.	3956	3603
Allinge-Sandvig	2270	2078	Nysted	1655	1642
Assens	4837	4674	Næstved	10787	11091
Augustenborg Fl.	936	762	Nørresundby	6318	6083
Bogense	2846	2852	Odense	51359	49469
Brønderslev	5541	5160	Præsto	1536	1470
Esbjerg	23116	21251	Randers	26842	26495
Faaborg	4789	4690	Ribe	5451	5510
Fredericia	18235	17240	Ringkøbing	3910	3865
Frederikshavn	9548	9411	Ringsted	5462	5047
Frederikssund	3073	2967	Roskilde	13386	12815
Frederiksværk	2013	2022	Rudkøbing	4164	4138
Grenaa	4519	4537	Rødby	3133	3290
Haderslev	14229	13149	Rønne	10420	10336
Halsø	1398	1414	Sakskøbing	1983	1798
Helsingør	15233	15457	Silkeborg	11431	10896
Herning	9349	8855	Skagen	3903	3854
Hillerød	6254	6069	Skanderborg	4023	3938
Hjørring	11071	10945	Skelskør	2869	2754
Hobro	5954	5651	Skive	6356	6112
Holbæk	11629	11198	Slagelse	13671	13359
Holstebro	8998	8423	Sorø	2690	2689
Horsens	27780	27588	Stegø	2330	2231
Højer Flække	1113	1125	Storehedinge	2423	2272
Kalundborg	6561	6833	Struer	4990	4715
Kerteminde	3046	3068	Stubbekøbing	2188	2226
Kolding	17062	17165	Svaneke	1351	1324
Korsør	9899	8939	Svendborg	13902	14210
Kristiansfeld Fl.	640	593	Sæby	2375	2276
Køge	5590	5673	Sønderborg	10136	8533
Lemvig	4421	4481	Thisted	7701	7288
Løgstor	2656	2571	Tønder	5785	5129
Løgumkloster Fl.	1657	1603	Varde	5629	5261
Mariager	1126	1034	Vejle	22364	22001
Maribo	4576	4442	Viborg	15091	14244
Marstal	2274	2519	Vordingborg	5466	5184
Middelfart	6973	6870	Æbeltoft	1869	1959
			Æreskøbing	1326	1323

Mønttabel.

Landets Navn	Mønt- enheden	Skillemønt	Omregnet i dansk Mønt		Der udpræges	
			Kr.	Ø.	i Guld	i Sølv
Belgien	Franc	100 Centimes	0	72	40, 20, 10, 5 Francs	5, 2, 1, $\frac{1}{2}$ Franc
Brasilien	Milréis	1000 Réis	2	04	20, 10, 5 Milréis	2, 1, $\frac{1}{2}$ Milréis
Danmark	Krone	100 Øre	1	00	20, 10, 5 Kroner	2, 1 Krone, 50, 25, 10 Ø.
England	Pd. Sterling	20 Shill. & 12 Penc	18	16	5, 2, 1, $\frac{1}{2}$ Pd. St.	5, 4, 2, $\frac{1}{2}$, 2, 1, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{32}$ Shill.
Finland	Markka	100 Penniä	0	72	20, 10 Markka	2, 1, $\frac{1}{2}$ Markka
Frankrig	Franc	100 Centimes	0	72	10, 50, 20, 10, 5 Fr.	5, 2, 1 Fr., 50, 20 Centimes
Grækenland	Drachme	100 Lepta	0	72	100, 50, 20, 10, 5 Drm.	5, 2, 1 Drm., 50, 20 Lepta
Holland	Gulden	100 Cents	1	50	10 Gulden	2, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ Guld., 25, 10 Cents
Italien	Lira	100 Centes.	0	72	100, 50, 20, 10, 5 Lira	5, 2, 1 Lira, 50, 20 Centes.
Japan	Yen	100 Sen	3	73	20, 10, 5, 2, 1 Yen	1, $\frac{1}{2}$ Yen, 20, 10, 5 Sen
Kina	Taël	10 Maces & 10 Candarins & 10 Kash	5	70		1, $\frac{1}{2}$ Taël, 2, 1 Mace
Nordamerik.	Dollar	100 Cents	3	73	20, 10, 5, 2, $\frac{1}{2}$, 1 Dollar	1, $\frac{1}{2}$ Doll., 25, 20, 10 Cents
Norge	Krone	100 Øre	1	00	20, 10, 5 Kroner	2, 1 Krone, 50, 25, 10 Ø.
Portugal	Milréis	1000 Réis	4	03	5 Milréis	500, 250, 100, 50 Réis
Rumænien	Lëu	100 Bani (Parà)	0	72	20, 10, 5 Lei	2, 1, $\frac{1}{2}$ Lëu
Rusland	Rubel (Sølv)	100 Kopek	2	88	10, 5 Rubler (sjældne)	1, $\frac{1}{2}$ R., 25, 20, 15, 10, 5 Kop.
Rusland	Rubel (Sedl.)	100 Kopek	1	92		
Serbien	Dinar	100 Parà	0	72		2, 1, $\frac{1}{2}$ Dinar
Spanien	Peseta	100 Centimos	0	72	20, 10, 5 Pesetas (sjældne)	5, 2, 1, $\frac{1}{2}$ Pes., 20 Centim.
Svejts	Franc	100 Centimes	0	72	20 Francs	5, 2, 1, $\frac{1}{2}$ Fr., 20 Centimes
Sverige	Krona	100 Øre	1	00	20, 10, 5 Kronor	2, 1 Krona, 50, 25, 10 Øre
Tyrkiet	Pjaster	40 Parà & 3 Asper	0	16	100, 50 Pjast. (sjældne)	20, 10, 5 Pja., 40, 20 Parà
Tyskland	Reichsmark	100 Pfennige	0	88 $\frac{1}{2}$	20, 10, 5 Reichsm.	5, 3, 2, 1, $\frac{1}{2}$ Mark
Ægypten	Pjaster	40 Parà	0	16	100, 50, 25 Pjast. (sjældne)	10, 5, 2, $\frac{1}{2}$, 1 Pjaster
Øster-Ung.	Gulden (Fl.)	100 Kreuzer	1	78	8, 4 Gulden	2, 1, $\frac{1}{2}$ Gulden

Drægtigheds-Kalender.

Finder Parring Sted	er Fødselen at vente hos			Finder Parring Sted	er Fødselen at vente hos		
	Hoppen	K en	Soen		Koen	Faaret	Soen
1 Jan.	6 Dec.	11 Okt.	24 April	1 Juli	10 April	20 Nov.	22 Okt.
5	10	15	29	5	14	3 Dec.	26
9	14	19	2 Maj	9	18	7	30
13	18	23	6	13	22	11	3 Nov.
17	22	27	10	17	26	15	7
21	26	31	14	21	30	19	11
25	30	4 Nov.	18	25	4 Maj	23	15
29	3 Jan.	8	22	29	8	27	19
2 Febr.	7	12	26	2 Avg.	12	31	23
6	11	16	30	6	16	4 Jan.	27
10	15	20	3 Juni	10	20	8	1 Dec.
14	19	24	7	14	24	12	5
18	23	28	11	18	28	16	9
22	27	2 Dec.	15	22	1 Juni	20	13
26	31	6	19	26	5	24	17
2 Marts	4 Febr.	10	23	30	9	28	21
6	8	14	27	3 Sept.	13	1 Febr.	25
10	12	18	1 Juli	7	17	5	29
14	15	22	5	11	21	9	2 Jan.
18	20	26	9	15	25	13	6
22	24	30	13	19	29	17	10
26	28	3 Jan.	17	23	3 Juli	21	14
30	4 Marts	9	21	27	7	25	18
3 April	8	11	25	1 Okt.	11	1 Marts	22
7	12	15	29	5	15	6	26
11	16	19	2 Avg.	9	19	9	30
15	20	23	6	13	23	13	3 Febr.
19	24	27	10	17	27	17	7
23	28	31	14	21	31	21	11
27	1 April	4 Febr.	18	25	4 Avg.	25	15
1 Maj	5	8	22	29	8	29	19
5	9	12	26	2 Nov.	12	2 April	23
9	13	16	30	6	16	6	27
13	17	20	3 Sept.	10	20	10	3 Marts
17	21	24	7	14	24	14	7
21	25	28	11	18	28	18	11
25	29	4 Marts	15	22	1 Sept	22	15
29	3 Maj	8	19	26	5	26	19
2 Juni	7	12	23	30	9	30	23
6	11	16	27	4 Dec.	13	4 Maj	27
10	15	20	1 Okt.	8	17	8	31
14	19	24	5	12	21	12	4 April
18	23	28	9	16	25	16	8
22	27	1 April	13	20	29	20	12
26	31	5	17	24	3	24	16
30	4 Juni	9	21	28	7	28	20

Porto-Takster.

	Landporto	Lokalporto
Breve indtil 50 gr., frankerede	20 Øre	10 Øre
50—250 " —	30 " =	15 " =
250—1 lg. —		50 Øre
Brevkort , enkelte,	12 Øre	7 Øre
med betalt Svar —	24 " =	14 " =
Tryksager indtil 50 gr	7 " =	5 " =
50—250 gr	12 " =	7 " =
250—1 lg		30 Øre
Do. Vægt 3 kg og derunder, alene indeholdende Relieffstrift t. Brug f. Blinde		5 Øre pr. 500 gr.
Vareprøver og blandede Forsendelser indtil 50 gr, frankerede	7 Øre	5 Øre
50—250 gr, —	12 " =	7 " =
250—500 " —		30 Øre

For **Udbefaling** af Breve, Brevkort, Tryksager, Vareprøver og blandede Forsendelser betales yderligere 25 Øre; anbefalede Forsendelser skal forudfrankeres.

Ekspressbreve 40 Øre (til Udlandet 60 Øre) + Porto.

For **Udbefordring** (Brevforsendelser af Vægt over 250 gr) betales foruden Breveporto en Tillægsporto af 1 Kr.

	Værdiporto	+ Breveporto
Værdibreve. Beløb indtil 1000 Kr.	50 Øre	} som ovenfor anført for Breve af samme Vægt
Beløb 1000—2000 Kr.	55 " =	
" 2000—3000 "	60 " =	
" 3000—4000 "	65 " =	
o. s. fr. 5 Øre mere for hvert 1000 Kr.		

Pakker , almindelige, 1 lg og derunder	40
fra 1—3 lg	50
fra 3—5 lg	60
fra 5—6 lg	80 Øre og derefter
20 Øre mere for hvert følgende lg.	

Pakker med angiven Værdi: Vægtporto som for almindelige Pakker + Værdiporto 50 Øre for det første 1000 Kr. af Værdien og 5 Øre for hvert 1000 Kr. mere.

For **Udbefaling** af Pakker betales yderligere 25 Øre; anbefalede Pakker skal forudfrankeres.

Ulpakker: 1 Kr. mere for hver 5 lg eller Del deraf.

Postanvisninger. Beløb indtil 25 Kr.	25 Øre
Beløb 25—100 Kr.	40 " =
" 100—300 "	55 " =
" 300—1000 "	70 " =
Postopkrævninger. Beløb indtil 25 Kr.	30 " =
Beløb 25—100 Kr.	45 " =
" 100—300 "	60 " =
" 300—1000 "	75 " =

Til Udlandet.

Finland, Norge og Sverrig:

Breve indtil 20 gr.	20 Øre
" 125 "	40 "
" 250 "	60 "
" 500 "	80 "
over 500 " 30 Øre for de første 20 gr., og 20 Øre for hver efterfølgende 20 gr.	
Brevfort	12 "
Trykfager pr. 50 gr.	7 "
Postanvisninger (Sverrig, Norge) indtil 5 Kr.	30 "
" 50 "	40 "
" 100 "	50 "
" 250 "	65 "

Det øvrige Udlænd:

Breve indtil 20 gr.	30 Øre
for hver efterfølgende 20 gr.	20 "
Brevfort	20 "
Trykfager pr. 50 gr.	7 "
Postanvisninger (ogsaa til Finland) indtil 50 Kr.	50 "
" 100 "	75 "
derefter 25 Øre mere pr. 50 Kr. eller Dele deraf.	

Til England og via England:

indtil 50 Kr.	25 "
" 100 "	50 "

Til Forenede Stater i Amerika:

indtil 40 Kr.	40 Øre
" 60 "	60 "
" 80 "	80 "
" 100 "	100 "
derefter 15 Øre mere for pr. 20 Kr. eller Dele deraf	

Metrisk Maal og Vægt.

Længdemaal.

- 1 Mil er $7\frac{1}{2}$ Kilometer er 7500 Meter.
- 1 Kilometer er 100 Dekameter er 1000 Meter.
- 1 Meter er 10 Decimeter er 100 Centimeter.
- 1 Meter er $3\frac{1}{2}$ ($3,4896$) Fod. 1 Centimeter er $\frac{5}{12}$ ($0,4167$) Tommer.
- 1 Alen er 57 Centimeter, 20 Alen $11\frac{2}{5}$ Meter.

Rummaal.

- 1 Kubikmeter er $42\frac{1}{2}$ ($42,481$) Kubikfod.
- " er ca. $\frac{1}{3}$ ($0,47218$) Favn Brænde.
- 1 Favn Brænde er ca. $2\frac{2}{11}$ ($2,181$) Kubikmeter.

Fortegnelse

over Efter-, Høj-, Landbrugs-, Havebrugs- og Husholdningsskoler i Danmark.

(Efter Undervisningsministeriets officielle Fortegnelse.)

A. Folkehøjskoler.

I K ø b e n h a v n s A m t:

Grundtvigs Højskole i Lyngby, Fst. H. A. Rosendal, Lyngby.
Roskilde Højskole, Forst. Fru Margrete Bredsdorff, Roskilde.

I F r e d e r i k s b o r g A m t:

»Købmandshvile« v. Hørsholm, Fst. H. Brøndsted, Hørsholm.
Frederiksborg Højskole, Forst. Frederik L. Begtrup, Hillerød.

Hillerød Højskole (Luth. Miss.), Forst. Fr. Larsen.

Helsingør, Intern. Højskole, Forst. P. Mannicke.

I H o l b æ k A m t:

Faarevejle Højskole (I. M.*), Fst. C. M. Julin. (Landbr. og Husholdn. Afd.).

Vallekilde Folkehøjskole, Forst. Uffe Grosen, Vallekilde.

Ubberup Højskole, Forst. Harald Balslev, Vørslev.

I S o r ø A m t:

Sorø Folkehøjskole, Forst. Vilh. Larsen, Sorø.

Antvorskov Højskole, Forst. Frederik Nørgaard, Slagelse.

Haslev Højskole (I. M.), Forst. P. C. Davidsen, Haslev (Ldbrafd.).

Haslev udv. Højskole, Forst. Einer Pagh Petersen, Haslev.

I P r æ s t ø A m t:

Brøderup Højskole, (Hdvafd.).

Rødkilde Højskole, Forst. Vagn Møller, Stege. (Hdvafd.).

Stevns Højskole, Forst. Marius C. Skar, Storehedinge.

P a a B o r n h o l m:

Bornholms Højskole, Forst. Frode Aagaard, Aakirkeby.

I O d e n s e A m t:

Kerteminde Højskole, Forst. H. C. Nielsen Svinning, Kerteminde. (Haandv., Landbr.- og Hushdafd.).

Sørslev Højskole, Forst. R. Nielsen, Jullerup.

Tommerup Højskole (I. M.), Forst. P. Sandbæk, Knarreborg (Ldbafd.).

Vesterdal Højskole, Fst. C. Gaarde, Nr. Aaby (Kontrolkurs.).

Kjæng Højskole, Fst. Olaf Skov, Glamsbjerg, (Ldb., Hdvafd.).

I S v e n d b o r g A m t:

Vejstrup Højskole, Forst. Thøger Dissing, Vejstrup.

Ollerup Højskole, Forst. L. Bækhøj, Ollerup (Haandv. og Gymnastikafd.).

Ryslinge Højskole, Forst. Johs. Monrad, Ryslinge.

*) I. M.: Indre Mission.

I Maribo Amt:

Nr. Ørslev Højskole, Forst. Kr. Gregersen, Nykøbing F.,
(Haandvafd.)

Lollands Højskole, Forst. Arth. Petersen, Sølleded.

I Aalborg Amt:

Bælum Højskole, Forst. Valdemar Rasmussen, Bælum.

Gistrup Højskole, Forst. J. P. Rasmussen, Gistrup.

Støvring Højskole, Forst. Jens Frederiksen, Støvring.

Aaby Højskole, Fst. J. Brydegaard, Aabybro (Gymnstafd.).

I Hjørring Amt:

Vraa Højskole, Forst. Jens Bertelsen, Vraa.

Try Højskole, Fst. Frode Fogt, Dronninglund (Hushdafd.).

Horne Højskole (I. M.), Fst. S. Olesen, Hjørring (Hushafd.).

I Thisted Amt:

Galtrup Højskole, Forst. Agnus Sørensen, Erslev (Hdvafd.).

I Viborg Amt:

Skals Højskole, Forst. F. Elle Jensen, Skals.

Krabbeholm Højskole, Fst. Anders Vedel, Skive (Hdvafd.).

I Aarhus Amt:

Vestbirk Højskole, Forst. Kr. Nørgaard, Vestbirk (Haandv.-
Gymnastikafd.).

Ry Højskole, Forst. R. Bording, Ry (Haandvafd.).

Odder Højskole, Forst. C. P. Corneliussen, Odder.

Ask Højskole, Forst. J. Christensen-Maarsøe, Malling
(Haandvafd.).

Testrup Højskole, Forst. Kr. Taarup, Maaslet.

I Randers Amt:

Hadsten Højskole, Forst. Aage Jensen, Hadsten

Rønde Højskole (I. M.), Forst. Ingemann Herskind, Rønde
(Landbafd.).

Voldby Højskole, Forst. O. Stevns, Voldby.

Vivild Højskole, Fst. Broder Nissen, Allingaebro (Hdvafd.).

Djurslands Højskole, Forst. Severin Andersen, Trustrup.

I Ribe Amt:

Askov Højskole, Forst. J. Appel, Vejen.

Esbjerg Arbejder-Højskole, Forst. Julius Bomholdt, Esbjerg
(Haandv.- og Hushafd.).

I Ringkøbing Amt:

Nørre Nisum Højskole (I. M.), Fst. Ludvig Olsen (Lndbafd.).

Hoven Kvinde-Højskole, Forst. N. J. Østergaard, Tarm.

I Vejle Amt:

Børkop Højskole (I. M.), Fst. A. S. Dam, Børkop (Ldbrafd.).

Vinding Højskole, Forst. Sigfred Munch, Vejle (Hdvafd.).

Uldum Højskole, Forst. Svenning Petersen, Uldum.

Snoghøj Højskole, Forst. Jørgine Abildgaard og Anna Krogh
(Gymnast.)

Haderslev Amt:

Rødding Højskole, Forst. Hans Lund, Rødding.
Hoptrup Højskole (I. M.), Forst. K. Kildeby, Hoptrup (Ldb.-
Husholdnafd.).

Aabenraa Amt:

Rønshoved Højskole, Forst. Aage Møller, Ringenæs.

Sønderborg Amt:

Danebod Højskole, Fst. Frede Terkelsen, Fynshav (Hdvafd.)

Færø Amt:

Færøernes Højskole, Forst. Simun av Skardi.

B. Landbrugsskoler.

(Derunder Havebrugs- og Husmandsskoler.)

I Københavns Amt:

Vilvorde Havebrugsskole, Fst. Vald. Jensen, Charlottenlund.
Lyngby Landboskole, Forst. J. J. Hansen, Lyngby.
Tune Landboskole, Forst. N. Bredkjær, Taastrup.

I Frederiksborg Amt:

Slangerup Landbrugsskole, Forst. Oluf Jensen, Slangerup.

I Holbæk Amt:

Vestsjællands Landbrugssk., Forst. V. A. Nielsen.
Høng Husmandsskole, Forst. Tormod Jørgensen, Høng.

I Sorø Amt:

Kærehave Landhusholdningsskole, Forst. Johs. Jensen.
Haslev Landbrugsskole (I. M.), Forst. J. K. Jensen, Haslev,
(Hushafd.)

I Præstø Amt:

Sydsjællands Landbrgsk., Forst. Morten Nielsen, Lundby.

I Odense Amt:

Aarslev Havebrugsskole, Forst. Svend Busk, Aarslev.
Dalum Landbrugsskole, Frst. Joh. Petersen-Dalum, Dalum.
Fyns Stifts Husmandsskole i Odense, Forst. Jakob E.
Lange, Odense, (Hushafd.)

I Svendborg Amt:

Skaarup Landbrgsk., Frst. C. Clausen, Skaarup, (Hushafd.)
Korinth Landbrgsk., Frst. Poul Fenger, Korinth, (Hushafd.)

I Aalborg Amt:

Store Restrup Husmandsskole, Forst. K. Balle, Sønder-
holm, (Hushafd.)

I Viborg Amt:

Asmildkloster Landbrugsskole, Forst. H. Hauch, Viborg.

I Aarhus Amt:

Malling Landbrugsskole, Forst. Niels Jørgensen, Malling.
Beder Havebrugsskole, Forst. N. Klougart, Beder.

Vejlby Landbrgsk., Forst. Axel Møller, Vejlby, (Hushafd.)

I Ribe Amt:

Ladelund Landbrugsskole og Mælkeriskole, Forst. J. C. Overgaard, pr. Brørup. (Kontrolkursus).

I Ringkøbing Amt:

Borris Landbrugsskole, Forst. H. K. Rosager, Borris.

I Aabenraa Amt:

Graasten Landbrugsskole, Forst. H. Hansen og Konsulent H. Hansen, Aabenraa.

C. Efterskoler.

Aaby Efterskole, Forst. Johan Brydegaard, Aabybro St.
Agerskov Efterskole, Forst. A. Hvidager, Agerskov.
Aale Efterskole, Forst. Fru Anna Laursen, Aale.
Askov Ungdomsskole, Forst. Anders Nielsen, Vejen.
Aagaard Efterskole, Forst. P. Lindholm, pr. Gravens.
Bramminge Efterskole, Forst. Niels Hansen, Bramminge St.
Bagterp Efterskole, Forst. Andreas Nielsen, pr. Hjørring.
Beder Ungdomsskole, Forst. Niels Klougart, Beder.
Dalby Efterskole, Forst. Kristian Østergaard, Dalby St.
Egaa Efterskole, Forst. Ejner Pedersen, Egaa ved Aarhus.
Elbæk Efterskole, Forst. Kristjan Jensen, Søvind St.
Eriksminde Efterskole, Forst. Karl Kirk, Boulstrup St.
Faarevejle Efterskole, Forst. Math. Knudsen, Faarevejle St.
Flemming Efterskole, Forst. Sigurd Højberg, Flemming St.
Glamsbjerg Efterskole, Forst. P. J. Skriver, Glamsbjerg.
Gylling Efterskole, Gylling St.
Galtrup Fortsættelsesskole, Forst. Jakob Lykke, pr. Erslev.
Havbro Efterskole, Forst. Janus Worm, Havbro St.
Holsted Efterskole, Forst. V. Stenkilde, Holsted St.
Hjemly Efterskole, Forst. Aksel Appel, Højrup St.
Hoptrup Efterskole, Forst. L. P. Hagelskær, Hoptrup.
Klank Efterskole, Forst. J. P. Hansen, Galten St.
Kolt Efterskole, Forst. Kr. Højmark, pr. Hasselager.
Kirkebakkens Efterskole, Forst. Thorvald Madsen, Odder.
Langtved Efterskole, Forst. Sigurd Brøndsted, Ullerslev St.
Løkken Efterskole, Forst. Carl Wollenberg, Løkken.
Nordborg Slots Efterskole, Forst. Overgaard, Nordborg.
Nr. Løgum Efterskole, Forst. H. Andersen, Løgumkloster.
Nr. Søby Efterskole, Forst. Jens Nielsen, Allersted St.
Nr. Aaby Efterskole, Forst. H. Bjerg og Olaf Nielsen, Nr. Aaby Station.
Ousted Efterskole, Forst. Kristian Hansen, Ousted pr. Lejre.
Rens Efterskole, Forst. Randlev Jensen, St. Jyndeved.
Ringe Efterskole, Forst. P. Birkelund, Ringe.
Salling Ungdomsskole, Forst. Sørine og Anton Thyregaard.
Jehjerg St.

Skanderup Efterskole, Forst. Palle Kirk, Lunderskov St.
Skelund Efterskole, Forst. S. og Th. Havemose, Skelund.
Skibelund Efterskole, Forst. Kr. la Cour Pedersen, Vejen St.
Staby Efterskole, Forst. Jens Kjær, pr. Ulfborg.
Ubby Fortsættelsesskole, Forst. Jens Nylev, Ubby pr. Jerslev.
Vestbirk Efterskole, Forst. Ole Madsen, Vestbirk St.
V. Vedsted Efterskole, Forst. C. J. Andersen, Ribe.
Vesterlund Efterskole, Forst. Vilh. Grell, Thyregod St.
Vindehelsing Efterskole, Forst. Rasmus J. Rasmussen,
Gørlev St.
Vejstrup Efterskole, Forst. Thøger Dissing, Vejstrup.
Vrigsted Efterskole, Forst. Johs. Vejlager, Vrigsted.
Ølgod Efterskole, Forst. P. Hansen, Ølgod.

Landboforeninger og Avlsorganisationer i de sønderjydske Amter.

Fælleslandboforeningen for Nordslesvig:

Formand: Gdr. P. J. Refshauge, Kathrinesminde pr. Christiansfeld.

Næstformand: Forpagter J. Høyer, Billeslund pr. Gramby.

Konsulenter i Planteavl: H. Hansen, Karpedam, Aabenraa, Chr. Nielsen, Kirkebakken, Nybøl, Bruhn, Rødding, og Nørgaard, Løgumkloster.

Konsulenter i Husdyrbrug: Jørgen Frank, Rødding, og Th. Thomsen, Sønderborg.

Planteavlsudvalgets Formand: Gdr. J. Petersen, Sommersted.

Husdyrudvalgets Formand: Gdr. M. K. Gram, Københoved pr. Skodborg.

Landboforeninger.

Haderslev Amts Landboforening. Formand: Gdr. M. Wiuff, Sillerupgaard, Vonsbæk.

Den Nordslesvigske Landboforening. Formand: Forpagter J. Høyer, Billeslund pr. Gramby.

Nørre Rangstrup Herreds Landboforening. Formand: Gdr. Chr. Ludvigsen, Sandet pr. Arrild.

Aabenraa Amts Landboforening. Formand: Gdr. Chr. Hansen, Tinggaard pr. Aabenraa.

Det blandede Distrikts Landboforening. Formand: Gdr. Hans Beyer, Aagaard pr. Ballum.

Slogs-Herreds Landboforening. Formand: Forpagter H. Linnet, St. Tønde pr. Jejsing.

Vis Herreds Landboforening. Formand: Gdr. C. Gregersen, Frøslev pr. Padborg.

Den Sundevedske Landboforening. Formand: Gdr. Kr. Iversen, Avnbøl.

Den Alsiske Landboforening. Formand: Gdr. P. Petersen, Hestehave pr. Sønderborg.

Den Mellemsalske Landboforening. Formand: Gdr. Chr. E. Christensen, Asserballe.

Als Nørreherreds Landboforening. Formand: Gdr. Jens Nissen, Nordborg.

Løgumkloster og Omegns Landboforening. Formand: Gdr. N. Skov, Løgumkloster.

Ovennævnte Foreninger er indmeldte i Fælleslandboforeningen, hvis Bestyrelse dannes af de enkelte Foreningers Formænd.

Sønderjydske Fællesledelse af Korthornsavl.

Formand: Gdr. Mads Gram, Københoved pr. Skodborg.

Konsulent: Landbrugskandidat J. Frank, Rødding.

Vestslesvigs Fællesledelse af Korthornsavl.

Formand: Grd. Math. Jepsen, Rørkær pr. Jejsing.

Sønderjydske Fællesledelse for Avlen af rødt dansk Malkek­væg.

Formand: Gdr. Jørgen Skov, Himmark.

Konsulent: Th. Thomsen, Sønderborg.

Fællesledelsen for Avlen af hollandsk Malkek­væg.

Formand: Gdr. H. Jensen, Tornumgaard, pr. Lintrup.

Konsulent: Th. Thomsen, Sønderborg.

De samvirkende sønderjydske Hesteavlforeninger.

Formand: Gdr. N. Skrum­sa­ger, Visby Hedegaard, pr. Visby.

Vejrspaadomme for 1927.

(Efter den 11-aarige Periode.)

*Mennesket spaa'r,
men Gud raar.*

Januar: I første Halvdel af Maanedens Tøvejr, derefter mild Frost ledsaget af Snefald.

Februar: Frostens vedvarer hele Maanedens og er navnlig streng i den første Halvdel. Enkelte Dage med Snefog.

Marts: Vejret bliver mildere, dog hersker der overvejende Frost, og navnlig er Nætterne kolde.

April: De første Dage er vinterlige. Fra Midten af Maanedens er der mildt Foraarsvejr uden Nattefrost.

Maj: I Begyndelsen Regn, derefter koldt og blæsende samt Nattefrost.

Juni: Indtil Midten af Maanedens er det varmt og tørt, saa hist og her Tordenbyger. I Maanedens sidste Del falder der rigelig Regn.

Juli: Første Del er kølig og fugtig, Slutningen tør.

August: Først varmt og tørt; fra Midten af Maanedens Tordenbyger.

September: Den første Del meget ustadig, men ind imellem mange smukke Dage; sidste Del overvejende mild.

Oktober: Indtil Maanedens Midte mildt Vejr, derefter koldere med megen Regn.

November: Det ustadige Vejr vedvarer indtil den 15., derefter nogle kolde Dage. I Slutningen let Frost.

December: Frostens tiltager og bliver streng ved Jule-tid. Der falder ogsaa nogen Sne.

Gud raader for, hvad Aaret os skal bringe.

Munken gaar i Enge.

Fortælling af
Ruth Sieverts.

Det var en dejlig Sommerdag i Aaret 1526, at en enlig Vandringsmand gennem Tønder Sønderport begav sig ud paa den Oksevej, der førte ad Husum til. Han bar en Tiggermunks grove, folderige Kappe; men den kunde ikke skjule, at Skikkelsen var ung og spænstig. Det voldte ham ingen Besvær, at de bare Fødder vadede i Vejens dybe Sand. Hovedet bar han højt og kækt. Ansigtet var vel magert, som efter megen Faste; men det var friskt og kønt, og de dybe

blaa Øjne vidnede om en ædel Sjæl. Omkring den ragede Isse lyste en Krans af gyldne Lokker som en Glorie i Middagssolen.

Det var bagende hedt paa den skyggeløse Vej. Engene til begge Sider dampede af Varme. Munken standsede et Øjeblik og drog Vejret dybt. Med Velbehag lod han Blikket glide ud over det flade Landskab. Den klare blaa Himmel spejlede sig i de talrige bredere eller smallere Aaløb, der gennemkrydsede de saftiggrønne Enge. Det var virkelig en Øjenlyst at betragte al denne Frodighed,

som fortsatte, saa langt Øjet rakte til begge Sider. Med sin Ordensfader, den hellige Frans, priste han i sit Hjerte Gud for Broder Sol og Søster Vand og Moder Jord med al deres Dejlighed.

Undertiden bøjede han sig og plukkede ved Vejkanten en Klynge Matricaria Chamomilla eller andre lægende Urter. Nu svingede han ind ad en smallere Sti. Der var Gangen behageligere. Ofte gyngede Engjorden under hans faste Skridt. Han steg over et Par simple Broer eller blot en Planke, der var kastet over Aaløbene, ja, een Gang maatte han løfte den lange Munkekutte op og vade gennem et lille Vandløb.

Han saa nu for sig den lille Landsby Ubjerg paa nogle toppede Høje, hvor Husene var krøbet op for at være i Sikkerhed, naar Aaerne gik over deres Bredder. Det var hans Maal. Her havde Tønder Kloster en Ejendom, Munketoft, som han skulde tilse; og han glemte en Stund at give Agt paa sine Omgivelser for at overveje, hvad Gardianen Niels Tybo havde paalagt ham at udrette paa denne Tur.

Han blev pludselig vakt af sine Tanker ved at høre en frisk Stemme raabe: »Tag Vare paa mit Lærred, gode Broder!«

Han løftede Blikket og saa, at han var naaet til en lille Gaard, som laa lidt før Landsbyen. Foran Huset var der bredt en Del nyvævet Lærred til Bleg. Det var det, han nær var traadt op i. Og der i Døren kom vel den Bondeskvinde til Syne, som havde raabt ham an.

Nej, det var ingen Bondepige! Munken standsede brat. Hjertet hamrede i hans Liv, og Blodet fo'r ham til Hovedet.

»Jomfru Bodil, I her!!« udbød han.

Pigen var ogsaa blevet staaende lige i Døren. Hun blev først rød, saa bleg.

»Broder Hans!« stammede hun.

»Saa er det eders gode Mosters Vaaning her«, sagde han mere fattet.

»Ja, nu har jeg boet hos hende her i mere end fire Aar«, svarede hun.

»Og I lever vel i alle Maader?« spurgte han.

»Saa godt som leves kan i denne landlige Ensomhed«.

»Gud og alle Helgener være med eder«, sagde han og gik langsomt videre.

Et Væld af Tanker og Følelser strømmede ind over ham. Billedet af Pigen der i Døren vilde først slet ikke lade sig fortrænge. Der stod hun saa ung og yndig i simpel Bondedragt, men med en fin Jomfrus spæde Lemmer og fornemme Rejsning. Det lange blonde Haar hang endnu i blanke, silkebløde Fletninger ned over Skuldrene, og de graablaa Øjne havde endnu noget af en forskræmt Fugleunges hjælpeløse Udtryk. Men de fire Aar havde dog sat deres Præg paa hende. Trækkene var ikke mere saa barnligt bløde. Aasynet var blevet smallere og finere, og Barmen havde højnet sig, Livet var blevet smækrere, Jomfru Bodil var blevet en voksen Mø.

Men saa skiftede Billedet med eet. Han følte sig atter hensat til hån mørke Januarnat for fire Aar tilbage, da han kom vandrende ind mod Tønder By og pludselig blev opmærksom paa et mærkeligt Lysskær nede over Vester-gade. Knap havde han faaet Øje derfor, før taarnhøje Luer slikkede op mod Himlen, og da han naaede udenfor Porten, var den vestre Del af Staden et flammende Ildhav. De gamle tørre Træhuse med Straatagene var et altfor let Bytte for Branden.

Snart efter stod han midt i Ulykkesgaden. Alt var Forvirring, Folk løb mellem hverandre. Der var slet ingen Plan i Redningsarbejdet, som vanskeliggjordes ved,

at alle Vandløb var islagt. Hver tænkte kun paa at redde, hvad reddes kunde af hans eget. Da skingrede et Raab gennem Larmen: »Bodil, hvor er min Datter! Aa, hjælpe Krist og den hellige Jomfru, hun sover endnu i Kammeret inde mod Gaarden. Min Datter, min lille Bodil!« — Det var den rige Købmand Lorens Riggelsen, der hændevri-dende raabte disse Ord, sanseløs af Angst og Sorg. Han vilde ile ind i det brændende Hus, men Naboerne holdt ham tilbage. Det var kun selv at sætte Livet til, forsikrede de. Sankte Brandanus være Pigen naadig og unde hende en let Død!

Da Broder Hans hørte disse Ord, saa han for sig den lille Jomfru Bodil, som han havde truffet hende et Par Dage tilforn, da han havde Ærinde hos hendes Fader, Klosterets rundelige Velgører. Hun havde da siddet med sin Søm i Stuen derinde bag Kræmmerens Bod, der hvor Luerne vel nu var ved at fortære hende. Næppe stod det ham klart, før han greb en Spand fra den nærmeststaaende, overhældte sig med Vandet, kastede Munkekappen over Hovedet og styrtede sig ind gennem Flammerne i Boden. Godt at han var huskendt! Han fik Døren op til Kammeret bagved og mærkede i et Nu, at der vel var fuldt af Røg, men at Ilden endnu ikke havde Magten herinde. Han famlede sig hen mod Løjbænken, hvor hun havde siddet forleden, følte hendes varme Legeme, svøbte Skindfellen, hun havde over sig, omkring hende, og bar den bevidstløse Pige tilbage gennem Flammerne.

Han huskede, at idet de naaede ud i det frie, aandede hun op og rettede et Par forskræmte Øjne paa ham. Derimod vidste han aldrig siden, om det var Virkelighed eller en af hans Feberfantasier, at hun i Angst eller maa-ske i Taknemmelighed havde slynget sine runde, hvide Pigearme om hans Hals. Næppe fik han hende lagt for

hendes Faders Fødder, før han selv brat segnede om, medtagen af Røg og Ild. I Maaneder derefter laa han heftig syg af sine Brandsaar; men den lægekyndige Broder Anders fik ham tilsidst ganske karsk igen. Da erfor han, at Lorens Riggelsen havde mistet al sin Ejendom ved Branden og var død af Sorg og Græmmelse ved Kyndelmisse Tid. Jomfru Bodil, der i Forvejen var moderløs, var flyttet til sin Moster paa Landet.

Først i Dag vidste han hvor!

Godt, at han ikke havde anet det hidindtil. Disse Aars Kamp vilde da vordet endnu tungere. De syndige Tanker var nu plad fordrevne. Al hans Spægelse havde ikke været forgæves. Et Øjeblik Svaghed ved Synet af hende — ja — han maatte indrømme det for sig selv, og ærligt vilde han skrifte det og gøre Bod derfor. Men Sejren var dog vunden, vist saa. Den syndige Lidenskab havde ingen Magt over ham mere.

Guds Moder bevare den lille Jomfru og give hende en god Ægteherre. Det var kanske svært nok for hende at finde passende Giftermaal, nu hun var en fattig Pige. Skønt, hvor taabelig den Mand, der vilde vrage hende! Atten Somre maatte hun nu være, allerede giftefærdig. Sikkerligen var det sit Udstyr, hun havde vogtet saa vel paa i Dag. Men rigtig glad havde hun ikke set ud, den smaa Jomfru, og bleg havde hun været om Kind. Hun havde kan hænde ogsaa sin Sorg og Drøvelse at bære paa. Sankte Nicolaj, alle Jomfruers Hjælp og Trøst, være med hende.

Men nu var han i Ubjerg. Saa maatte han først ned og se til Hyrden, og dernæst var der den Bonde, som havde ladet sit Fæ gaa ud paa Munketofts Enemærker. Det tog Broder Hans flere Timer at finde denne Mand og ordne

Sagen med ham. Han maatte skynde sig, om han skulde naa hjem til Aftensang.

Paa Vejen kom imidlertid en Kone og bad ham se til et sygt Barn. Han gav hende nogle af de Urter, han havde plukket undervejs, og Anvisning paa deres Brug. Da han saa vilde begive sig af Sted, kom en gammel Morlil og bad ham følge med til en Mand, der alt droges med Døden og ønskede at skrifte.

Han fulgte hende straks, og hun førte ham til en fattig Hytte i Udkanten af Byen.

»Er det din Husbond, som er syg?« spurgte han paa Vejen.

»Aa nej da!«

»Din Fader maaske?«

»Nej, nej! Det er en fattig Stymper, der har tiggert sig frem. Jeg fandt ham paa mit Loft i Morges, og jeg kunde ikke jage ham bort, saa svag han var. Hele Dagen har han ligget og jamret og bedt saa mindelig om en Præst eller en Munk, og da jeg nu saa en graa Kappe i Byen, tyktes mig, det maatte være Himlens Vilje, at det arme Kræ skulde faa Lov til at skrifte. Han har kun stakket Tid igen. Se, I skal op ad Stigen der. Han ligger i Halmen til Venstre deroppe.«

Broder Hans steg op, idet han gjorde Tegn til Konen, at hun skulde gaa ind og ikke staa og lytte.

Næsten skjult i Halmen laa et stakkels forkomment Menneske.

»Aa, vel at I kom, hellige Broder«, mumlede han. »Syg er jeg udi alle Lemmer og kommer ikke nogen Tid paa mine Ben igen. Men jeg har en svar Synd at skrifte. Jeg faar nok ingen Ro, før den er bekendt!«

»Sig du frem«, sagde Munken. »Ikke som talte du til mig, men til den himmelske Dommer selv.«

En Skælven for gennem den syge.

»Husk, ingen jordisk Retfærdighed kan mere straffe din Synd. Du har jo ikke mange Timer igen. Men du kan forkorte din Pine i Skærsilden, om du ærligen har skriftet og faaet Aflad.«

Saa talte Manden:

»Det var for godt fire Aar siden, den Nat da Vester-gade i Tønder brændte. Jeg var en usselig Stymper alt dengang, skønt ikke saa sølle som nu. Jeg løb til som alle andre, ja, hvorfor? — For at se, for at prøve at redde — hvad ved jeg, hvad jeg egentlig vilde. Først hjalp jeg da med af god Vilje. Men da jeg saa, at ingen havde Tanke for mig, kom en slem Fristelse over mig. Det var, da Ilden nærmede sig Købmand Lorens Riggelsens Hus. Alle løb ud og ind og prøvede at bringe Indboet i Sikkerhed, besynderlig da de kostelige Stoffer i Boden. Jeg løb med. Og saa faldt mit Øje paa den svære Pengekiste. I et ubevogtet Øjeblik fik jeg svøbt en Rulle Klæde om den og ilede ud. Det lykkedes mig at komme bort i Tummelen. Byportene blev ikke engang lukkede den Nat. Jeg listede mig udenfor Staden og gemte min Skat. Men jeg har aldrig faaet Glæde deraf. Jeg fik skjult Skrinet saa vel, at jeg selv aldrig har kunnet finde det igen. Jeg har drevet omkring her siden, men ingen Tid var det mig muligt ved Nat eller Dag at genfinde den Bro, ved hvis Fod der ligger fem Kampestene, som danner et Kors. — Kan jeg faa Tilgivelse for denne Synd og Skam her og hisset?«

»Angrer du af Hjertet? Betænkter du, hvad Ulykke og Fortræd du har voldet den Mand og hans Barn, som du saa skammeligen bestjal?« spurgte Broderen.

»Jeg angrer, jeg angrer!« jamrede Manden. I det samme sank han tilbage i Halmen og var død.

»Gud være dig nåadig«, mumlede Munken og gjorde

Korsets Tegn over ham. Saa steg han ned ad Stigen, fortalte Konen, at Staklen havde udaandet og begav sig endelig paa Hjemvejen.

Atter Jomfru Bodil! tænkte han. Arme Pige, havde hun endda haft sin Faders Rigdom i Behold. Saa havde hun vel forlængst været en god Mands Hustru.

Monstro hun var oppe endnu, naar han gik forbi om lidt. — Hvilke Tanker! Hvad vedkom det vel ham. Han burde vist have gaaet den anden Vej tilbage; men nu var det snart for silde at vende om. Han naaede ganske vist ikke hjem til Aftensang, men maatte endda skynde sig, før Porten blev lukket.

Himlen vesterude luede allerede i Solnedgangens straalende Farvepragt, mens den foran ham genspejlede det hele i mere dæmpede Farvetoner. Godt, at det var saa længe lyst, og at Vandstanden var saa lav i dette tørre Vejr. Ellers var det ingen god Vej at gaa paa denne Tid af Døgnet.

Men hellige Guds Moder, hvad var det!!!

Han standsede med et Sæt foran en smal Bro over et Aaløb.

Spillede hans Indbildningskraft ham et Puds, eller saa han ret — der laa jo ved Opgangen til Broen fem Stene i Kors. De tre af dem var helt mosgroede og plejede aabenbart sædvanligvis at staa under Vand. Her var nok Stedet, som den stakkels Tigger forgæves havde søgt!

Hurtigt greb Munken en Gren, der laa og drev i Vandet, og gav sig til at rode dermed mellem Stenene, og snart hørte han inde under de to største af dem en dump Lyd, naar han stødte med Kæppen. Med lidt Besvær lykkedes det ham at fremdrage en ganske rusten Jernkasse. Han løftede den op. Den var meget tung efter sin Størrelse.

Saa gik han videre med sin Byrde. Ikke mange Skridt forude saa han Huset, hvor Jomfru Bodil boede. Derhen rettede han sin Gang. Hvor underligt at tænke paa, at hendes Fædrearv havde været skjult saa nær det Sted, hvor hun havde levet aarevis i trange Kaar. Saa glad hun vilde blive. Tak, hellige Guds Moder, at han havde faaet Lov at bringe hende dette Glædesbud!

Med saa hastige Skridt, som den tunge Byrde tillod det, ilede han hen til den lille Gaard, hvor han var blevet standsét saa overraskende paa Udvejen.

Da han var nogle Alen fra Døren, hørte han højrøstet Tale derinde fra.

»Du elsker ham jo, Barn«, raabte en skinger Kvinde-røst. »Tilstaa det blot, du elsker ham.«

»Aa, gode Moster, jeg beder eder saa kærligen, tal ikke derom,« lød en graadkvalt Stemme tilbage. »Den hellige Jomfru tilgive mit arme Hjerte. Jeg vidste selv intet deraf før denne Dag. Aldrig, aldrig faar jeg nogen anden kær. Men I maa ikke minde mig derom, kære, gode Moster, jeg beder eder saa kærligen og gerne. Tal aldrig derom igen. Der er jo slet intet Haab for mig stakkels Mø. Den kære Jomfru, Sankte Maria, de forældreløses Moder, give mig Taalmod i min Sorg og Kvide!!«

En heftig Bevægelse rørte atter Broder Hanses Sind. Saa havde han da Ret. Hun bar paa en lønlig Elskovssorg. Aa, men maaske kunde den Rigdom, han her bragte hende, ogsaa blive Nøglen til hendes Lykke, om det var hendes Armod, der stod i Vejen.

Rask aabnede han Døren og traadte ind.

I Frammerset stod en kraftig Bondekone foran Ildstedet med en stor Ske i Haanden. Men hun vendte Ryggen til Gryden og saa hen mod den aabentstaaende Dør ind til Stuen. Her sad paa en Bænk en sammensunken Pige-

skikkelse og græd stille; men ved Lyden af Døren, der gik, for hun op.

— - I Frammerset stod en kraftig Bondekone foran Ildstedet
med en stor Ske i Haanden.

Som hun stod der i Døraabningen, belyst af det røde Skær fra Ilden, endnu med Øjnene blanke af Taarer og med heftigt bølgende Barm, saa hun dejligere ud end nogensinde.

»Forlad mig, om jeg bringer Forstyrrelse«, stammede Broder Hans. »Men jeg er hidkommet i et besynderligt

Ærinde. Jeg bringer Jomfru Bodil denne Kiste, forhaabendes at den maa volde hende Velsignelse.«

»En gammel, rusten Jernkiste«, udbrod Mosteren en Smule foragteligt. »Hvad mener I, hellige Broder!«

Men Pigen for frem mod Munken, greb Kassen og holdt den hen i Skæret fra Ildstedet.

»Den ligner min salig Faders Pengeskrin«, raabte hun bestyrtet.

»Ja, det er eders Fædrearv«, sagde Broderen bevæget og fortalte de to forundrede Kvinder, hvordan det var kommet for en Dag.

»Aldrig kan jeg takke eder nok, Broder Hans«, sagde Bodil rørt. »Ofte nok har jeg sørget over, at Lejlighed aldrig gav sig, at jeg kunde takke eder for, hvad I alt tilforn har gjort for mig stakkels Pige. Og i Middags blev jeg saa overrasket ved Synet af eder, at jeg heller intet fik sagt. Mit Liv havde det kostet, om I ikke hin Nat havde sat eders Liv i Vove for min Skyld. Og nu dette! — Hvorlunde skal jeg nogensinde gengælde eder!«

Hun rakte begge Hænder frem mod ham, og han mødte et Blik, saa straalende bevæget og uudgrundeligt, at det helt forvirrede ham.

»Hellig Frans og Maria Mø bevare eder og velsigne eders genvundne Rigdom,« stammede Broderen og tog en hastig Afsked med Jomfru Bodil og hendes Moster. Den sidste havde allerede faaet lirket Kassens rustne Laas op og stod i stum Henrykkelse over dens dyrebare Indhold.

Da han kom udenfor, var Himlens Farvepragt falmet. Kun i Vester viste en gylden Stribe i Kimingen, at Solen nylig var sunket i Hav. Munken ilede med raske Fjed ad Byen til. Men han kunde ikke løbe fra Stormen i sit eget Sind.

Nu vidste han, at hendes Hjerte var bundet til en anden, og dog — og dog — al hans Flid havde været forgæves!

— —

Det meste af den Nat vandrede to Munke op og ned, op og ned ad den lange Gang i Klosterhaven overfor Slotsbanken. Op og ned, op og ned gik de, til Solen alt stod højt paa Himlen igen. Den yngste var Broder Hans, den ældre Broder Anders, hans bedste Ven, siden dengang han bragte ham tilbage til Livet efter den ulykkelige Brandnat.

Faa Dage senere havde den formaaende Broder Anders udvirket, at hans unge Ven blev sendt med Bud og Brev til et af Ordenens Klostre i Saksenland, og at han dernæst skulde besøge flere tyske Universiteter til videre Uddannelse af sine rige Evner, saa de ret kunde komme at tjene den hjemlige Ordensprovins til Ære og Gavn.

Det skulde imidlertid ske helt anderledes.

I Wittenberg lærte Broder Hans Morten Luther at kende og blev grebet af hans evangeliske Forkyndelse, i hvilken han fandt Bod for sit forpinte Sind. Efter flittige Studier under den store Reformators Vejledning vendte han nogle Aar senere hjem til sin Fødestavn med Anbefalingskrivelser til Hertug Christian.

Og saa kom det sig en Dag, da han havde haft Ærinde hos Hr. Hieronymus, den første evangeliske Præst i Tønder, at han vandrede op ad Vestergade i dennes Følgeskab, undrende sig over de mange kønne Bygninger, som havde afløst de fleste gamle Brandtomter, siden han forlod Staden. Han agtede sig hen at se sit gamle Kloster, hvorfra de sidste Munke just var blevet fordrevne af Kong Frederik den Første selv nu i Sommer, og hvor Lensmanden fra

Tønderhus nu regerede. Men han naaede ikke saa vidt denne Sinde.

»Her bor en af den evangeliske Sags Velyndere her i Byen«, sagde Hr. Hieronymus midtvejs inde ad den krogede Gade og pegede paa et nyopført anseligt Bindingsværkshus med pyntelig Karnap og høj Stentrappe. »Det er en ung Jomfru, Bodil Lorensdatter. — Der staar hun sandelig i Karnappen«, udbrød Præstemanden og hilste hjerteligt. I det samme traadte den unge Kvinde frem i Døren og bød Sognepræsten indenfor.

»Min Moster er sengeliggende i Dag og vilde glædes ved eders Besøg,« sagde hun.

»Jeg faar vel Lov at tage min Gæst med ind«, spurgte Præsten. »Det er min unge Embedsbroder, Hr. Hans Benniksen, som nylig er kaldt til evangelisk Præst i Østerby.«

Den unge Pige saa rask op og betragtede nøje den unge statelige Præst med det purrede lyse Haar om et friskt og ædelt Aasyn.

»Da er vi vist gamle Kendinge,« sagde hun rødmende. »Hjertelig velkommen skal I være, Hr. Hans.«

»Nej, Jomfru Bodil, at vi skulde mødes igen«, udbrød han. »Jeg mente forlængst, I var gift og hjemfaren et eller andet Steds.«

Hun rødmede atter, men smilede saa smaat.

Hr. Hieronymus var alt gaaet ind til den syge. De to var alene i Stuen. Hidtil havde hans Blik været fæstet ved hendes væne, yndefulde Skikkelse. Nu gled det rundt i det hyggelige Rum med de store, tunge, solide Møbler, som bar Vidne om megen Velstand.

»Saa smukt I bor her,« sagde han ligesom lidt fortrydeligt.

»Det kan jeg nok takke eder for,« svarede hun. »Om jeg blot nogentid kunde gengælde eder alt, hvad I tilforn har gjort for mig.«

»Nok ved jeg, hvorlunde I kunde gøre det,« udbrød han, men tav saa brat.

»Sig frem, hvad I mener,« bad hun. »Længe nok har jeg ventet paa at faa det at høre.«

»Formasteligt vilde det være af mig,« sagde han, »at bede eder flytte fra denne statelige Vaaning til min fattige Præstegaard.«

»Hvad formasteligt er deri, naar det er mit Hjertes lønligste Begæring,« svarede hun sagte. »Men hvor turde jeg drømme, at det nogen Tid lod sig opfylde.«

»Jeg ved, I har haft en anden kær,« blev han ved. »Men kan I endda — — —«.

Hun afbrød ham.

»Løgn talte den, som meldte sligt. Aldrig har mit Hjerte tilhørt nogen anden end eder, siden den Stund jeg, halvt et Barn, saa tryggelig lagde Armen om eders Hals hin skrækkelige Brandnat, om ogsaa det først stod mig klart den Dag paa Blegen, da jeg saa brat blev eder var.«

»Underligt har Gud da ført vore Veje, sagde han.«
»Men næst ham takker jeg eder, Bodil, for eders lange Troskab imod mig. Jeg mente for sandt, at selv om intet Munkeri bandt mig mere, skulde jeg forblevet Ungkarl alle mit Livs Dage. Thi ingen anden kunde jeg kaare til min Fæstmø end eder, min Ungdoms Hjertenskære.«

— —

Saalunde gik det til, at Hr. Hieronymus i Tønder et Par Maaneder derefter forenede de tvende i den hellige Ægtestand.

I Østerby Kirke nævnede Præstetavlen for kommende Slægter Hr. Hans Benniksen som Sognets første evangeliske Præst. Men hvorledes han vandt sin elskelige Hustru, der blev til Velsignelse ikke blot for ham og deres Børneflok, men for det hele Sogn, det har først Fremdragelsen af gamle Dokumenter for nylig kastet Lys over.

(D).

En gued sølle jen.

(Frit efter Fredrek paa Ransæt).

Møj¹⁾ fatte war hun, Line,
og hinne Stow²⁾ war kline³⁾,
knap star⁴⁾ end Rudder⁵⁾ Es.
Men hun war wal tefres.

Hind' Trøj war lutter Lapper,
æ Skow⁶⁾ war uden Kapper⁷⁾,
te Saal bløw sjalden Raad;
men hun war aaltid glaad.

Hun Krusbær⁸⁾ plot⁹⁾ i Handfuld,
fir Skjelling for en Kandfuld.
Om nowe¹⁰⁾ ga hind fem,
saa gik hun syngend hjeru.

Lidt Ræwlingris te Skrupper¹¹⁾
hun to¹²⁾, hwor hun ku' snupp' æ,
og sold' em¹³⁾ pø-om-pø¹⁴⁾
og tjent te' en Endskal Brø.

— »Gud hjælp jer!« hælst¹⁵) hun aaltid
te Folk ved Møll som Maaltid,
mjest den, hun tyt fortryt¹⁶;
sjel saas hun ett forknyt.

En Søndæ¹⁷) spur¹⁸) hind' Stine:
»Hudn¹⁹) haar do' æ, sølle Line?«
»Aae mari²⁰)! som en Grøw²¹)!
Det er da skjøn aa løw!«

Da det bløw simpels²²) me' hind,
hun saa', far²³) a gik fræ hind:
»Med mæ haar' æ ingen Nø'.
A gleer²⁴) mæ te aa dø!«

Jeppe Aakjær.

¹) meget. ²) Stue, ³) klined, ⁴) større, ⁵) Ruder, ⁶) Skoene.
⁷) Overdel, ⁸) Tyttebær, ⁹) plukkede, ¹⁰) nogen, ¹¹) Karskrupper.
¹²) tog, ¹³) solgte dem, ¹⁴) én for én, ¹⁵) hilsede, ¹⁶) modfalden.
¹⁷) Søndag, ¹⁸) spurgte, ¹⁹) hvordan, ²⁰) aa, Jøsses, ²¹) Greve,
²²) ringe, ²³) før, ²⁴) glæder.

D. Verdenskrig.

Revolutionsminder.

Ordet Revolution har for de fleste Mennesker en ilde Klang, man forbinder dermed Forestillinger om Plyndring, Mord og Massehenrettelser. I mine Barndoms- og Ungdomsaar drømte jeg mindst af alt om, at jeg nogensinde skulde opleve en Revolution, idet jeg efterhaanden mere og mere fik den Opfattelse, at Krig og Revolution hørte Fortiden til, og at begge Dele i vore Dage kun kunde forefalde blandt uciviliserede og halvvilde Folkeslag.

Ikke desmindre kom jeg til at opleve Krig og Revolution paa nært Hold, ja, jeg kom endda til at optræde som »Revolutionsmand« med den røde Kokarde.

Fra denne Episode af mit Liv skal jeg fremdrage nogle Minder, som nu, da jeg har dem paa Afstand, ikke forekommer mig saa triste.

Efter mere end fire Aars omskiftelig Tilværelse som gammel Krigsmand, kom jeg den 2. Oktober 1918 til en lille Landsby *Wimmenna u*, i Vogeserne, hvor jeg overtog Posten som Vagthavende for en Banevagt paa 14 Mand. Paa dette Tidspunkt begyndte man indenfor de meniges Rækker i den tyske Hær at forudse Afslutningen paa dette store Krigsdrama, som var blevet udspillet i Europa i de forløbne fire Aar. Tysklands Forbundsfæller var tvungne i Knæ, og de tyske Hære paa Vestfronten var i Færd med at vige. Hver Nat rullede Togene ustandseligt forbi Stationen, hvor jeg holdt Vagt, førende Krigsmaterialet østpaa tilbage over Rhinen. Mellem Soldater og Officerer var den ny Forsvarslinje bag Rhinen et staaende Samtaleemne.

Den 6. Oktober fik vi paa Vagten Meddelelse om, at den ny tyske Rigskansler, Prins Max af Baden, havde bedt Præsident Wilson om Fred, og Natten mellem 12. og 13. Oktober opsnap-

pede vi i Banetelefonen Efterretning om, at man var ved at afslutte en Vaabenstilstand paa 100 Timer. Vi stod og lyttede spændt ud i Natten, hvorfra Kanondrønene vedblev at lyde. Der blev ingen Vaabenstilstand denne Gang.

Ikke saa sjældent foretog jeg i min Fritid Udflugter i Omegnen, saaledes Søndagen den 13. Oktober, da jeg foretog en lang Tur gennem Bjergene til en Landsby som hed Götzenbruck. Her traf jeg for første Gang paa Elsassere, som aabent udtalte deres Ønske om en Genforening med Frankrig, ellers plejede Elsasserne at være meget reserverede i deres Udtalelser.

Torsdag den 7. November bragte Aviserne Bud om Revolutionens Udbrud i Kiel og Hamborg, samtidigt med at det meddeltes, at en Delegation var afrejst fra Berlin til Fronten for at optage Forhandlinger om Vaabenstilstand.

Fredag Aften den 8. November skulde jeg tjenstligt tage til mit Kompagni i Ingweiler, og da jeg steg ind i Toget viftede Soldater ud af Kupévinduerne med røde Faner, idet man raabte: »Republikken leve!«

Det var mit første Møde med den store Revolution. Paa Tilbageturen fra Ingweiler til Wimmenau blev jeg Vidne til, at menige Soldater i Toget fratog et Par Officerer deres Vaaben, samt afrev dem deres Distinktioner. Officererne gjorde ingen som helst Modstand, men sad tavse uden at mæle et Ord.

Mærkeligt nok gjorde disse Optrin ikke noget dybt Indtryk paa mig, det var lige som man havde en Følelse af, at dette var den Afslutning paa Krigen, der skulde og maatte komme.

Næste Morgen bragte Avisen fra Strassborg Meldinger om Revolutionens hurtige Sejrgang gennem Tyskland. Mest Opmærksomhed vakte det dog, at Strassborger Avisen, som hidtil var redigeret i tysk Aand, proklamerede Elsas' og Lotringens Genforening med Frankrig, og bød Franskændene velkommen til Strassborg om faa Dage.

Lørdag Middag overtog jeg Vagten, og straks bød jeg Mandskabet bringe Vaaben og Patroner bort fra Vagtstuen. Det viste sig, at denne Forholdsregel var fornuftig, idet der om Aftenen kom revolutionære Soldater hertil med Toget for at afvæbne Vagten. I Løbet af Natten lod jeg en Patrouille gaa i hver Retning uden Vaaben, blot for at faa Forbindelse med Nabovagterne. Den ene Patrouille kom og fortalte, at revolutionære

Soldater havde ødelagt Geværerne paa Nabovagten i Wingen, og den anden Patrouille kom henad Morgenstunden tilbage fra Ingweiler med Efterretning om, at Tyskland var erklæret for Republik, og at Socialdemokraten Ebert foreløbigt havde overtaget Regeringen.

Søndag Middag den 10. November afløstes jeg af en Under-officer, en Strassborger, og da det var det yndigste Efteraarsvejr, man kan tænke sig, foretog jeg sammen med to Kammerater, en Polak og en Mecklenborger, en Udflugt op til en Ruin i Nærheden. Ruinen, som ligger paa en stejlt Bjergtinde, hedder Lichtenberg, og nedenfor Ruinen ligger en lille By af samme Navn. I Lichtenberg var der fuldt af Desertører, og nogle af disse betragtede os med mistænksomme Blikke, idet de vel antog os for Spioner. I et af de smaa Værtshuse traf vi nogle Bønder fra Omegnen, som vi gav os i Snak med. En gammel Bonde spurgte mig, hvad jeg mente om Stillingen. Jeg svarede ham, at inden 14 Dage var hele Elsas besat af Franskmændene. »Saa faar I dog Eders Ønske opfyldt«, bemærkede jeg.

Manden grundede lidt, saa sagde han, ligesom dvælende ved hvert Ord: »Ja, jeg forstaar jo ikke Fransk, Franskmændene er for os fremmede, men Preusserne var aldrig vore Venner«!

Disse Ord af en gammel Elsasser, kenteignede de abnorme Forhold i Elsas. Det store Flertal af Elsasserne er tysktalende, og de føler sig ikke som Franskmænd, skønt den franske Kultur uden Tvivl har sat sit Præg paa Befolkningen her.

Men her, som andre Steder, har Preusserne med jernskoet Hæl trampet paa et Folks Frihed og Rettigheder. I Stedet for at knytte et stammebeslægtet Folk til sig, har den tyske Regering kun formaaet at dræbe det naturlige Instinkt, der drog de tyske Elsassere mod Tyskland.

Paa Hjemvejen drøftede vi de sidste Dages Begivenheder, og alle var vi uklar over, hvorledes Forholdene videre vilde udvikle sig.

Ankomne til vore Kvarterer blev vi ubehageligt berørt ved at opdage, at fire af vore Geværer var stjaalne i Dagens Løb. Ligeledes savnede vi adskillige Kapper og Udrustningsgenstande.

I Landsbykroen herskede et vældigt Spektakel, der var fuldt af Desertører og Mænd fra Omegnen.

Min Kammerat, som havde Vagt, meddelte mig, at flere af vore Folk fra Vagten var stukne af, det var alle Elsassere man savnede. Jeg telefonerede til Kompagniet og meddelte, hvorledes Sagerne stod hos os i Wimmenau. Jeg fik blot det Svar, af hvem forstod jeg ikke: »Bloss ruhig! Um Gottes Willen kein Widerstand.«

Jeg forstod, at Oplosningen var i fuld Gang. Den vagthavende Stationsforstander var nervøs, han havde lige Besøg af Skovrideren. Vi tyske Embedsmænd er fuglefri, sagde denne, enhver kan dræbe os, uden at en Hane galer derfor. Stationsforstanderen udtalte sig ophidset haanligt om Vagtmandskabet og Soldaterne i det hele taget, saavidt jeg mindes, kaldte han Soldaterne for »Pak«.

Jeg vendte ham kort Ryggen og gik ned i mit Kvarter. Sammen med mine Værtsfolk nød jeg et tarveligt Aftensmaaltid efter deres Skik, bestaaende af et Stykke tørt Brød med Mælk til. Vi drøftede Stillingen, jeg mindes blot, at min Kvartervært sagde: »Jeg kan ikke tale Fransk, og mine Sønner kan ikke tale Fransk, det vil blive svært for dem, naar de skal være franske Soldater.«

Jeg gik saa til Ro, men ud paa Natten blev jeg vækket ved Banken paa Ruden. Jeg sprang ud af Sengen, følte efter min Bøsse, den hang paa Sengestolpen, det var mig ligesom en Beroligelse, at jeg endnu var i Besiddelse af mine Vaaben. Det viste sig, at der var Bud om at komme op paa Vagtstuen, »vi skal straks bryde op« sagde Manden.

Jeg pakkede i Hast mine Sager, en Del Genstande lod jeg blive tilbage, saasom Pikkelhue, Gasmasker, et Par Støvler og meget andet. Min Værtinde kom ind, halvt paaklædt med et Lys i Haanden, hun var opskræmt og rystede. Jeg trøstede hende med, at hende og hendes Familie vilde ingen gøre noget, de tyske Tropper trak sig nu hurtigt tilbage, og om faa Dage vilde Franskmændene være her.

Paa Vagtstuen var der kommen et Par Mænd fra Kompagniet med Efterretning om, at Vaabenstilstanden var sluttet, og den traadte i Kraft næste Formiddag Kl. 11.

Samtidigt overbragte de en Skrivelse af følgende Ordlyd:

»An die Wachen 4—11.

Dem Gebot der Stunde Rechnung tragend hat die Kompagnie einen Soldatenrat gebildet.

Zwecks Regelung der Kompagnieangelenheiten wie Löhnungsempfang und Verpflegung rücken sämtliche Wachen mit erster Gelegenheit nach hier ein.

Der Soldatenrat der 2. Kompagnie XV/9.«

Nogen Underskrift fandtes ikke under Skrivelsen, som jeg har opbevaret.

Vi blev enige om at vente, til det blev lyst; jeg vendte tilbage til mit Kvarter og lagde mig til at sove. Først henad Formiddagen var vi samlet oppe ved Stationen for at tage med et Tog til Ingweiler.

Der var mødt en Flok civile Folk, som opfordrede os til at aflevere vore Geværer til dem. Et Par af vort Vagthold solgte Geværerne til dem for et Glas Brændevin; derefter var vi kun en fem til seks Stykker, som var i Besiddelse af vore Vaaben, hvilke vi haardnakket nægtede at aflevere.

Endelig kørte der et Tog frem, men inden vi kom ind i Toget angreb Civilfolkene os pludseligt og søgte at rive Geværerne fra os. Vor Delingsfører, som havde ligget i Kvarter i samme By, var forsynet med en amerikansk Karabin, som han vilde tage med sig hjem, men denne blev ham frarevet.

Det var rent instinktmæssigt, at jeg slog fra mig med Geværkolben, jeg følte mig mere tryk under de usikre Forhold, saalænge jeg endnu havde mine Vaaben. Nu, Haandgemænget varede kun kort; forsynede med enkelte Skrammer naæde vi ind i Jernbanevognen. En Mand til foruden Delingsføreren havde mistet Geværet.

Klokken var nu bleven elleve, det var Mandagen den 11. November, og vi lyttede fra Jernbanevognen efter Skuddene fra Fronten, — de vedblev at lyde. Toget satte sig atter i Bevægelse, Klokken var henimod halvtolv, Kanonskuddene vedblev stadigt at drøne.

Blev det ikke til Fred endnu? Eller var det Revolutionen? Disse Spørgsmaal stillede vi hverandre.

Først bagefter fandt jeg Forklaringen, nemlig den, at det var Kl. 11 efter fransk Tid, Vaabenstilstanden skulde træde i Kraft. Men paa denne Front har man altsaa kæmpet indtil sidste Minut. Da vi kom til Ingweiler, en By paa godt et Par Tusind Indbyggere, vajede Trikoloren fra Raadhusets Tag,

og fra Husene langs Gaden vajede baade franske og amerikanske Flag.

Hvorfra Folk i en saadan Fært havde faaet fat i det amerikanske Stjernebanner, er mig endnu en Gaade.

Byens Borgmester opfordrede os til at overlade vore Vaaben til Byens »Borgervæbning«, og da en Udsending fra Soldater-raadet anbefalede os at efterkomme Opfordringen, saa strakte vi fire sidste Mand af vor Afdeling Vaabnene.

Som vi nu gik ned ad Gaden, mødte vi et Optog, bestaaende mest af Børn og Kvinder, kun et Par enkelte Mænd iblandt, med et Musikkorps i Spidsen, som spillede Marseillaisen. I Spidsen bar man Trikoloren og den røde Revolutionsfane.

Skønt der endnu befandt sig ca. 300 tyske Soldater i Byen, var der ingen, som lagde dette Demonstrationstog et Halmstraa i Vejen.

Paa Kompagniets Skrivestue fik hver sine Papirer udleveret, baade Militærpas og »Pasnationale«, hvilket sidste ellers altid blev hos Troppeafdelingen. Det var dette »Pasnationale« som indeholdt de hemmelige Bemærkninger, der saa ofte har været omtalte, og selvfølgelig var mit heller ikke uden Bemærkninger, hvilket jeg dog allerede havde erfaret i September 1914, da det første Gang i al Hemmelighed var lykkedes mig at faa dette Dokument i Haanden.

Kompagniets Kassebeholdning delte vi ligeligt, saaledes at hver Mand fik rigeligt 21 Mark, hvad enten han saa var menig eller Løjtnant. Der var nemlig endnu to af Delingsførererne tilbage, mens Kompagniføreren og den ene Delingsfører allerede var stukket af for to Dage siden. De faa Levnedsmidler, der var, delte vi ligeledes, dog saaledes, at vi inddelte os selv i Zoner, alt efter som vi havde længere eller kortere Vej til Hjemmet. De der havde den længste Vej, til hvilke jeg hørte, fik tre Portioner, hvilket vilde kunne strække til tre Dage, de øvrige fik henholdsvis en og to Portioner.

Saa stod vi her i den lille By ved Foden af Vogeserne som frie Mænd. Vi fik fat i et Stykke rødt Katun, hvilket vi skar i Strimler, og hver af os fæstede en rød Slojfe paa vor Uniformsfrakke, det skulde være vort Fripas. Hvorledes vi skulde naa hjem, blev vor Sag, enhver var fuldstændig overladt til sig selv.

Jeg besluttede at forsøge at naa hjem over Strassborg, og med underlige Følelser rullede jeg ud paa Aftenen ad Banelinjen

ad Strassborg til. Hvor langt vilde jeg naa frem ad Banen? Det var det Spørgsmaal, jeg stillede mig selv.

Til Strassborg gik det glat; paa hver Station, vi passerede, stod en Del unge Mennesker og raabte: »Vive la France!«

Paa Hovedbanegaarden i Strassborg laa der fuldt af Soldater, og for hver Time, der gik, blev der mere og mere overfyldt. Det var et mærkeligt Liv, der i disse Nattetimer rørte sig paa den stuvende fulde Banegaard. Folk fra alle Vaabenarter var samlede her, Officerer, som var berøvede deres Distinktioner, syge og saarede fra Lasarettene, som for en Dels Vedkommende kun var iført deres Lærredskitler fra Lasarettet, Straffefanger fra Straffekolonnerne, alt i broget Virvar. Ingen fik Lov til at betræde Banegaarden med Vaaben, de maatte straks afleveres til den af Soldaterraadet opstillede Vagt. I Strassborg havde Revolutionen sejret efter en kort Kamp, som ikke havde krævet mange Ofre.

Paa Perronen gik jødiske Handelsmænd med Sække og købte alt, hvad Soldaterne vilde sælge, saasom Støvler, Uldtæpper, Beklædningsstykker, Udrustningsgenstande og alt muligt. Paa et Bord i en af Ventesalene stod en Kavallerist, der aabenbart var skør paa Pæren, og holdt et Foredrag om Kejser Wilhelm, som af den tusindtallige Forsamling besvaredes med Haan og Latter.

Jeg forsøgte i Løbet af Natten flere Gange at æntre et Tog, men stedse forgæves, alle Tog var overfyldte, og man sloges om en Plads paa Trinbrædderne. Endelig hen paa Morgenstunden lykkedes det mig og et Par andre at krybe ind gennem et Vindue i en førsteklases Kupé, efter at vi først havde slaaet Vinduet i Stykker. Toget, vi var kommen ind i, skulde til Ulm; i Karlsruhe steg jeg ud, hvilket atter foregik gennem den knuste Vinduesrude.

Eksprestoget Basel—Hamborg skulde lige passere Karlsruhe, og for mig var det næsten alt om at gøre at komme med dette Tog. Men da Toget kom, opdagede vi, at det kørte ind paa et andet Spor, sandsynligvis af den Grund, at man ikke vilde eller kunde optage flere Passagerer.

Nu styrtede imidlertid Hundreder af Mennesker tværs over Sporene, et Under at det gik godt. Eksprestoget blev stormet. overfyldt var det i Forvejen. Jeg kom først ind i Toget, men

kan den Dag i Dag ikke huske, hvorledes, men blev saa efter en ubeskrivelig Tumult i Toget, under hvilken jeg intet sansede, smidt ud af et Vindue. Jeg stødte mig lidt, og forsøgte straks efter at komme ind i en anden Vogn. Da jeg først havde faaet Fodfæste paa Trinbrættet, blev jeg af Strømmen ført med videre, det var som at sidde klemt i en Skruestik, somme Tider var Fødderne fra Gulvet.

Da Toget satte sig i Bevægelse, stod jeg klemt inde mellem Mængden i Gangen paa en Boggievogn. Kun med den ene Fod havde jeg Fodfæste, den ene Arm holdt jeg op over Hovedet, den anden klemt ind til Kroppen.

Man læser somme Tider om at være stuvet sammen som Sild i en Tønde; et Udtryk som dette vilde passe paa den Stilling, jeg befandt mig i.

Saadan kørte jeg til M a n n h e i m, hvor længe det varede, ved jeg ikke, men mig forekom det som en lang Tid. Jeg havde til sidst kun det ene Ønske at komme ud igen. Muligvis har andre af mine medrejsende næret samme Ønske, i Mannheim skete der i alt Fald det, at nogle stod ud, de fleste gennem Vinduerne, og jeg kunde faa begge Fødder til Jorden, kunde indtage en mere »bekvem« Stilling. Det linnede saa rart. Jeg svedte, som var jeg lige kommen ud af et Dampbad.

Staaende, endnu meget indeklemt, kørte jeg saa videre, til vi naaede Frankfurt ved Main. Det var ikke netop nogen behagelig Maade at rejse paa; men det gik jo ret hurtigt hjem- efter, hurtigere end jeg havde vovet at haabe.

Oven paa Tagene af Jernbanevognen sad der ogsaa Soldater, hvilket heller ikke har været nogen behagelig Stilling. Enkelte af dem faldt af, og de kom sagtens ikke alle lige godt fra det.

Ved en Station mellem Mannheim og Frankfurt, det har vist været D a r m s t a d t, steg nogle ud. Det skete paa den Maade, at de kastede deres Sager ud gennem Kupévinduet og sprang selv bagefter.

Et Par Kvinder med et lille Barn, som skulde af her, blev befordret ud paa den Maade, at man løftede dem op over Hovederne paa den sammenstuede Mængde, og saa gik de fra Haand til Haand, indtil de naaede Udgangen. Vognen, vi befandt os i, var en anden Klasses Jernbanevogn.

I Frankfurt skulde de fleste skifte Tog, og efterhaanden tømtes Gangen og Kupéerne, saa jeg kunde sætte mig paa en Plads

i en af Kupéerne. Her sad vi saa og diskuterede i en Time eller to. Ingen af os turde stige ud, for ikke at miste sin Plads, men saa kom der Besked om, at Toget kørte ikke videre. Vi maatte saa ud. Paa Banegaarden her havde de revolutionære allerede udsendt en militær Kommando, som skulde opsamle Beklædnings- og Udrustningsgenstande, som var overkomplet. Ingen Soldat maatte medtage mere end et Sæt Tøj, et Par Stovler og en Kappe, alt øvrigt maatte de aflevere. Imidlertid lod ikke alle sig formaa til at aflevere deres overkomplette Sager.

Omsider kom jeg videre med et Tog i Retning af H a n n o v e r. Dette Tog var lige saa overfyldt, som Basel-Ekspressen havde været det. Paa Banegaarden i G i e s s e n, husker jeg, stod der Tusinder af Soldater, som var naaet hertil fra Fronten over Trier, og som nu vilde videre, kun meget faa af dem lykkedes det at slippe med.

Ud paa Natten mellem den 12. og 13. November naaede jeg til Hannover. Her skulde vi vente i hvert Fald til ud paa Morgenstunden, da de reaktionære Tropper, som endnu ikke var nedkæmpede her, flere Gange om Natten havde øvet Attentat paa Jernbanetogene. Selve Banegaarden var besat af en stærk Vagt af røde Tropper. Ude fra Byen, som laa i fuldstændigt Mørke, faldt der med korte Mellemrum Geværskud. Jeg traf paa Banegaarden sammen med en gemytlig Hamborger fra samme Bataillon, som jeg sidst havde tilhørt, og han fortalte mig, at han havde »reddet« sig en Pølse, som han foreslog, vi to skulde fortære i Fællesskab. Vi saa os saa om efter en hyggelig Krog, hvor vi kunde indtage vort overdaadige Maaltid, men i samme Øjeblik tikker Maskingeværerne, og Projektilerne fløjter os om Ørerne.

Jeg hører Hamborgeren udbryde: »Wir sind noch nicht aus dem verfluchten Schwindel raus!«

I en Fart søgte vi Dækning, kom bort fra hinanden, og jeg traf ikke siden paa Manden med Pølsen.

Nede paa Trappen til en Tunnel havde jeg søgt Dækning, en ældre Dame klynger sig ind til mig med alle Tegn paa den dødeligste Skræk, mens hun spørger: »Hvorfor skyder Soldaterne?«

Nede i Tunnellen opstaar pludselig vild Panik. Med Raabet: »De kommer!« styrter Mængden op ad Trapperne, river hinanden omkuld og løber fra deres sikre Dækning direkte derhen, hvor Kuglerne slaar ned. Den gamle Dame udstøder et

Hvin, og tager tre Trappetrin paa en Gang, mens hun løber omkap med Soldaterne og de øvrige. Jeg søgte at holde hende tilbage, men forgæves.

Det hele var blind Allarm, opstaaet derved, at en Soldat nede i Tunnellen havde faaet Krampe, og saa troede man, at han var skudt.

I et Par Timer knaldede det lystigt, der havde udviklet sig en regelret Fægtning om Banegaarden, men hen paa Morgenstunden stilnede Kampen af. De røde havde beholdt Pladsen.

Saa vidt jeg ved, blev ingen dræbt ved den Lejlighed, jeg saa kun to Soldater med Skudskaar, men det var jo vanskeligt at overse »Valpladsen«.

Omsider kørte et Tog frem, og skønt enkelte Kugler endnu slog ned paa Banegaarden, skyndte jeg mig at faa Plads i en fjerde Klasses Vogn, hvor jeg tog Plads paa Gulvet.

En Stund efter satte Toget sig i Bevægelse, langsomt, indtil vi var naaet et godt Stykke bort fra Hannover, saa satte det Farten op.

Om Eftermiddagen naaede jeg Hamborg, og sent om Aftenen den 14. November naaede jeg til Flensborg, Dagen efter var jeg hjemme.

Rejsen blev saaledes langt hurtigere tilendebragt, end jeg havde tænkt mig, men behagelig var den ikke.

Der var Tusinder, som i disse Revolutionsdage oplevede lignende eventyrlige Jernbanerejser, nu bagefter kan man jo sagtens le af det, men morsomt var det ikke altid.

T h. K a u f m a n n.

Da Vildgæssene fløj med Skrædderen.

(En gammel Vise fra Kliplevegnen.)

Engang i gamle Dage
en Vintermorgenstund
en Skræddermester vandred
fra Byen Bommerlund.
Hans Vej faldt over Heden,
der strækker sig mod Syd,
Og alt omkring var stille,
ej hørt mindste Lyd.

Og over Skuldren bar han
det Pressejern saa svært.
Men som han fremad haster,
et Syn ham mødte sært.
Thi der paa Vejen finder
han lige for sin Fod
en hel Flok døde Vildgæs.
det næppe han forstod.

En Bondemand fra Kliplev
til Flensborg aget var,
at købe ind til Bryllup,
som det jo altid har
hos vore Fædre været
en gammel Skik, og saa
han væltet var, da netop
han hjemad til lod staa.

Men paa den haarde, frosne
og knudred' Adelvej
de store Tønder faldt saa haardt
mod Jorden, at de ej
her modstaa Faldet kunde,
de Tønde-Staver brast,
saadan at Vinens Fylde
flød ud paa Jord med Hast.

Den Bonde rejste Vognen
og kørte saa afsted,
med sine tomme Tønder.
Han fik ej Vinen med.
Den dannede et Søle
paa frosne Adelvej.
I Jorden ned at trænge
formaede Vædsken ej.

En Vildgæsfløk, som søgte
om Vand, trak just forbi.
De saa den blanke Vædske
fra Luften let, fordi
de Stjerner smaa sig spejled.
De nedslog i en Fart
og slubred Vinen i sig,
den smagte dem saa rart.

Nu laa de hos hverandre,
døddrukne hver og en.
Og da vor Skræddermester
dem fandt, de sov som Sten.
Han samlede Snor og Liner
af Lommens dybe Gem,
og rundt omkring til Kroppen
han godt befæstede dem.

Nu Manden hjemad ilte.
Han var saa glad i Sind.
At Gæssene var fulde,
det faldt ham ikke ind.
Men pludselig han hørte
et kraftigt »Gak. Gak. Gak.«
— — og Gæssene med Skrædderen
op gennem Luften stak.

Hvor denne Rejse endte,
det ingen rigtig ved.
Men Pressejernet fundet blev
paa Slesvigs Kirkespir.
Hvor Skrædderen han landede,
at sige er ej nemt.
Maaske det er i Tiden
vel ogsaa bleven glemt.

*Ved Maskinhandler H. Holm,
Bjærndrup.*

Skid S henr. fra D. 1914-18

En Krigsjul.

Billeder fra Sønderjylland under Krigen.

Tegnet og fortalt af Petersen-Stubbæk.

Erik Dal, Malermester i en større Landsby ved en af de skønne nordslesvigske Fjorde, stod en Aften hen mod Jul 1917 i sit Hjem og rystede en Flaske halvfylt med Fløde i energiske, taktfaste Stød.

Ingeborg, hans lyslokkede Kone, der sad bøjet ind under Natlampens sparsomme Skær og stoppede hans Strømper, hævdede lyttende Hovedet.

»Tyss, der kommer nogen!«

Dal lod skyndsomt Flasken forsvinde bag Chatollet.

»Pokkers ogsaa«, brummede han, »nu var det lige ved at blive Smør.«

Døren til Forstuen gik stille op og ind i den halvmørke Stue gled en ældre Bondekone, Nabokonen Stine Ellund.

»Ja, de æ kuns mæ«, hviskede hun og saa sig sky om i Halvmørket. Da hun ingen ubekendte saa, trak hun Haanden ud under Forklædet. Og idet hun rakte en Tallerken med et lækkert Stykke Kalvesteg frem mod den glædestraalende Ingeborg Dal, hviskede hun med et morsom benovet Skælmeri i det venlige Ansigt:

»No æ vi o bløwn Statsforbrydere. Fatter vild' it gjæn. Men vi skuld' da vel lisaagodt hold Jul som Hindenborre, soj æ te ham. O saa slavte han æ Kal'.«

Dal havde igen faaet Flasken frem og rystede den i Takt til »Den tapre Landsoldat«.

»Men saa vær da stille, Mand«, tyssede Ingeborg, »der kommer flere«.

Et skægget, smilende Ansigt viste sig i Døraabningen.

Bondekonen vilde forskrækket igen stikke Stegen under Forklædet, men beroligedes, da hun saa, det var hendes Mand.

»Gie Do kun Ingeborre æ Steg«, grinte han lunt.

»O kjærn Di bare vie«, henvendte han sig til Dal, der, da han hørte nogen komme, havde skjult Flasken paa Ryggen.

»Deres Mælk er udmærket, Ellund. Fløden er fed og giver en god Klat Smør. Godt var det, at jeg fik den Af-tale med Dem om at sælge mig to Liter om Dagen. Fra Mejeriet faar jeg ogsaa daglig to Liter paa Kort til Børnene.«

Ellund saa sig ængstelig om i Stuen og dæmpede Stemmen.

»Ja, Dal, æ løffe en stor Risiko ved aa sæl' Dem Mjælk urren Kort. Men nove for nove, hven Venskab skal holes. Morn hæ vi Revisjon aa æ Kvorn. Æ vild' et gjæn a mæ nove. Kund' æ it still' en hal' Snes Sæk ned i Dæ Kjolle?«

»Jo Tak«, lo Dal, »fyld De bare Kælderen med Korn. Saa vil jeg hæ'e mig en Gris i Stalden. Og den faar Hindenburg ikke noget af.«

Bonden skelede lidt til Maleren. Af saadan fattig Stodder kunde man vel vente det værste. Men han opgav hurtigt sin Mistænksomhed, idet han kom til at tænke paa, at Revisionen ikke vilde skaane hans Korn.

»Æ hæ nove Mjel. Di kan godt køf en hal' Snæs Pund«, tilbød han, fornøjet over sin egen Godhed.

»Kom bare med Sækkene. Melet henter jeg med det samme. Se, her skal De se Smør!«

— da bankede det stærkt paa Døren.

Dal holdt triumferende Flasken op mod det søvnige Lys. En gul Smørklat skinnede op over den blaalige Blanding af Valle og Mælk.

»Prima Krigssmør! Lavet paa Maler Dals eget haandgjorte Mejeri.«

Han tog Proppen af Flasken og hældte Valden bort. Saa gav han sig til at trille Flasken frem og tilbage paa

Bordet, til Smørret var blevet som en lang tynd Orm. Forsigtig skubbede han det saa med smaa Stød ud i en Talerken.

Bonden og Konen og Ingeborg fulgte med andægtige Blikke den gule Orms Fødsel.

Da bankede det stærkt paa Døren.

Forfærdet stirrede de fire paa hinanden.

Ingeborg stak i en Fart Stegen ind under Chatollet. Dal havde i Forskrækkelsen nær hugget Flasken i Talerkenen, men greb nu begge Dele og anbragte dem paa Boghylden, og stillede et Bind af »Die grosse Zeit« foran.

I det samme aabnedes Døren og den lokale Politigendarm kom stramt hilsende ind i Stuen.

Under det martialske Overskæg skjulte sig et ubestemmeligt Smil.

Efter ham sneg sig Ellunds Jagthund.

Gendarmen trykkede de ham bekendte tilstedeværende i Haanden og henvendte sig derpaa til Ellund i det tyske Sprog.

»Ja, det er Dem jeg søger. Jeg blev vist herover fra Gaarden. Det er Dem vel bekendt, at vi i Morgen har den store Revision«.

»Di kan godt kom'. Di vil it find ant ind de, æ hæ angie«, lo Mads Ellund.

»Naa ja«, Gendarmen strammede sin Uniformsskikkelse i fuld Højde og saa streng ud, »det vil vi haabe!«

»Men hvad er det?« spurgte han pludselig interesseret, da han saa Ellunds Hund snuse stærkt under Chatollet. »Har De Mus?« henvendte han sig til Dal.

»Ak ja,« lo denne noget anstrengt og gav Hunden et Spark, »Mus er snart det eneste Kød vi har tilbage.«

»Naa«, mente Gendarmen og snoede Snurbarten med et lidt stødt Smil, »saa slemt er det da heller ikke«.

Han lod sine Øjne glide forskende rundt i Stuen.

»Hos Dem behøver vi vel ikke at holde Revision, Dal?« grinte han underfundigt. »De har jo kun Mus tilbage. Tillader De?«

Han havde faaet Øje paa Flasken bag »Die grosse Zeit« og rakte Haanden ud for at tage Bogen fra Hylden, da Ingeborg med en presset Stemme udbrød:

»Hr. Vagtmester! Mens jeg husker det: De roste vore store Æbler i Sommer. Kunde De ikke have Lyst til at gaa med op i Gæsteværelset og se, hvor godt Frugten har holdt sig. For Frostens Skyld har vi den hengemt i Gæstesengen. Sikkert vilde Deres Frue og Børn blive glade, om De bragte en Pose Frugt med hjem til Julen.«

Gendarmen lod Haanden synke og saa med et mistænksomt Blik fra Ingeborgs forvirrede Ansigt til Bogen. Men hurtigt svandt det for et menneskeligt, muntert forstaaende Smil og med en oprigtig Tak fulgte han hende efter at have trykket Dals Haand og hvisket til ham, at han hellere maatte sørge for at fange Musen før Natten og passe paa at »Die grosse Zeit« ikke fik Fedtpletter.

»Den Gavtyv«, mumlede Dal og havde svært ved at dæmpe en frembrydende Latter, da Døren lukkede sig efter Gendarmen og Ingeborg.

Mads og Stine Ellund aandede lettet op og listede stille af.

En Time senere, da udstillede Vagtposter havde meldt »ren Luft«, blev alt, hvad der var af Ruder i Dals Hus, tilhængt. Og lidt efter stampede underlige, tilsyneladende

hovedløse Skikkelser i den mørke Vinteraften gennem den bløde Sne mellem Ellunds Gaard og Dals Hus.

Ved Sengetid stod Dal og Ellund ved Havelaagen og talte hviskende sammen.

»Vær bare rolig, Ellund. Som Sækkene er anbragt vil ingen se dem uden at gaa helt ned i Kælderen. Men hvad skulde de der.«

»Nej, de er rigte nok. Men —«, Ellunds Stemme lød helt forskrækket, »Di kan jo spor vos i æ Sne!«

»Hm ja«, brummede Dal. Men saå rakte han fornøjet Haanden i Vejret. »Føl, det sneer igen! Saa er alle Spor dækket i Morgen. Godnat.«

«Di hæ Ret, Dal, de sneer! Godnat o Tak for i Avten.»

Det kom som et Lettelsenssuk fra Mads Ellund, der i Aanden saa sine Kreaturer bevare deres gode Huld ved Hjælp af det »bjærgede« Korn.

— — —

Lillejuleaftensdags Morgen tog Dal med Fjorddamperen til Købstaden for at gøre Juleindkøb.

Da han steg ud ved Havnen, havde han en Pakke under Armen. Den mangelfulde Indpakning forraadte Indholdet som et Par lange Støvler.

Paa Grund af den megen Smughandel med forskellige Levnedsmidler og andre Varer, der kun blev solgt paa Kort, var der oprettet Kontroleftersyn i Toge, paa Fjorddampere og ved Stationerne.

Dal gik hen til de kontrollerende Soldater, og mens han gjorde Mine til at løse Pakken, klagede han højlydt over de Vanskeligheder det var at faa et Par ordentlige Saaler under Støvlerne. Det vilde nok ikke vare længe før

man maatte gaa barbenet i Sneen. Naar han nu blot kunde faa den fordømte Knude løst.

Soldaterne grinte medlidende og vinkede ham bort.

Med et tilfreds Smil svingede Dal Hatten til Hilsen og forsvandt ind i Byen.

Han havde en bestemt Plan med sine Indkøb og styrede sine Skridt mod en Butik, der handlede med Cykler, Symaskiner og Karbidlamper.

Det var dog ikke Cyklen, der fristede ham. Thi selv om Aarstiden havde været mere egnet for dette Transportmiddel, var det alt andet end behageligt at cykle, nu da Gummiet var beslaglagt af Militæret og Staaljeder-ringe havde afløst dette som en ringe, højlydt raslende Erstatning.

Ej heller vakte Symaskinen hans Attraa, eftersom Traaden efter Ingeborgs Udsagn var en elendig Blanding af Papir og Brændenælder.

Derimod stod der i bogstavelig Forstand en straalende Glans om Karbidlampens hvide Kuppel.

Der var ikke ret mange Kunder i Butikken.

Interesseret tog Dal de forskellige Typer af Karbidlamper i Øjesyn. Han var ved at beslutte sig til Køb af et System, der mindede om Cyklelygterne. Men den energiske Ekspeditrice anbefalede en Lampe af Udseende som en Granat saa stærk, at han ombestemte sig og købte denne.

»Naa, og saa ti Pund Karbid, lille Frøken«.

Dal gned sig fornøjet i Hænderne ved Tanken om det dejlige, straalende Lys i Julen, der skulde afløse de sidste seks Ugers Petroleumsmangel og Natlampemørke.

Ekspeditricen saa forbløffet paa ham.

»Ti Pund, min Herre!« udbrød hun helt forskrækket over et saa graadigt Forlangende. »Vi maa kun sælge to Pund ad Gangen og de kan kun faas paa Kort.«

Nu var det Dals Tur til at se forbløffet ud.

»To Pund og kun paa Kort! Men saa kan jeg jo ikke faa noget, da jeg ingen Kort har. Hvad skal jeg saa med Lampen!«

Han sendte »Granaten« et haanligt og Ekspeditricen et gnavent Blik.

En ældre Dame var traadt ind i Butiken fra det bagved liggende Kontor.

»Hvad ønsker den Herre?« spurgte hun venligt.

Efter at Ekspeditricen havde forklaret Situationen, vendte Damen sig med et beklagende Skuldertræk mod Dal.

»Det er desværre saadan. Det er en tosset Tid, vi lever i.«

Dal fik en Ide.

Med et forhaabningsfuldt Blik til Pakken med de lange Støvler trak han Damen, i hvem han havde gættet Ihændehaversken af Forretningen, til Side og hviskede:

»Undskyld mig Frue, men har De ikke Brug for noget Mel?«

Forretningsdamen saa først overrasket paa ham men nikkede saa med et forstaaende Smil.

»Vil De gaa ind ad den næste Gadedør op paa første Sal til Privatlejligheden til Højre.«

Erik Dal hilste takkende og gik som anvist.

Da han stod der paa Trappeafsatsen med de indpak-

kede Støvler under Armen fik det humoristiske i Situationen ham til leende at udbryde:

»O, Hindenburg, hvor længe skal denne Tilværelse vare.«

Han ringede og lyttede.

Først efter gentagen Ringning hørte han slæbende Skridt standse indenfor Døren og en gnaven Kvindestemme spørge:

»Hvem der?«

»Erik Dal, der ønsker at tale med Fruen.«

Døren aabnedes paa Klem og et magert, forgræmmet Ansigt kiggede ud.

»Her handles ikke ved Døren«, kom det gnavent og Døren var ved at glide til.

Men Dal greb hurtigt Dørhaandtaget og trykkede blødt men bestemt Døren op igen og gik forbi den forbløffede Kvinde med et:

»Undskyld, Frøken, men jeg er bedt herop af Fruen.«

En begyndende Protest fra Tjenestepigen mod hans Indtrængen blev afbrudt ved, at Forretningsdamen kom op ad Trappen og bad Dal gaa ind i Stuen, hvorpaa Damen fulgte ham efter en hviskende Samtale med Pigen.

»Har De Melet med«, spurgte hun og skottede efter Pakken.

»Ja«, svarede Dal. »De faar tre Pund fin Mel, naar De sælger mig ti Pund Karbid.«

»Skal vi sige fem Pund Mel. Saa skal jeg lade den ønskede Karbid og Lampen hente herop.«

»Godt, afgjort«, slog Dal til.

•Efter at Forretningsdamen havde givet Pigen Ordre, kom hun ind og saa spørgende paa Dal.

»Hvor« —, begyndte hun spørgende.

»Nu skal De se«. Han løste hurtigt Papiret, hvorpaa han med et raskt Tag halede en Pose frem af den ene Støvle.

»Her skal De se Mel! Nok til Julekringler, Fedtkager og Klejner for hele Festen«.

Damen smilede glad og kiggede beundrende paa det fine, hvide Mel.

»Smuglervare«? lo hun spørgende.

»Tyss, ingen Spørgsmaal, kære Frue«, istemte han den muntre Tone.

»Men er det tilladt — hvad har De i den anden Støvle?« frittede Damen videre.

»Igen et Spørgsmaal«, lo Dal. »Men, De skal vide det«.

Og idet han bøjede sig hen mod hende, hviskede han Trylleordet: ..

»Fedt Flæsk!«

Damen bredte Armene ud og trykkede derpaa Hænderne mod Hjertet og sukkede:

»Men kære De, fedt Flæsk!«

Hun stod lidt og saa paa Dal. Saa spurgte hun smilende.

»Hvorledes har De det med Julelys? Jeg har faaet lidt rigeligt af dem for Karbid«.

Dal betragtede hende fornøjet. Nu begyndte de jo at forstaa hinanden.

»Julelys kan jeg bruge. Men jeg mangler ogsaa Sukker«.

»Sukker«!

Hun satte en eftertænksom Mine op, men tog saa en Beslutning.

»Sukker er en sjælden Vare, men jeg er saa heldig at kunne lade Dem faa to Pund«.

»Skal vi sige fem Pund. Jeg har tre Pund Flæsk. Dejligt fedt Flæsk«.

»Tre Pund — Flæsk«, gentog hun drømmende. »Lad gaa da«!

Dal var bleven dristigere. Han følte, at Damen var velforsynet med forskelligt, men hun manglede Fedtstoffer.

»Udmærket, Frue, saa skal De ha'e Flæsket. Men hvad mener Fruen om Kaffe?«

Damen lod sig falde ned i en Stol og stirrede forskrækket paa ham.

»Er De — Spion«? stønnede hun.

»Ikke Spor«, beroligede han hende. »Men af Deres Udraab forstaar jeg, at De har Kaffe paa Lager. Hvad mener De om at overlade mig noget deraf?«.

Hun aandede lettet.

»For tre Pund Flæsk« — begyndte hun.

»Jeg har ogsaa Smør«, henkastede Dal.

Damen sprang op.

»Ogsaa Smør! Hvad er det dog for et Par vidunderlige Støvler De har? Hør, jeg har ganske rigtig Kaffe. Da Kaffen var ved at slippe op, raadede min Kolonialvarehandler mig til at købe. Og jeg købte hundrede Pund. Hvor meget Smør har De?«

»Et Pund. De skal faa det mod at sælge mig to Pund Kaffe«.

»Et Pund Kaffe kunde være nok. Men ligemeget. De skal ogsaa ha'e en glad Jul. De skal faa de to Pund.«

De saa muntert paa hinanden.

Saa føjede hun til:

»Jeg har ogsaa rigeligt med Ris. Da jeg tænker, De hjemme har en lille Kone, De gerne vil spise Risengrød sammen med Juleaften, maa De faa to Pund med. Saa tænker De nok paa mig engang igen, naar De faar rigeligt med Flæsk«.

Dal blev saa henrykt, saa han greb hende om Livet og højt leende snurrede hende rundt i Stuen. Saa begyndte de begge i straalende Humør at tømme Støvlerne og igen fylde dem med Karbid, Julelys, Kaffe, Sukker og Ris. Hvor-paa De skødesløst pakkede dem ind i Papiret, saa Støvelsaalerne stak frem.

Noget efter tog Dal hjertelig Afsked og blev lukket ud af den nu venligt smilende Tjenestepige.

En halv Time senere sad han paa Fjorddamperen, der gled ud mod den fjerne Station, hvor hans Hjem laa.

Han gik op og ned ad Dækket og, uden at mærke den regnblandede Sne, en skarp Vind slog ham i Ansigtet, nød han smilende Tanken om Ingeborgs Glæde, naar han kom hjem med de rare Ting, Støvlerne indeholdt.

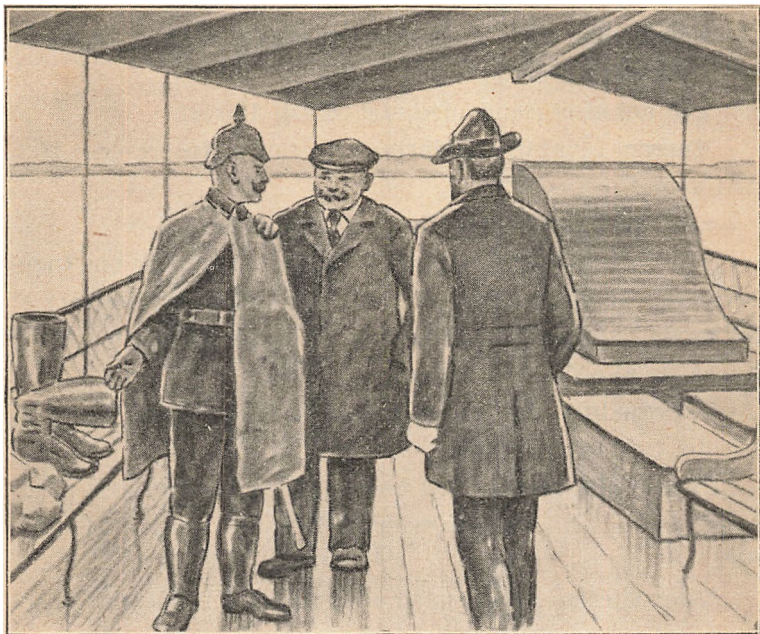
Kontrollen i Havnen var han sluppet let fra. Soldaterne havde drillende spurgt, hvordan det gik med Forsaalingen. Dertil havde han med en forstilt trist Mine svaret, at alle Byens Skomagere ikke havde kunnet opdrive saa meget Læder. Han saa sig nødsaget til at slaa Træbund under Støvlerne. Under Soldaternes Latter var han saa gaaet ombord.

Dal gned sig i Hænderne.

Han stoppede sin Pibe. En Skipper af hans Bekendtskab havde forskaffet ham Tobak, indsmuglet fra Danmark, mod at han tegnede hans Skib.

Saa stillede han sig bredbenet op og kiggede efter en Sejler, der passerede i nogen Afstand.

Der var over ham den Følelse af Velvære, der kommer, naar man efter vel fuldbragt Gerning føler den trygge Tilfredshed med sig selv og Tilværelsen.

— — „Formodtne dæ vo Do købe Dit Smør, Hans Jensen“,
lød det lunt bag Gendarmen.

Han blev pludselig revet ud af denne behagelige Tilstand af en Mandsstemme, der i det tyske Sprog spurgte ham, om han havde Kolonialvarer i Støvlerne.

Dal for rundt paa Hælen og saa en preussisk Gendarm staa og snuse til Pakken.

»Varer? Ikke Spor, Hr. Vagtmester«, løj han.

Gendarmen snusede igen.

»Ejendommeligt«, brummede han og sendte Dal et skarpt undersøgende Blik. »Det lugter stærkt af Kaffe. Er De »Schieber«?»

Han saa alt andet end venlig ud, saa Dal var tvivlrædig med, hvad han skulde svare eller foretage sig.

Gendarmen saa hans daarlige Samvittighed og befalede Pakken aabnet.

Dal adlød om end med slet skjult Raseri.

Varerne vakte Gendarmens største Interesse. Han nød dem.

»Ah, Kaffe, Sukker, Ris — det rene Paradis!«

»Hør«, vendte han sig mod Dal, hvis Drømme om Ingeborgs Glæde og en fornøjelig Jul var ved at svinde som et lokkende Fatamorgana, »De er jo en dreven Hamstrer. Hvor køber De alle de rare Sager?«

»Formodnle, dæ vo Do købe Dit Smør, Hans Jensen«, lød det lunt bag Gendarmen.

Denne, der med et Sæt havde vendt sig om, stod pludselig usikkert hilsende overfor en Erik Dal bekendt Gaardejer.

Gaardejeren strakte med et muntert Smil Haanden ud mod Dal.

»Goddav, Erik. Pak Do kon Din Ting i æ Støvl egen o tejdem med hjem te Ingeborre.«

Han slog gemytlig Gendarmen paa Skulderen med et: »Æ hæ godt nyt o fortæl Dæ, Hans Jensen. Ska vi gaa ned i æ Kajyt. Æ gie jen ue. Gæ Do med, Erik?« vendte han sig mod Dal.

Denne takkede benægtende og Gendarmen og Gaardejeren gik ned i Kahytten.

Dal ordnede sin Pakke og gik uroligt op og ned ad Dækket.

Men da Skibet naaede hans Station, uden at Gendarmeren havde vist sig igen, steg han med en Følelse af Befrielse i Land.

Da Skibet lagde fra Broen stak Gaardejeren Hovedet ud af Kahytten og raabte leende:

»Hils Ingeborre, o Jer begge en gløjle Jul!

— — —

Det blev en travl Eftermiddag for Fru Ingeborg.

Efter at hendes temperamentfulde Udslag af Glæde over Eriks vellykkede Ekspedition til Købstaden var stilnet noget af, og Mænden var begyndt at spille gnaven over »den megen Tidsspilde«, var hun faret ud i Køkkenet og havde »hævnet« sig paa Komfuret ved en voldsom Bading.

Juleaftensdag fortsattes Badingen med Tilføjelse af Stegning og Kogning, saa Komfuret udsendte en tropisk Varme.

»Af Anstrengelse«, sae Dal, der agerede Køkkenskriver.

Men han blev hurtigt med samt sit »Vrævl« udvist fra Fruens Enemærker.

Saa var han flygtet over til Ellunds, hvor Sønnen Jørgen var kommen paa Juleorlov.

Ikke officielt.

Thi som »Däne« havde han kun naaet at faa Orlov til Flensborg. Derfra havde han stjaalet sig hjem paa sine stærke Ben.

Stemningen paa Gaarden var derfor lidt forsigtig dæmpet, saa Dal, efter modtaget Løfte af Ellunds om at kigge over om Aftenen, var gaaet hjem til sin egen Stue

»for at snakke med Julemanden«, da Tiden dertil nærmede sig.

Saa kom Aftenen med Julemaaltidet og senere det glade Samvær med Børnene om Juletræet, hvor den treaarige Jens oplevede sin første, bevidste Juleglæde, mens Lillehans kun havde blinket mod det lyssmykkede Juletræ, for saa med forøget Iver at patte paa sin med Sukker sødede Narresut.

Nu var den for Husmoderen mindre festlige Del med Oprydning overstaaet.

Store Bror laa overrumplet af Sønnen i sin Seng omgivet af alle den kære Julemands Gaver.

Lillehans laa ved Ingeborgs fulde Bryst og sugede sig mæt ved denne Livets Kilde.

Erik Dal sad og saa glad til sin Søns graadige Drikken af Modermælken og Fru Ingeborgs blussende Glæde over at føle den varme Livsstrøm knytte hende saa hjertebankende lykkeligt til sit Barn.

»Ingeborg, ind i min Glæde over Jer, knuger mig en smertende Følelse af Medlidenhed med de mange, der ogsaa denne Aften, som burde være helliget det store Fredsbudskab, angstfulde maa grue for deres kære Liv derude paa Slagmarkerne.«

Han rakte sin Haand mod hende. Hun greb den med et varmt Tryk, for straks at slippe den og lægge Haanden for sine Øjne.

»Aa, Erik«, græd hun, men der var Lykke i de Taarer, »hvor er jeg usigelig glad for, at Du maa være hos os. Og hvor er jeg i Dag Skæbnen taknemmelig, at Du er en »Hjemløs«, en Søn af en Optant, saa Du kunde hentes hjem til os fra Skyttegravene.«

Hun tog hans venstre Haand, der manglede de tre mellemste Fingre, og kyssede den.

»Du har gjort Din Pligt derude. Men unaturligt er det dog, at I nu skal ofres for at hjælpe Tyskerne, de som aldrig gjorde Eder noget godt. Jeg er stolt af Eders Pligt-troskab og jeg er lykkelig over, at Du fandt til Aarhus og førte mig ned blandt Dit Folk.«

Hun kyssede ham og gik med den sovende Hans mod Sovekammeret.

»Der kommer Besøg.«

Efter en stille Banken traadte Jørgen Ellund ind i Stuen med sine Forældre og bød en glædelig Jul.

»Kommer Anni ikke?« spurgte Dal og bød Gæsterne Plads.

»Æ ved it, hvad hun hæ for«, svarede Stine, idet hun kantede sin trivelige Skikkelse ind i Sofaen. »Hun soj, te hun vild kom'.«

»Ja, de æ it godt aa vi'e, hvad di Pigge hæ for«, grinte Mads.

»Nov slimt hæ Anni sikket it for da«, kom det noget skarpt fra Stine.

»Naa, naa, æ ment et it saa slimt«, søgte hendes Mand at mildne og skyndte sig at hilse paa Ingeborg, der kom fra Sovekamret.

Efter at Juletræet og Gaverne var beset, udspandt sig den vanlige Samtale om Vejret, Kreaturerne og Krigen.

Den drev jævnt trægt frem.

Dal var begyndt at gabe og gjorde lønlige Tegn til Ingeborg om at komme med Kaffen.

Da bankede det stærkt paa Døren og en brøsig Stemme raabte:

»Mach auf! Im Namen des Gesetzes!«

Ingeborg og Gæsterne for forskrækket sammen og Jørgen Ellund forsvandt skyndsomt ud i Køkkenet.

Men Dal kaldte ham leende tilbage.

Han havde opfanget en undertrykt Frisen og havde ogsaa genkendt Stemmen trods Brøsigheden.

Hutigt rev han Døren op og afslørede et ømt omslynget Par, en Feltsoldat og en ung Pige, fra hvis friske, af rød-blondt Haarpur omrammede Ansigt, to blaa Øjne lyste af straalende Lune.

»Kom kun ind, Per«, hilste Dal. »Hvad Brøsighed angaar fejler Dit Tysk ikke noget. Og Du var muligvis ogsaa bleven antaget for den Gendarm, Du gerne vilde kyse os med, hvis Anni ikke havde storfniset.«

Per og Anni havde løsnet Omfavnelsen og kom noget forlegne ind i Stuen.

Anni holdt dog stadig Soldaten ved den ene Haand og førte ham saadan hen til Forældrene.

»Maa æ presenter min Krigsfang', som æ hæ tænt o behol' for Livstid! Æ fange ham, da han for en Stunds Tid sint støj a æ Skif for aa tebring' sin Uelov ved sin Foræller. Se rigte aa ham. Æ de it en goj Fangst?«

»Men Anni da«, begyndte Moderen en stille Protest, mens Faderen med et velvilligt Blik, men med Hænderne dybt begravet i Bukselommerne, betragtede den velbyggede Soldats sympatiske Ansigt.

»Naa, Per«, smaagrinte han, »læ Do Dæ saaint tej te Fang a di dansk Pigær? Hvad troe Do Hindenborre seje te de!«

Per havde hilst paa Stine Ellund, Ingeborg og Erik Dal og gjort Jørgen en Undskyldning for Forskrækkelsen.

Nu vendte han sig mod Ellund.

»Æ forstær Dæ godt, Ellund. O før kund Do ha'e Ret te aa snak saaint te mæ. Men æ ska sej Dæ, æ Krig hæ gie min Tanker en annen Retning. Før følt' æ mæ som Tysker. Dæ te Far va Kommuneforstander nove Tid før han død', o saa te Tyskland va et saa stort Rig', maatt' jo nødvenne gør' mæ te Tysker. Morfars Snakken om, te vi va Danskere, le vi kuns a den Gang. Æ gik o begejstret mæ, da æ Krig begyndt'. Men æ bløv snart avkøl'. Rent minskle set va dæ saa møje, dæ var mæ imod. Dæ sket' saa manne Ting, æ tot va imod aald Minsklehed.

Æ tænke aa en Dav i Belgien. Vi marsjer rask fremad hen imod Bryssel.

I ved jo nok, te æ Belgiere va rasind aa vos, o te æ Befolkning skød aa vos. Naa, hvad ska'n sej te et? Vi vild' vel aa bløvn rasind.

Den Dav marsjer vi forbi en stor Gaard, da dæ pludsle bløv skødt fra et Vinne. Æ Kugl' gik igemmel æ Pikkellat aa vo Oberst. Vi gøe stras Holdt, o dæ bløv stoe Alarm. Den dæ haj skødt, va en ung Mand heller en stor Knejt. Han va Søn a æ Gaardfolk dæ. Han bløv stras fange. O æ bløv som Underofficer befal te sammel mæ nove menig aa skye ham o brænd æ Gaard a.«

Per holdt inde med Fortællingen og saa mørkt frem for sig. Anni tog hans Haand og strøg den blidt mod sin Kind, der var vaad af frembrydende Taarer.

»Ja lill' Anni«. Per rømmede sig og saa hende kærligt ind i de taarefyldte Øjne. »Dæ æ møje undt derud', Gid den Krig va forbi!«

Han lod sin Haand glide blødt over hendes Haar.

»De, dæ no sket', æ snart it tæ aa fortæl'. Æ kund' it, Anni! Æ besvimt. O da æ igen lukked' min Øjn op, brænd' hele den stor Gaard.«

Per tav igen og lagde sin Arm om Skuldrene paa den grædende Anni og trak hende ind til sig.

Saa fortsatte han.

»I maa no forstaa mæ rigte. De dæ li'som med jet da foranne saa møje i mæ, va it de, te den ung Mand va bløvn skødt.

Før hvor æ æ Skyld te aalt de und aa søg? Hvem hæ Skyld i, te han sjæl bløvføjt. Vi kan søg etter æ Skylds Aarsag tebag te Adam. Men mon han vild haj tovn æ Skyld aa sæ?

Men de var med jet, te æ følt' mæ fremmed imel' min Kammerater. Æ følt mæ aa jen Gang it mer' som Landsmand te dem. Æ kund' it som di føl den Begejstring øvve æ Krig.

Æ kan it nær' forklar' et.

O saa den sam' Dav fik æ et Kort fra Anni. Dæ støj: En dansk Hilsen te min Barndoms Legekammerat. Anni Ellund.

Føst le æ a den dansk Hilsen. Men æ va elyvl saa glaj for den. De var saa hjemle. O, mærkle nok, æ følt for føst Gang, te dæ va nove fremmed i di Brev, æ fik fra mit Hjem, forde di var skrøvn aa Tysk. Æ va mæ aa for føst Gang bevidst, te mit Sprog va Dansk. Min Mors Sprog!

Naa, de vild' blyv for lant, hven æ vild beskriv' hvordan æ bløv minne o minne tysk bevidst o mer og mer bevidst Slesviger med dansk Sprog.

Anni æ it helt urren Skyld. O de æ æ it kæv a. Men o min Morbror kan æ tak for, te æ no æ bløvn mæ klart bevidst, hvor æ hør' hjem'. Nove a de, dæ hæ gøe, te æ hæ kun hold' ud derud' i æ Skyttegrav', æ Morbrors Brev'.

Ja, Ellund, tysk æ æ it mer, men Dansker æ æ heller it. It bevidst indnu da. Men æ vild' føl' de som en stor Glej, om Do vild' gie Dit Mind' te, te min Landsmandind' Anni Ellund maatt' blyv min Kuen. Æ hæ holdt a hind' læng før æ Krig begyndt. Men gømmel hind Brev' te mæ derue hæ æ føst lær hind rigte aa kind'. O æ vild' betragt' de som min størst Lykk' aa blyv hind en goj Mand.«

Ellund havde under den sidste Del af Pers lange Tale siddet med et lunt Smil gemt bag det lange Overskæg, mens han saa med et godt Blik paa Frierens aabne, djærve Ansigt.

»Ja, Per, æ hæ no alle tænkt mæ, te æ skuld' gie min Datter te en Tysker.

Men«, det lune Smil blev synligt, »Do seje jo sjel, te de æ Do it mer. Saa kan æ kuns sej Dæ, te æ it heller' vil gie min Datter te nove ind Dæ, Per. For æ tror, Do æ en ærle Karl o et godt Minnesk. Men æ tøs, te I skuld' vint te etter æ Krig. Saa kan I gyvt Jer.«

»Nej, hør no Far!«

Den hidtil passive Anni fik pludselig Munden paa Gled.

»Do hæ no gie Dit Mind'. O vi vil no forloves, o de i Avten!«

Hun rejste sig leende og nejede rødmende med et skælmsk Smil for Erik og Ingeborg.

»O maa æ saa indbyd' Malermester Dal o Frue med vos hjem te Forlovelsesgild'.«

Dal tog hende leende om Skuldrene og ruskede hende.

»Du er en Knop, Anni! Og det vil være min Kone og mig en udsøgt Ære og stor Glæde at overvære Frøkenens Forlovelse.«

Anni gjorde sig leende fri.

»O hør saa, hvad æ indnu hæ aa sej. Trerre Juldav la Per o æ vos krigsvie. O Do ska være min Forlover, Dal«.

»Men Anni da«, begyndte Stine Ellund at protestere, og føjede til med et morsomt, bekymret — forfjamsket Udtryk i det milde Ansigt, »haster de da saa galt min Pig'?'«

Anni foer Moderen om Halsen og snurrede den modstræbende gamle rundt.

»Nej, lille Mor!« lo hun, »De haster it a nove som helst anen Grund, ind te æ vil hæ Per, lav han æ løvend'!«

Dal sprang begejstret op paa en Stol og raabte:

»Et Leve for Anni Ellund! Hun har Ret! En saa klassisk Begrundelse maa da slaa al Modstand til Jorden.«

Per og Anni stod lænet til hinanden henne ved Døren.

Da rejste Ellund sig med Overskægget hævet til et stort Smil.

»Saa kom da o lad vos gaa hjem og fir Forlovels'«

»Men«, henvendte han sig spørgende til Per, »hvad seje Din Mor?«

»Hun o min Søster æ unnervejs. Lad vos stræv o gaa, te di it komme, inden dæ æ nove hjem.«

(03)

En fin histori

om Jens Ravn å e Höfebank i Kiel, som folk grin godt ædde, da æ løsst en, let fø e kri begyndt.

Af Martin N. Hansen.

**Christen Ernst Christensen fátæll fæsst e let om,
hvo gallt e kund há gann, næ vi itt ho narre dem.**

Den 24. Marts 1914 ho e ungdomsfæning gymnastikopvisning å bal i Asseballeskov krue, å de gik godt, dæ bløw orndle klappe ædde di flink gymnaste. Bagædde fæk vi kaffe, å da toeld e få-månd, Kresjen Bække, å æ toeld, å dæ bløw sungen. Så fæk Martin Hansen e ua, å han begyndt å løss et digt, å jo miæ Martin han løsst, jo hiere bløw vi om e øere, få de bløw galle å galle, om dogte Hahn å e Höfebank å om Bismarck. Kresjen Bække å æ såw o hveråne, åwbryd ham de kund vi itt, få så bløw di åld klog o, hvo galdt e va, de bæedst va å grinn med lisom di åndne, å de gyæ vi å. Endle bløw Martin færre, å de leet. Vi såw woss om i smug, om vi kund find nowwe mistænkle ansigde, de va já ålldti væ såen åwten, da kund dæ nok slump e let med åw åld slaw. De va já væsst få e ungdomsfæning, skuld dæ skie nowwe. Vi drøfte e sagg e bagædde å so te go digte, heæ skuld dæ rignok held te, slap vi godt froo de.

Så gik dæ tue daw. Kresjen Bække va u å harre — a jen gang stow e sjendam fro Tåndslet i e lejgaff — så vidst han, va e klok va slawn. Han kam dæhenn, å e sjendam hjelst, såw tjenstle u. å spue: Hva de va, di ho lawwe i Asseballeskov sidst åw-

ten. De va nok en slim histori, den ung mánd ho gi tebedst, de vild nok tøj tefolle, te e ungdomsfåening vild blyw æklæ få politisk.

«Kresjen Bække va hielt fåwundre te å begynd med, men så gik dæ et lyss op få ham: »Åå-no kån æ tænk mæ, hva æ vagtmæste menn, nej Martins digt va såmind møje uskyld.«

Ja, no skuld Kresjen Bække følle med hjem, dæ skuld optøjtes protokáll.

Di sjokke så åw hjem, han fæk e hest o e stáld, å di gik ind. Lennmaj — Kresjen Bækkes mua — va jawn ved å bagg pandkagghe, å de var en lykk. »Sæt dem nenn, hr vagtmæste«, so Kresjen å linned e dø u a e køghind: »Åå mua, la woss foo hvæ en pandkagg.« Å Lennmajs pandkagghe va guej, di bløw hjolpen o gled med et pa krafte røj snapse, áldt emens gli e fáhándling. Da di va færre, såw e sagg møje bæ u. E sjendam va bløwn rigte flink å so tesidst, hvenn Bække kund skaff ham e »original«, å de vist sej, den var »harmlos«, vild han foreligg en få lándråd Schönberg å komm egenn næste daw.

No såw e bæ u. Di hjelst åw —: »Auf Wiedersehen hr. vagtmæste.« Å e sjendam ladt et ua fåld om, te han eno vild hen te Christen Ernst Christensen. »Så kån vi føls a et stykk, æ skal lig u å fløtt«, so Bække. Men da e sjendam fösst va kommen om e hjønn, hvo e vej bøje, pielð han nenn øwwe e mark bagg ved e diig te Sermosgoa. Han pusst som et gammelt lokomobil, da han kam styrtend ind i e tukamme, å da va han endda itt så tyk, som han æ no. »Hvo æ Kresten?« ráft han. »Heæ er æ«, sva æ ind fro e køghind, »hva æ dæ løs?« »E sjendam æ ynnevej, de æ om Martin«, å så fæk vi en fåklaring, å de va omtrent som en radio notedaws med hyl i. Da han va færre, dukke e pikkelðhat op ved e grann, å Kresjen Bække sust åw nenn a e pigghekamme, deæ mien vi, han va bedst gemt.

Da e sjendam dreje ind a e brogå, sad »Freja«, Bækkes stua suat purrel, o e trap å tow emu ham. Den loggred med e hoel,

som vild en sæj: »Godaw egenn!« De jæ va itt så heldigt. Æ kam u å hjelst. »Ist das nicht Becker sein hund?« spuu e sjendam. »Jo, den kømme gjenn nenn te woss hvæ fåmerre.« »Ach so — ja — hm,« so Völkers, de hjet e sjendam. E baj ham med ind, de va bedst å blyv færre med den snak. Vi kæend hveranne godt å ho så tit væt te mød sammel. Han ho en gang soej: syng no ingen åw di fåbåjen visse, e snakkend hær e let svare ve å følle med i. De va vi stiltiend jens om, te vi sang, hvad vi mått, å so, hva vi vild. No er e somti hadde lisom en savne ham, de muntre ålldti op, næ han sad dæ. Vi fæk så et skænk å e let å ryyg o, å min fåklaring passt vist godt med Bækkes, å æ va glaj, da e sjendam drow åw.

No gik dæ ilbåj ædde Martin. Dæ va just en flok ung igang med sanglieg o e gæssplads, da han kam let ædde fyråwten. Han såw så lawndt ædde dem, ö så fæk Anmaj — min kuen — ham liste ebagg om å ind — hvenn dæ vil veæ nowwe, må å liid nowwe. Bække va itt hjem den åwten, å æ mått sjell bedøm å sæj guej få de ny digt, dæ skuld væ »harmlos«. De va et biestarbe å sæt skik o hans fantasi, æ hæ eno en åwskrift ligghend, dæ æ slawn kæss øwwe hiel sie å krysse o langs å o tvæss, men de hjalp itt, hvondt vi strægt å malld rundt, nej, dæ mått et hielt nyt digt te. Å da vi endle va færre nowwe ædde midnat, va e digt itt te å kind egenn. Dæ va itt æendt tebag end e begynnels: »Æ vil fåteel om jen, hvis navn, de va Jens Pede Kresjen Ravn«, men »harmlos«, de va e bløwn.

Å næste daw drow e sjendam åw med e »digt« — å de hæ nok væt godt, få vi hø ålde miæ te e. Nowwe tjenstfolk fro gammel Danmark, dæ va med te gymnastik den åwten, mått rejs, men de va å e hiele, så de slap vi godt froo.

E »original« æ dæ kon jen åwskrift åw, å den gik e sjendam med, de æ en skam, få de va rigdenok et fint digt, dæ ho væt godt å fo fåståend åw.

Asserballe, Marts 1926.

Kresten Ernst.

Æ vil fâteel om jen, hvis nawn.
de va Jens Pede Kresjen Ravn —
å de vil æ så godt æ kån,
å æ skal hæld mæ ved e sånd,
få løgn de æ en hæsle ting —
men dó æ den noj vidt omkring
u øwwe e værn så mænne mil.
I ved, den kam engang fro Kiel,
da fanden — sæj mæ, ja hvenn ve,
om itt ðan dæ eno stude'?

Jens Ravn va boend å buej et stej
o Als — men hvo, æ itt vil sæj —
et hunnde all fro alfa vej
mellid Nøborre by å Kejnis-Drej.
Han ho en gammel, gammel bygning.
å dæ buj stoerk op o e rygning,
å ved hans huss dæ stow en bøg.
hvo tit dæ sad en gammel høg.
e vind ðo røwn slimt i e tagg,
å dæ skuld tækkes om e bagg.
Men åldting bløw fåglemt, fåsømt,
å så kån sna't ens pong blyw tømt.
Ja, kort å godt, Jens Ravn va sløjse,
e huggblok stow med roste øjse,
e vejkast de lo fuldt åw tree,
ðans mark va, som I vel kån ved,
kon passe ring å ga få let,
så Ravn han sad just itt så fedt.
Folk so, e skyld lo ved e kuen,
en dættè åw den lam Mads Bruhn,
men folk di ved så møjse å sæj —
å vi kån true dem elle ej.

Di ho åw bøen en dejle flok,
syv pigge — å æ tænke nok,
I mindst fa jen åw dem å kind,
å I skal nok toss godt om hind!
Hinds nawn æ Mett. Ja, si kon te.
No må æ tii med, hva æ ve.

Men æ må sæj en ting eno.
Næ byssens folk en kjøssel ho,
så fandt te Ravn di ålldti vej,
di vidst, te han kund itt sæj nej.
ja, han bløw misbrugt åldt få tit,
å de hjalp itt o hans kredit.

Hans kunes morbro, Pede Lang,
ho hjolpen ham en enkelt gang,
næ ålde væst han va i kniif.
Men få te bæ I kån begriif,
te ham kon nøjd han væend sej henn.
da no han va i kniif egenn,
må æ nok gi e let beskien
om Pede Lang, dæ ho væt dien.
Å æ hæ no fåt de i sinnd,
te I skal hå ham godt å kinnd.

Han æ nok fød et stej o Løjt
o ho fro føsst åw itt en døjt,
men da han va en kløgte dræeng,
så hjalp folk ham e let med pæeng.
te han bløw skollmæste et stej —
om han va døgte elle ej?
de ved æ itt — la de væ nok,
folk so, te han kund brugg e stok.
Men jen ting ved æ han fåstow,
å de va de, dæ gøss behow
få å behag sin foresatte
å åw de tysk pati blyw skatte.
Skæld danskes bøen få »Høllenbrüt«,
skuld de spill nowwe roll? Nej pyt!
E dansk, ja de mått åw e vej,
å tysk skuld læres i e stej,
næ itt en va et tombe fjogg.
Å lisom han ho kund hvæt sprog
engang åw gammel biskop Balles,
skuld: »Deutschland, Deutschland über alles«
no kunnes flot med fynd å klem,
de mått e skuelbønn itt fåglem'.

Hielt fejlfrit kund han itt snakk tysk
å blændne de med synnejysk.
Men han va stærk, å han va stejl,
å skønt han ho eno en fejl,
så gik han åw med fuld pensjon —
å æ en højtanset pæson.

Si, gjywt de æ han ålde bløwn,
å få å fø e ti fådrøwn,
så vil han gjenn hold snak med folk,
om te e pigge itt vil målk,
å jen å åjn fåtyskningsplan,
som han ho fåt ved dogte »Hahn«,
å om sit »grosses Vaterland«,
å »Schleswig-Holstein stammverwandt —«,
hvo di vel ho den strengest tjennest,
å ho åw våben kon jet jennest,
men de mått di å tøj i brugg,
som høvde nyss i »Rothenkrug«,
mått åld e »hjemløss« å »optante«
no »heraus aus deutschem Lande!«
Ja, tow di med den »faste hånd«,
så brast nok åld e »hjerdebånd«.
Hva tåt Mads Egholm vel va bedst,
da han sad læng nok i arrest?!
Men særle højestemt bløw hans ton,
næ han so: Bismarck, Moltke, Roon.
Di kund fø kri! te folkes gawn,
han vild kon mind om Dybbels nawn.
I sejsåtrede ved Königgrätz,
å i halfjess dænnenn ved Metz,
dó va de villest ved Sedan,
hvo di tow Mac Mahon tefang.
Å han kund itt fåstoo, te vi
va dansk hæ liig fro Arilds ti —
de med Ansgar å Harald Klak,
de kund jo godt væ tombe snak,
få hvenn kån hows så lawndt tebag!
Å de med den go frej i Prag —
de tombe med »artikel fem«,
de mått di da vel no kund glem'.

Men hwo bløw dó Pæ lang konfuss,
da di begyndt o »Synneborrehuss«.
Han tændt já, de ho bløwn ved snak,
men di skuld viis de »danskepak«,
næ itt di vild fästoo e fø,
så skuld di lukk dem dæ e dø,
di må hows o, vi hæ e magt,
å vi skal nok væ godt o vagt!
Å han va glaj, di ho Pæ Kæ,
di kund já itt hå hå en bæ!

No va vel nok få ham de væest
frimenighed med samt dæ præest.
Di vild já vind folk fromt og listle,
de va og bløw no hielt ukristle,
å han kund itt fo i sit hoej,
te dæ mu dem va åndne roej
end å ryw nenn dæ ussel kjerke!

Rejst folk i flok te Dånnevirke,
så vil han sæj e ræt indstændne,
sjendames opsyn va nødvændne.

Å de va jengang hans fåmening,
te både skuel- å sproggfåening,
ja, di mått væk, — hva skuld di te?
de æ dæ ingen folk dæ ve!
Håns Pede nenn i Affenroo,
ja, han skuld bare kon pass o,
å så den lilld Pæ Grau i Pøl,
ja, han skuld nok fo de å føøl! —
Bedst va e, tåt han, om den slaw,
di sad i tugthus åld dæ daw.
De ho væt bedst, de vild han sæj,
så skuld vi nok engang fo frej!

No kinde vi e dien omtrent.
Å stakkels Ravn skuld åw med rent,
som han jo itt kund skaff tevej —
men få sin kuen han itt fæk frej,

å så mått di tesidst astej
te lilld Pæ Lang, å han so: nej.
»Men«, so han, å de men, de men
betyyd já, da de kam egen,
te han kund nok skaff pæng — fåstoo —
han so ham itt e strass hvofroo.
»Å billig pæng«! — så kam e snat —
»te hjælp, te hjælp — ja — fro — e stat.
Men så skuld han — et »men«, et »men« —,
kon bare gi e let egen«.

Å vild han som en vorbereitung,
no bare tøj å hæld en »Zeitung«,
så vild e hiele goo så glat,
som fue i huus, som hoej i hat.
Ja, næ folk kon vild fåld te føj
å ålldti pæent vild lyd di høj,
å la dem roej, lisom di vild,
så kund vi low hæ som te gild.

Å Ravn, dæ te de jæ sad stell,
han sprang no op: »No tændt do vel
te æ let pæng så højt hæ sætt,
så kinde do skam itt mæ ræt!
Skuld æ vel seel mæ sjell, nej tak!
hold do kon op med åld din snæk.«
Å skønt hans kuen hun tysse nenn,
så slow han i e disk egenn
å lowwe Pæ Lang hans pæng med rent,
dem skuld han foo no fø han tændt.
Så sprang han op: »Kom no Mari!«
Å så va de besøg fåbi.

Men en skal tøj sej vel i agt
få den, dæ bliendt vil brugg sin magt.
Pæ Lang han tændt: Næ æ gi ti,
så skal æ ved å vind e kri.
Å som e traff han spu folk ad,
hvo læng di tændt, te Ravn han sad,
få som han vidst e saghe stow,

kund hjælp dæopp nok gæss behow.
men hvo, ja, hvo å gjenn han vild —
hans pæeng vild bare go te spild.
Folk truej hans snak, dæ fløj omkring,
men Ravn han ane ingenting,
fø folk di kam å vild hå pæeng,
di tow ham tidle o e sæeng,
så han kund itt komm u å væk —
men itt han ho, å itt di fæk.

Å dengang han va væsst i klem',
da kam, såvidt æ howse, fem,
fem fin, å di kam flot i 'bil
å fro en bank dænenn i Kiel.
Di byd ham pæeng te billig rent,
han skuld kon gi et pa procent.
Vel vild di itt »få lysst es malen,
dæ va fast intet zu betalen«,
næ bare han vild skryw sit nawn,
så skuld de kon blyw ham te gawn.
Di åw en ven hans nawn ho fât,
han mått fâstoo, di vild ham godt.

Men Ravn han kund itt sva dem strass,
å da han ho e let å pass,
han baj dem vindt e let, så kam
han å skuld sva dem med e sam'.
Han gik fåbi e åvtæjtsdø
å såw så klaet som ålde fø
di nawn dæ stow — å ja, di nawn:
Jens Pede å Marie Ravn —
å så de sytten — å — halfems,
å o latin så lang en ræms.
En udvej mått han vel kund find!
Hans mua sad å spandt dæ ind —
de stak ham i hans hjat med stik,
så stærk, så stærk, hvøhen han gik.
Åldt fro sin baendom kund han hows,
ja, lisom de ho væt e jåws,
hvondt i en saws di fange må,

hvondt o jullåwten di spelld kâ,
å åldti han vild hå di røj, —
hvondt få å slip den prøjsisk trøj
hans brøje di stak åw te Fyn.
De bløw som tåg no få hans syn —
han howst, hva da hans gammel fa'e
han baj ham om, å hva han sva'e.
No stow hans baendomsbhem o spell,
de va nok bedst å hæng sej sjell.
Men så med jet han slow e henn,
han kund jå da blyw fri egenn,
kund han fo pæeng engang et stej,
så ho de jæ jå itt å sæj.
No gjaldt e om å frels e lyw
å så mått han vel ynneskryw.
De samm de tåt hans kuen å fandt
de hiele godt, næ kon di vandt.
Men så da føsst hans nawn va skrøwn,
da bløw e herre, må æ nøwn,
med åldt di nyss ho lowwe godt
no knap så flink å knap så flot,
di gik ham nærme o e kling
å spu ham u om tusind ting.
»Skål! skål! dat øl hæ feiner schmag! —
Wie viel, wie viel in reinertrag?«
Ja no kam han skam godt i skuel:
»Wie lang hæ sie gehabt e buel?
Wie viele kinder? — bœn — fåstoo«,
å om di vel vindt miæ smoo?
o hvenn te valg han sidst ho stemt,
om gjæld å griis, nej itt bløw glemt,
hvo han køwt sirup, kaffe, brød,
å næ han tændt han sjell skuld dø?
Ja stakkels Ravn bløw bliig å røj,
e sved ham dryppe o e trøj.
»Undskyld, wir spørren vel zu viel?
dat ist die Høfebank in Kiel
versteh — fåstoo — vil ha beskien —«
Men i de samm da kam e dien,
å han va glaj å godt tepass:

»Ich kann vel gratulieren strass?«
Han snakke op om dit å dat,
å de bløw sild hen o e nat
med mænne snapse, suu å sød,
da di kjø åw: »Adjø! Adjø!«

Dæ gik få Ravn en daw, et pa'.
han tåt, han va en tombe na',
så slow han nok e hiele henn,
å så va han sej sjell egenn.

Å raske no som få e vind
en fløjl kan drej sej, skywt han sind.
da han fæk pæng å åldt gik godt —
hans kuen hun bløw så fin å flot,
Pæ Lang han va en dawle gæst,
å di rejst med te Knywsbjerrefest,
å dæ bløw byggt å dæ bløw feste!
te spisen kam e borremeste,
å fro e sogn å fro de næste
di bæedst fåtyskningsdien å præste.

Di sad ved Ravn å spist å drak
å fylt ham hielt med tombe snak,
væsst åw dem åld de va Pæ Lang,
let fuld han holdt en tool engang,
å bedst de vel kån blyw bedømt,
hvo mænne glas e dien ho tømt,
næ åw hans tool I hø e let,
om knap de blywwe hielt så hedt:

»Si, Bismarck æ mit ideal,
få han va ræt en døgne kal,
åldt de han tåt, dæ va te gawn,
»Dat møt vi hebben!« hæ han fawn.
Ja, han woss møje hæ erworben,
de æ en skam, han æ gestorben!
næ han ho løywe heutzutagen
mit »Vaterland« gik op te Skagen.«
»Ja, de va sånd!« di åld ham sva,
å så råfft di: Hurra! Hurra!

Å næste daw Pæ Lang han kam
med Bismarcks billed i en ram'!
»Das ist ein gabe, und hvo flot!
dat i din stow soll pynten godt.
Und in dem schwarz-weis-roten band
wir gleich es hängen an die wand.«

Men ingen gild hæ væt så godt,
te itt engang e æend hæ fát,
kon áldt fá haste æ fábi,
den guuj á så den glejle ti.
Á æ e himmel nok så kla,
hvenn ved, hvolæng te de vil va?
á næ en fösst kån skimt en sky,
så kån en somti knap find ly.
fø te de torrne á de renn,
som om med spånd di øse nenn.

Á Ravn — hæ æ behov á sæj,
te hielt han glemt á pass e stej.
E ti den gik, á fø han tændt,
ja, så skuld han já áw med rent, —
så kam dæ herre nenn fro Kiel
á de va itt med smisk á smil,
nej, di va gall, á di va grow,
som om di ingen spøg fástow.

Á så en daw — ja, de æ væt,
æ lowwe á fáteel om Mett.
Hun va en glaj á døgne piig
á gik á sang ebagg e diig.
Á da Pæ Lang just gik fábi,
han tåt, han kæend den melodi.
Han bløw så glaj, så glaj, Pæ Lang,
men hva! men hva va de, hun sang?!

Vi hæ ingen glæj dem brongen,
di skal itt áw woss go kool!
áldt, hva di hæ soej á songen,

de æ kon de bare prool.
Vi æ dansk i sind å skind,
å engang skal vi nok vind!

Vi æ ung, å vi hæ kræfte,
vi hæ ti, å vi kån trods!
Fremmed pynt di ved folk hæfte,
de skal itt hæng fast o woss.
Væk kon med dæt grimme flagg!
Vi hæ da en fine smagg.

Æ å Kresten vi vil begghe
værn om åldt, hva dæ æ ræt,
å te ingen tysk vi tigghe,
de må vel enhvæ kund gætt.
Å, næ vi kon hjælpes a,
så vel nok e lykkes ska.

Hvo Pæ Lang han spidse øere,
da ebagg e diig han høere,
bånde let å gik sin vej,
de va gallt, de vil han sæj!
Ja, Pæ Lang va gall å gik
nenn te Ravns, no skuld dæ skik
o dæ dætte å ham sjell,
fø di speeld få højt et spell.

Han kam ind te Ravns å va
galle, møje galle, ja,
som æ no kån sæj, å fandt
strass hans kuen, dæ sad å bandt.
Han so itt godaw, men tow
haste fat, å han va grow:
»Sæj, mæ strass, no strass. Mari,
hvonn hæ væt hæ nyss å fri?«
»Ingen« sva'e hun, »hæ dæ væt«.
»Lyw kon bare, de æ ræt!
Æ veđ nok, te Mett, ja Mett«
råft han højt: »de kund æ gætt!
Hæ hun te en danske gut,

så vil æ kon sæj: Forbudt!«
Ja, han holdt et huss å skældt,
å hielt vild en stuel han vælt.
No kam Ravn fro merresøwn
å fæk både løsst å skrøwn.
Mette mått di ud å find,
å hun kam å mått bekind.
Men hun so te Pede Lang,
næ han tændt, te di va bang,
tow han fejl, få Kresten Hviid,
han stow fast ved hinner siid,
han va dansk å guuj å riig,
å hun va å bløw hans piig,
skuld e kniif, så vild hun sæj,
tændt hun nok, han køwt e stej,
å så såw hun o sin fa'e, —
ja, hva skuld, hva skuld han sva'e?
Men hans øjn di bløw så mild,
å Pæ Lang han bløw den lilld,
men han gik å spytt å sprætte
å bløw ved med: »Donnewætte!«

Ja, som en torrnmåll tyk å tung,
de kam få gammel å få ung,
da dæ fro Kiel en daw kam brøw,
å tænk jæ bare, hva di skrøw.
Føsst skrøw di om e rent egenn
å så te di ho spu denenn,
te Ravn vild seel — de kund han liid —
te Mettes kærest, Kresten Hviid,
men di vild sæj ham kort å godt,
te dengang di hans nawn ho fåt,
ho di så godt som køwt e stej,
å han ho ingen ting å sæj.
Da han ho svigt, da di vild svejs,
kund itt skaff rent, så mått han rejs,
å han ho itt de mindst å krøw,
de va sæt te — såndt lyd e brøw.

Å Ravn han bände å han baj,
Pæ Lang mått med ham te e staj,

di søggt å skrøw å skrøw å søggt,
å somti va han hielt fåryggt.
Te han skuld rejs e daw va sætt,
å de kund itt blyw ændre bæt!

Å tænk jæ no, Pæ Lang han kam
å so, te de va spot å skam,
som han dem lønne fint å godt
få åldt de guej, som han ho fåt,
å han bløw ved med snik å snak:
»De va nok ham, dæ mått sæj tak!«
Men da bløw Ravn skam gall å grow,
å han begyndt å tramp å trow,
å te e vegg han rask løff henn,
å no kam Bismarcks billed nenn —
de sprang i tusind stump å stykke —
som va e skyld i åld ulykke
de fløj å feje o e goll
å gemt sej bagg ved e skatoll.
Å Ravn han slow sej få e pånd,
å så begyndt han galdt å bånd,
de røw å ramp som semp å sålt:
»De tombe pak hæ te e åldt!
Pæ Lang! do hjalp mæ åw e dyn —«
å no såw rødt han få e syn —
»te knap i halm vi no kån ligg,
å må vel sawt go rundt å tigg.
Herut! Herut!« — å han stak åw —
»de æ få galdt æ såndt kund sow.
Æ fæk dæ kærlehe å smagh
å æ så fatte som en kragh.«
Så sank han sammel o en stuel:
»No er e væk, våt gammel buel.
De æ fåde æ svigt, æ svigt
min fa'e, min fa'e, å glemt min pligt.«

DE GAMLE SOM FALDT — —

F.

Anders Lebeck.

Den 26. April 1926 døde Anders Lebeck, kun 58 Aar gammel.

Meddelelsen om hans Død kom pludselig og uventet. Et Par Uger i Forvejen havde han maattet lade sig underkaste en Blindtarmsoperation paa Aabenraa Amtssygehus, men Operationen var forløbet heldigt, og Lebeck glædede sig allerede til at komme ud, nyde det frembrydende Foraar og tage fat paa Arbejdet igen. Men

et Hjerteslag eller en Blodprop gjorde Ende paa hans virksomme Liv.

Næppe har nogen faaet et smukkere Eftermæle, end Lebeck fik — skønt næppe mange har haft flere Modstandere og været udsat for stærkere Angreb end han. Men alle, baade hans Modstandere fra Grænsestridens Dage og

hans Modstandere i den tyske Lejr, sænkede i Ærbødighed, Agtelse og Anerkendelse Kaarden ved hans Baare.

»Sanddru, og for Sandhedens Skyld modig«, skrev Lektor H. V. Clausen i en Mindeartikel om ham. Disse Ord kendetegnede Lebecks Arbejde for Danskheden i over en Menneskealder. Han hørte ikke til dem, der let og smidigt ønsker at tilkæmpe sig en øjeblikkelig Sejr, men fast og inderlig overbevist om sit Standpunkts Ærlighed og Realitet, og med en herpaa begrundet Anerkendelse af Modstanderne, førte han sin Kamp for Sandhed og Ret med langt Sigte.

Tidligt kom han ind i det nationale Arbejde. Allerede i en meget ung Alder var han bleven klar over, at han vilde vi sine Evner og Kræfter til Bevarelsen af Danskheden i Sønderjylland og Kampen imod Erobrernationens uretfærdige Tvangsstyre og Overgreb mod en Befolknings naturligste og helligste Rettigheder. Ved Studieophold paa danske Skoler, Rejser i Tyskland, Frankrig, England, Belgien, og ved en overordentlig flittig Læsning søgte han at dygtiggøre sig til at tage Opaven op. Det var paa det Tidspunkt, da Udvandringen kort i Forvejen var hørt op, som havde gjort Sønderjylland til »Landet uden Ungdom«. Velrustet traadte Lebeck i 1893 i den danske Presses Tjeneste, idet han blev Medarbejder ved »Hejmdal«, kort efter at H. P. Hanssen havde overtaget Bladet. Hans Virksomhed som Medarbejder ved dette Blad vil endnu mindes af alle, der dengang fulgte med i den nationale Kamp. Lebeck havde en ualmindelig Evne til gennem sine satiriske Smaaartikler at svinge Tugtens Svøbe over Tyskernes tvangspolitiske Foranstaltninger, ikke mindst i Køllerpolitikens Tid, saa det sved til dem, men tillige saa det kastede det Skær af Lune og Humor over Kampen, der faldt saa fortrinligt i Traad med den sønderjydske Befolk-

nings Karakter, og som i høj Grad har bidraget til, at vi kunde bære de onde Dage med godt Humør og afværge Modstanderens tunge Angreb med et lyst Smil.

Men det var alligevel ikke denne Side af Journalistens Virksomhed, der for Lebeck var Hovedsagen. Opvokset som han var i Bovlund Frimenighedskreds — han var født i Bovlund 15. Maj 1868 — havde han fra Barndommen faaet Øjet aabent for de bærende Værdier i Folkelivet, og dem var det, som han i sin Gerning helst vilde søge at frugtbargøre for sine Landsmænd. Højskolens Betydning forstod han fra Grunden af, og at gøre den danske Befolkning hernede delagtig i de Kulturgoder, der fra Højskolen i saa rigt Maal var strømmet ud over det danske Folk, det blev for Lebeck et Arbejde, der var værd at være med i. Det er rigtigt, naar den tyske Agitation har erkendt Højskolerne som en af Tvangsfortyskningens betydningsfuldste Modstandere; dog ikke fordi Højskolerne paavirkede Eleverne i tysk fjendtlig Retning, men fordi de lærte dem, hvilken Værdi der ligger i dansk Folkeliv og Kultur, lærte dem, at det var noget af vort eget, som det var værd at kæmpe for at bevare.

Derfor var det Lebeck en overordentlig stor Glæde, da han i 1911 blev valgt til Hinrich Thomsens Efterfølger som Skoleforeningens Kasserer. Med dyb Forstaaelse for og Kærlighed til den Opgave, der var stillet ham, tog han fat, og sammen med sin Hustru, Fru Margrethe Lebeck, der var ham til stor Hjælp ved det daglige Arbejde — og som nu af Skoleforeningen er valgt til at fortsætte hans Arbejde som Kasserer, — har han udført et meget fortjenstfuldt Arbejde, som Danskheden og alle de mange unge, der ved Skoleforeningens Hjælp kom paa danske Skoler, vil være ham Tak skyldige for.

Skoleforeningens Virksomhed blev afbrudt af Verdenskrigen, men efter Tysklands Sammenbrud kunde Arbej-

det tages op igen med fornyet Kraft. Og nu kunde Arbejds-
marken udvides til Egnene i Mellem- og Sydslesvig. Med
Glæde saa Lebeck paa Tilslutningen hernede fra. Paa
denne Maade kunde der banes Vej for en virkelig dansk
aandelig Paavirkning. Og betragter man Tallene paa Høj-
skoleeleverne sydfor Grænsen, der alle skylder Skolefor-
eningens Støtte deres Ophold paa Højskoler og lig-
nende Skoler, viser de, at Arbejdet ikke var forgæves. Og
det var Lebecks Haab, at Fremtiden ogsaa vilde komme
til at bære Vidne herom.

Men ellers blev Afstemningskampen og den derpaa
følgende Tid i visse Henseender en bitter Oplevelse for
Lebeck. »Sanddru og for Sandhedens Skyld modig« stod
Lebeck efter sin bedste Overbevisning fast og afgjort paa
Selvbestemmelsesrettens Grund og paa den nordslesvigske
Gruppens Standpunkt. Han lagde ikke Skjul paa sin Me-
ning, og i sine Artikler i »Dannevirke«, hvis Medarbejder
han havde været siden 1908, søgte han at skildre Forhol-
dene, som de efter hans Undersøgelser laa. Hans Mod-
standere hævdede, at han fremsatte sine Anskuelser med
unødigt Skarphed, og han blev derfor Genstand for en
Række uretfærdige og skarpe Angreb, der udsprang fra
en Stemning imod ham, som i Virkeligheden miskendte
hans Hensigter. Utvivlsomt følte Lebeck Bitterheden
heri. Og hans Overbevisning kostede ham hans Stilling
ved »Dannevirke«.

Den dybe Kærlighed, som Lebeck følte for vort Fædre-
land, og som var afgørende for hele hans politiske Op-
fattelse, fandt et smukt Udtryk, da han som den ældste af
de ved det første Valg valgte Rigsdagsmænd fra Sønder-
jylland holdt en Tale ved Festen paa Amalienborg. Hans
Ord greb alle dybt, og midt under Talen rakte Kong
Christian Lebeck Haanden, og saadan stod de to Mænd,

mens Lebeck talte færdig og tolkede sine Landsmænds Glæde over Genforeningen. »Nu er jeg kommen her i mangfoldige Aar«, udtalte en gammel Politiker, der overværede Festen, »men aldrig har jeg oplevet Magen til dette«.

Efter sin Afskedigelse fra »Dannevirke« flyttede Lebeck til Aabenraa, hvor han fik Ansættelse ved Landsbiblioteket. Efter Udløbet af Folketingsmandatet fik han Tid til Raadighed til at beskæftige sig indgaaende med de nationale Forhold i Grænseegnene, baade nord- og sydfør Grænsen. Han fandt her et Arbejdsfelt, som netop han havde udmærkede Forudsætninger for. Og i Løbet af et Par Aar fik han samlet et overordentlig værdifuldt Materiale, men han naaede desværre ikke at faa det helt arbejdet. Materialet blev erkendt for saa betydningsfuldt, at der blev givet ham Lejlighed til særlig at vi dette Arbejde Tid og Evner, netop som Døden kom og rev ham bort.

En stor Tilfredshed og Glæde var det for Lebeck, at han i denne Virksomhed i stigende Grad blev draget med ind i Arbejdet for Danskheden sydfør Grænsen. Den Anerkendelse, der laa heri, kastede i nogen Grad et forsøgende Skær over de uretfærdige Angreb, han havde været udsat for; og Lebeck havde let ved at glemme. For ham var det, at være med i et sundt og godt Arbejde, det væsentligste. Der er ikke Tvivl om, at Lebeck i Tidens Løb vilde have ydet en meget betydningsfuld Indsats i det nationale Opbygningsarbejde i Grænseegnene, hvis ikke Døden havde revet ham for tidligt bort.

Men hans Minde vil leve længe i den danske Befolkning, hvis Historie han gennem sit trofaste Arbejde i over en Menneskealder var med til at skabe.

Johan Iversen, Ullerup,

er født i Ullerup den 15. Februar 1849. Han udvandrede til Danmark 1868, fik en Plads paa Fyn, og blev senere Elev paa Askov Højskole, tog derfra Plads paa Rodstenseje ved Odder. Han aftjente sin Værnepligt som Dragon i Odense. Derefter kom han hjem paa sin Fødegård, og levede der som Optant, indtil han blev naturaliseret i 1891. Han overtog sin Fødegård 1880. 1883 blev han gift med Kristine Christensen fra Stenderup. Det blev et godt danskpræget Hjem, disse to unge dannede, samt et gæstfrit Hjem, der stod aabent for

Slægt og Venner, og der kom i flere Aar mange danske Turister, der altid blev godt modtagne og fik god Oplysning om vor nationale Kamp.

Johan Iversen var offervillig mod alt godt, der skulde fremmes henede, baade i national og kristelig Henseende.

Han var en dygtig Landmand, var altid foran med Arbejdet, som han selv tog Del i fra Morgen til Aften. Det samme gjaldt om hans Hustru, saa det var et godt Hjem at være i for unge Folk. Og der er ikke saa faa unge Karle og Piger, der har været der og lært godt praktisk Arbejde, og siden holdt Forbindelsen vedlige med dem. Han hørte til de stille i Landet og var en Hjemmets Mand; han undslog sig saa vidt muligt for de offentlige Bestillinger og traadte aldrig offentligt frem ved Møder og Forsamlinger. I den tyske Tid sad han i Kommuneraadet indtil Genforeningen. Han var Tillidsmand i Vælgerforeningen, og var dygtig til at faa de lunkne Vælgere frem til Valg. I sit Hjem og sin Vennekreds vil han blive savnet meget. Ære være hans Minde.

Johan Andresen.

Dr. med. Lorens Petersen, Gram.

Der er faa Mennesker her hjemme, der har vandret deres Vej saa rolig og støt midt igennem Preusseriet, helt fra Ungdommen op i Manddomsaarene, som Dr. Lorens Petersen i Gram. Da han gav sig ind paa Haderslev Latinskole for at gaa den studerende Vej, vidste han, at Tilbageholdenhed i Ord — foruden Pligtopfyldelse — vilde være hans bedste Vaaben paa den vanskelige Bane, det var som dansk at give sig ind paa. Af Naturen var han ordknap, med megen Sindsligevægt, tilsyneladende Flegmatiker, for-

dringsløs i Fremtræden, lysvaagen med aabne Øjne og Øren, gennemdansk i Væsen — saaledes stod han som ung iblandt os, og saaledes bevarede han sig i det væsentlige Livet igennem.

Lorens Petersen var præget af sit Hjem, et af de mest oplyste og lydhøre blandt Sundeveds mange gode Hjem, men det var lidet kendt udenfor den nærmeste Omegn, da hans Fader Peter Petersen i Ragebøl hørte til Optanterne. Da han i 1867 nægtede at aflægge Eden til Preusserne, maatte han forlade sin Fødegård og boede nogle Aar paa Viuffgaard ved Kolding som Forpagter. Men da han i 1870 kunde vende tilbage til Sundeved, overtog han foruden sin Fødegård ogsaa sin afdøde Broders Gaard (den sidste i Forpagtning), og det viste sig, at denne stilsfærdige Mand var en ualmindelig dygtig Bonde. I dette solide, arbejdsomme Hjem voksede der en stor Børneflokk op, hvoraf Lorens Petersen var den ældste, født 1865. En stille Myndighed fra Forældrenes Side, forenet med ægte

Frisind, gjorde sig gældende overfor Børnene, og hvad der sattes højt i dette Hjem, viser sig i følgende lille Træk.

En Gang, da undertegnede besøgte Peter Petersens, og vi talte om Lorens, som da var Student i Kiel, sagde hans Fader, at han aldrig havde greben Lorens i en Løgn. Et hjerteligt Forhold herskede mellem Forældrene og Søskende. Politiske, folkelige og kirkelige Spørgsmaal blev drøftede indenfor de fire Vægge. Baade Faderen, der var Elev fra Rødding Højskole i L. Schrøders Forstandertid, og Moderen havde en klar Dømmekraft, noget forstandspræget, der hvilede en Skygge over Hjemmet fra Farfaderens Indflydelse, den kloge, belæste Bonde Lorens Petersen, der var paavirket af Holbergs Skrifter, men især af D. Strauss' »Jesu Liv«. Efter Sigende optog han mange sejrige teologiske Smaakampe med Omegnens Præster.

Pastor Clausen i Dybbøl, selv barnløs, aabnede sit Hjem for Ungdommen og gav gerne de lærelystne store Drengene Undervisning i forskellige Fag. Her blev L. P. forberedt til Optagelse i Latinskolens Tertia. Hans Ulyst til Landvæsenet var aabenbar. I Haderslev Latinskole var der enkelte dansksindede Kammerater, og Lorens Petersen sluttede sig nærmest til Peter Smith fra Høptrup, der dog døde tidligt. Men i mit Hjem og de dansksindede Hjem, der hørte til vor Omgangskreds, færdedes Lorens P. efterhaanden, som han var hjemme. Alle hans Lærere vidste, at han var dansksindet. En Aften inden Sedanfesten, da Tyskerne drog igennem Byen med Fakkeltog, besluttede L. P. og jeg at gaa ud som Tilskuere. Da Toget, der bestod af Embedsmænd, Skolebørn og deres Lærere, foruden en Del Hjemmetyskere, kom til »Harmonien«, var en Fyr ved at tænde Blus paa Trappen til den mørke Bygning. Jeg forlod L. P., trampede Ilden ud og forsvandt ind gennem Døren, og her i Forstuen stod Frk. Buhbe, hvis Fader, Værten, nylig var død, i Angst for den syngende og brølende Hob, da der i det samme blev kastet en Brosten ind gennem Vinduet i Skænkestuen. Imens drog Toget forbi, og en af Latinskolens Lærere, Professor Beckmann, sagde forundret til L. P., der stod paa Fortovet: »Was, Petersen, sind Sie auch hier? Was sagt denn »gamle Danmark«?»

Lorens Petersen var stærkt optaget af den Kundskabsverden, Latinskolen førte ham ind i. Især fængslede det sproglige ham. Han var utrættelig i at sammenligne de fremmede Sprog indbyrdes og med det danske Rigsmaal og hans eget sundevedske Modersmaal. Han søgte tilbage til den fælles Rod. Især var han stolt, naar han med Molbechs Ordbog som Hjælpemiddel kunde udrede det sønderjydske Folkesprogs Udspring fra Oldnordisk. Her lukkede han en ukendt Verden op for mig. Det samme kan siges, idet han gennem Høgsbros »Dansk Folketidende«, som han bragte med hjemme fra, lukkede mig ind i dansk indre Politik. Og ved Fysikus Madvigs Velvilje, med Fru Madvig som den kloge Bibliotekar, stod deres herlige Bogsamling til vor Raadighed. Her var Klassikerne saavel som Nutidens Digtere at finde. Og »Punch«.

Lorens Petersen valgte dog ikke at studere Sprog, men Medicin. Undertiden aflagde han en teologisk Professor et Besøg. En af dem begyndte i Regelen sin Forelæsning over Ny Testamente med de Ord: »Mine Herrer, inden vi gaar over til Fortolkningen af dette Skrift, maa jeg gøre Dem opmærksom paa, at det er uægte.« Under Opholdet i den fremmede By Kiel dukkede der stadig Minder op fra Hjemmet, og i disse Aar sendte han mig stadig Remser, Viser, Mundheld i det sundevedske Folkemaal.

Efter endt Eksamen nedsatte Dr. Petersen sig først i Haderslev, men flyttede senere til Gram, hvor han havde sit Arbejde indtil han saa pludselig blev kaldt bort den 29. Marts 1926. Han var en yderst samvittighedsfuld Læge, overvejende og varsom, og mange lærte at skatte ham baade som Læge og Menneske. Sin Ungdoms Interesser vedblev han at dyrke og han tog ofte Del i Forhandlingen om Dagens Spørgsmaal, dog ikke som Taler, men i Dagbladene.^{*)} Ved hans Død er vort Samfund bleven en ejen-

^{*)} Det fortjener at fremhæves, at Dr. Petersens Dagbladsartikler, hvori han deltog i Droftelsen af Dagens nationale Spørgsmaal, var prægede af stor Grundighed, og han fandt i Aarens Løb en stor Læserkreds. Han tog altid skarp Stilling, og hans Standpunkt var klart. Før Krigen sluttede han sig afgjort til »Flensborg Avis«, medens han efter Verdenskrigen ligesaa afgjort stillede sig paa Vælgerforeningens nordslesvigske Gruppes Standpunkt i Grænsespørgsmaalet. N. H.

dommelig Personlighed fattigere, og Hjemmet har mistet en god Mand og Fader. Dr. Petersen efterlader Enke — Datter af Vinhandler og Æddikebrygger Bang i Haderslev — og tre Døtre, hvoraf den ældste er gift med Skovrider Frølich i Gram. I Hjemmet i Sundeved, som han altid elskede lige højt, sørger hans gamle Moder over sin ældste Søn.

J. Jørgensen, Skærbæk.

F.

Falle Lildholdt.

Den 7. Februar 1926 døde Gaardejer Falle Lildholdt, Løjt kirkeby, og med ham er en af det ældre Slægtled, der fremfor nogen var med til at bære de tungeste Aar under det preussiske Tvangsstyre, gaaet bort.

Falle Lildholdt var født den 3. Juni 1858 i Løjt kirkeby. Efter sin Konfirmation kom han paa Skole i Christiansfeld, særlig for at lære Tysk, og efter i 3 Aar at have aftjent sin Værnepligt ved Hestgarden i Berlin tog han paa Testrup Højskole. Her modtog han den aandelige Paavirkning, der kom til at præge hele hans Liv. Han overtog Fædrengaarden i 1888, 1890 blev han gift med Johanne Lildholdt fra Nustrup, men hans Hustru døde allerede efter 5 Aars Ægteskab. 1898 giftede han sig anden Gang med Christine Jensen, en

Datter af den kendte Mads Jensen fra Jægerup. I Hjemmet er opvokset en talrig og dygtig Børneflokk.

Falle Lildholdts fremragende Evner gav ham snart en fremskudt Plads i det offentlige Liv og paa Landbrugets Omraade. Han forstod som faa ved Selvstudium at sætte sig godt ind i de Sager, han fik med at gøre. En klar og skarp Tænkeevne og en sund Dømmekraft gav ham Betingelserne herfor. Især satte han sig godt ind i den tyske kommunale Lovgivning, og de Kundskaber, han her havde erhvervet sig, kom baade ham selv og andre, der søgte Raad hos ham, til gode overfor de preussiske Myndigheder. Med sin udprægede Retfærdighedssans og jydsk Sejghed forfulgte han en Sag, som han havde paataget sig, til det yderste, og ofte lykkedes det ham at føre den frem til Sejr overfor Myndighederne.

Hans udprægede Evner blev naturligtvis ofte taget i Brug i det offentlige Liv. I en lang Aarrække var han Medlem af Kommuneraadet i Løjtkirkeby og af Aabenraa Kredsraad, hvor han kun havde en eller undertiden to danske Menigfæller. Efter Sammenbruddet i Tyskland, da »Arbejder- og Soldaterraadene« tog Styret og her i Nordslesvig »styrede« paa en Maade, som i høj Grad vakte Befolkningens Uvilje, var Falle Lildholdt en af de ledende ved Oprettelsen af »Bønderraadet«, hvor han forstod at varetage Befolkningens Interesser. Efter Genforeningen blev han Sogneraadformand og Medlem af Amtsrådet.

I national Henseende blev der ogsaa lagt stærkt Beslag paa hans Arbejdskraft. Han var Medlem af Vælgerforeningens Tilsynsraad og var som saadan med til at træffe de afgørende Beslutninger før Afstemningen. Ligeledes var han Medlem af Skoleforeningens Tilsynsraad og Tillidsmand for Sprogforeningen, en Virksomhed, som han omfattede med den dybeste Interesse. Lige til sin

Død var han tillige Medlem af »Jernfondet«s Bestyrelse, og i »Hejmdal«s Bestyrelse har han haft Sæde i en lang Aarrække.

Falle Lildholdt var tillige en meget stærkt kirkeligt interesseret Mand. En Tid lang var han Medlem af Menighedsrepræsentantskabet i Løjt kirkeby, men da han søgte Forbindelse med Frimenigheden i Haderslev, blev han, som det skete med flere andre danske Mænd, afsat. Hans kirkelige Opfattelse og dybe aandelige Interesser, der mere gav sig Udslag i Handling end i Ord, fik ham nu til at slutte sig afgjort til Frimenighedsbevægelsen, og det var for en væsentlig Del paa hans Tilskyndelse og ved hans personlige økonomiske Ofre, at Arbejdet paa at faa rejst en dansk Frimenighedskirke i Aabenraa blev paabegyndt. Han stillede selv et meget betydeligt Beløb til Raadighed, og da Kirken var rejst, var Falle Lildholdt en trofast Gæst i den lille Frimenighedskirke, hvor han ogsaa efter Genforeningen vedblev at søge hen.

Aabenraa Amt var i en Aarrække stærkt præget af tre stovte, danske Bondeskikkelser, Rasmus Clausen, Smedager, Jørgen Iversen, Svejrup, og Nis Callesen, Lerskov. Efter deres Død stod Falle Lildholdt vel nok som den mest betydende Bondeskikkelse i Amtet. Retlinet og fast i Karakter, med en stærkt udpræget Retfærdighedssans, en urokkelig Vilje til at kræve Ret, med sjældne Evner, der spændte over mange Omraader, og med et varmt Hjerte og et rigt Følelsesliv, med Øjet opladt og lysvaagent for alt skønt og stort hernede — saaledes tegner Billedet sig for Efterverdenen af Falle Lildholdt. Han fik efter Genforeningen Ridderkorset af Kongen, og faa har baaret det med større Ret. Hans Minde vil blive bevaret i hele vor Landsdel som en trofast, redelig og dygtig Arbejder for vor Folkesag.

N. H a n s e n.

Pastor Andersen, Holbøl.

Med Pastor Andersen i Holbøl, som døde den 15. Oktober 1925, mistede Sønderjyderne en af de faa dansksindede Præster fra Preussertiden. Han var en særpræget Personlighed med betydelige Evner, en Mand med et varmt og godt Hjerte, hvis ivrige fordomsfrie Stræben efter at tjene Retfærdighedens Sag imidlertid førte ham ud i Brydninger, der i flere Tilfælde virkede forbitrende paa hans Sind.

Pastor Andersen, der var en Degnesøn fra Aastrup, fødtes den 9. Oktober 1882. Han besøgte Latinskolen i Haderslev og tog (i 1911) teologisk Embedseksamen fra Kiels Universitet. Den lange tyske Skolevej paaavirkede ikke hans nedarvede, rodfæstede Sindelag; han følte sig med hele sin Sjæl knyttet til den danske Befolkning. Efter at han til 1. Juni 1912 var bleven Præst i det i Henseende til Sindelag stærkt blandede Holbøl Sogn, søgte tyske Kredse derfor stadig at komme ham til Livs. Forfølgerne havde intet Held med sig.

Andersen var en meget belæst Mand med mange og forskelligartede Interesser. Nævnes skal blot, at den gamle Holbøl Kirke under hans Ledelse med stor Forstaaelse og Kærlighed blev oparbejdet til et smukt og ejendommeligt Gudshus, hvori gamle Kalkmalerier, Træskærerarbejder og anden Kunst atter kom til deres Ret. Han nærrede ogsaa en virksom Lyst til Landbruget; mangan Jordbruger kunde i den Henseende lære af sin Sognepræst.

Efter Nordslesvigs Genforening med Moderlandet blev Pastor Andersen genvalgt med stort Flertal og fik dermed i nogen

Grad Oprejsning for, hvad Tyskerne havde voldt ham af Fortræd.

I Aarene efter Verdenskrigen følte Andersen sig stærkt optaget af Tidens Rørelser; han kunde ikke sidde i Uvirksomhed, hvor saa meget stod paa Spil for det danske Moderland. Pastor Andersen, der Gang paa Gang skriftligt og mundtligt havde taget til Orde i Grænsedrøftelsen, valgtes ind i den nordslesvigske Vælgerforenings Tilsynsraad og kom saaledes med i de vigtige Afgørelser, som paahvilede det i disse bevægede Aar. Han sluttede her op i deres Rækker, der af yderste Evne vilde støtte de sydlige danske i deres Kamp for at naa med hjem til Moderlandet.

Den dybe Spaltning i Nordslesvigs Danskhed, som Grænsestriden frembragte, gik desværre ogsaa efter Afgørelsen i Paris ud over Pastor Andersen. Der fulgte indre Brydninger i hans Sogn; men Flertallet af dets Beboere holdt fast ved Sognepræsten, og ved et paafølgende Valg sejrede han med en overvældende Majoritet.

Nu syntes Pastor Andersen omsider at skulle faa Arbejdsro. Men saa var det, at et Ulykkestilfælde foranledigede et pludseligt Udbrud af Sukkersyge, som i sine Følgenvirkninger tillige voldte ham alskens Bryderi og i Løbet af ganske kort Tid rev den kun 43-aarige Mand bort.

Ved hans Jordefærd skildrede Præsten fra et Nabosogn den afdøde som en trofast Mand og en Præst, der havde den bedste Vilje til at blive en god Sjælesørger. Pastor Andersen — der hviler paa et smukt Sted paa Holbøl Kirkegaard, tæt ved sin Præstegaard, og lige op ad de Stier, han vandrede Søndag efter Søndag i den Aarrække, han fik Lov til at virke i Holbøl — fik ogsaa paa anden Vis et smukt Eftermæle. Saaledes skrev Dr. H. Storm rammende i et Mindedigt:

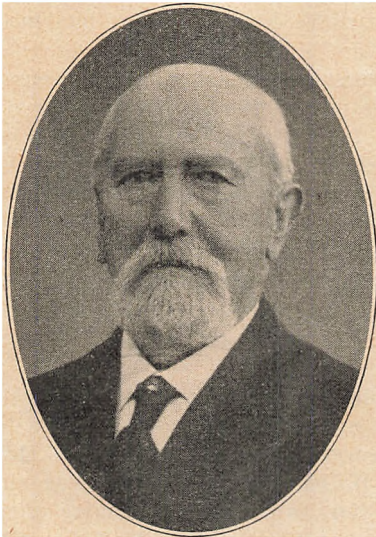
Vel var han Stridsmand, fast og stærk,
hvor Retten han saa truet,
og sled et Uvejr i hans Værk,
blev han dog aldrig kuet.

Men ogsaa veg og blød af Sind
han kunde trøste, tage
de mange til sit Hjerte ind,
som Livet vilde vrage.

Ved Pastor Andersens altfor tidlige Død var alle Beboerne langs Flensborg Fjords Nordkyst og mange rundt omkring i den genforenede Landsdel og ikke mindst hans Landsmænd sydfor Grænsen fyldte af Vemod og Deltagelse, men tillige af Taknemlighed overfor den hedengangne.

L. P. Chr.

Frederik Christian Hansen, Løjtertoft,

eller »Frits Hansen«, som var hans Kendingsnavn, er en af de Haabets Mænd, der stod blandt de forreste i den Fylking, som Danskheden i vort snævrere Hjemland fostrede i Kampen mod Tyskheden. Frits Hansen fødtes d. 15. Okt. 1834 og stammede paa Fædre-nes Side fra en alsisk Sømandsslægt. Baade Faderen og Farbroderen var Skibsførere. Moderen var af Bonde-æt. Kun 14 Aar gammel mistede han sin Fader, der blev borte paa Søen. Allerede som Dreng var han kendt som en

Vovehals. I Nørborg Kommuneskole var han mellem de fremmeligste. Her blev han god Kammerat med den et Aar yngre Johannes Moldt, den senere Redaktør af »Dybbøl Posten«, med hvem han sluttede et Venskab, der varede Livet ud.

Hans Hu stod til Søen og fremmede Lande og førte til, at han straks efter Konfirmationen kom med Farbroderen paa Rejser til Færøerne og Island. Moderen, der var bleven Ejer af en Gaard paa Løjtertoft ved Nørborg, overtalte ham senere til at gaa til Landvæsenet, og han kom derfor paa Gaarden Lysholm

der under Proprietær K. Knudsen var kendt som et godt Lære sted. — Rygterne om de store Guldfund i Minerne ovre i Australien, hvor flere af hans Kendinge alt var i Arbejde, drog imidlertid stærkt i hans unge Sind, og kort efter stævnedes han som 19-aarig derover og tilbragte her 4 af sin Ungdoms bedste Aar, fyldte af strengt Arbejde og rige paa alskens Eventyr og Livsfare. Herom har han senere givet interessante Skildringer i flere Aargange af Sprogforeningens Almanak. I Aaret 1857 vendte han efter Moderens Ønske tilbage til Hjemmet og overtog Gaarden paa Løjtertoft. Her tog han fat med den ham medfødte stærke Trang til legemligt Arbejde.

I 1860 ægtede han Doris Drescher, Datter af Skibskaptajn Chr. Gotfred Drescher, Nørborg, ret en Dannekvinde, der blev Hjemmets gode Moder og trofast stod ved hans Side gennem alle Prøvelser. Hansen havde lige til op i sit 91. Aar et Jernhelbred, der ikke kendte til Sygdom eller Nerver. Kun i 1864, ved at bære syge danske Soldater fra Lasarettet ud paa Vogne, der kørte dem ned til Stranden, hvor et dansk Skib laa for at føre dem hjem og fri dem for tysk Fangenskab, blev han smittet og paadrog sig en alvorlig Tyfus, men det var ogsaa den eneste Gang, han har været syg. Alle Dage var han en »Morgenmand«, der var tidligt paa Færde, altid punktlig og præcis; hos ham var Vejen kort mellem en Tanke, en Beslutning og dens Udførelse. Dertil ejede han en sjælden husholderisk Evne, tog intet paa Borg, men betalte altid ved Modtagelsen. Overfor Vanskeligheder og Uretfærdighed havde han et Mod, en Frygtløshed og en Uforfærdethed, som navnlig Tyskerne med deres Overgreb paa det nationale Omraade fik at føle og fik tage Følgerne af.

En Personlighed af denne Støbning tiltrak sig selvfølgelig Opmærksomhed. Der overdroges ham tidligt en Række Tilidshverv, hvor han overalt gjorde god Fyldest. I 1866 valgtes han til Revisor i Nordborg Sparekasse, blev i 1872 Næstformand og 3 Aar senere, ved Vennen Johannes Moldts Bortrejse til Son-

derborg, dens Formand, et Hverv, han genvalgtes til gennem samfulde 42 Aar og først fratraadte i 82-Aars Alderen.

Valgt af Kredsdagen har han været Bisidder ved de tyske Militærsessioner, samt Medlem af Skattekommissionerne. Han valgtes til Raadmand i Byen, var Kirkeældste gennem mere end en Menneskealder og havde Sæde i Provsti- og Fællessynoden.

Under de indrepolitiske Stridigheder om Edsspørgsmaalet i 80erne stod han sammen med Reimers ved Landdagsmand Hans Lassens Side og deltog som en af Alsingernes Repræsentanter i de Forhandlinger, der dengang førtes paa Møder i Vojens, Haderslev og Aabenraa. I mange Aar stod han ubestridt som Danskhedens Førstemand i Nørherred. I 1888 var han Medstifter af Vælgerforeningen og Medlem af dens Styrelse, saalænge denne bestod.

Frits Hansen var en god Fortæller og førte en god Pen, hvad ikke blot Sprogforeningens Almanak, men talrige Artikler i vor Folkesags Tjeneste offentliggjorte under Navn i »Dybbølposten« gennem Aarene, bar Vidnesbyrd om. En af de Bedrifter, Hansen glædede sig meget over og var mest stolt af, var Tilbagetagelsen af den Udvisning, der til almindelig Harm var overgaaet Gaardejer Laurids Klühn i Guderup paa Als, og som Hansen med sin paagaaende og ufortrødne personlige Henvendelse i Udenrigsministeriet i København og tilsidst med selve Kong Christian den 9des Bistand fik udvirket i Berlin til stor Forbavselse for Amtsforsander Klinker og Meningsfæller herhjemme.

Der kunde, som Peter Skau, Bukshave, en Gang udtrykte sig, være noget »bombastisk« over Frits Hansen. I Valgtider, naar det gjaldt om at purre Vælgerne ud og sætte Mod i de ængstelige og uselvstændige, var han ret paa sin Plads, og kunde ofte gaa vel haardt paa.

Genforeningen var hans Livs største Oplevelse. Ridderkorset, som Danmarks Konge skænkede ham, bar han med Ære.

Tirsdagen den 16. Marts 1926, i hans 92. Leveaar, kom Døden som en Befrielse. Dannebrog, der havde været ham saa kært at skue i levende Live, svøbtes om den Kiste, hvori hans Støv sænkedes til Hvile paa Nørborg Kirkegaard, dækket af et Væld af Blomster og Kranse, som der ikke før var set Mage-til her, og med Deltagelse fra fjern og nær.

Nis Nissen, Nørborg.

F

Vilken Nissen, Ørderup.

En god Fjerdingvej nordøst for Toftlund ligger den lille Landsby Ørderup med sine gamle velholdte og pyntelige Gaarde og smukke Haver. Den vejfarende, som færdes her, faar et Indtryk af, at her møder man endnu en gammeldags Idyl. Og træder han indenfor, da vil han gribes af den jævne gammeldags Hygge, og Øjet møder mangt et gammelt Arvestykke, gaaet i Arv fra Slægt til Slægt. Man mindes uvilkaarlig et Par Linier af en Sang af Digteren Mads Nielsen, om de gamle Gaarde, »som trolig gemmer Mindets Duft fra Slægterne der stred, om Frydefest og Sørgefærd, fra Barnedagens Morgenskær og til den sidste Salme tav omkring den tavse Baare«, og Digteren synger »dem en Sang til Tak for Alvorsord og Gammensnak, for Mindeguld og Arvesølv, der i mit Øje skinner, i gamle Gaarde med de mange Minder«.

I en af disse gamle Gaarde fødtes Vilken Nissen den 20. Juni 1862. Hans Fader, Sandemand Asmus Petersen Nissen, havde overtaget Gaarden efter sin Fader, saa den har været i Slægtens Eje i et Aarhundrede. Hans Moder, Else Marie født

Bjorholm, var fra Nabogaarden, saa det var ikke saa sært at V. følte sig saa stærkt knyttet til sin Gaard og sin By. Paa Gaarden levede en Søster til Faderen, Mette Marie eller »gamle Most«, som hun kaldtes. Hun var en meget begavet og stærkt aandelig interesseret Kvinde, baade i national og kristelig Henseende. Hun har sikkert haft stor Indflydelse paa V. og hans to Aar yngre Broder.

Faderen døde, da V. var 6 Aar, og han og hans Broder er allerede tidlig kommen til at hjælpe med Gaardens Drift. Her i denne stille Landsby er V. vokset op, her er han bleven præget af den stærke Hjemstavnfølelse, som han ejede, og som bandt ham til Hjemmet.

I 1875, 13 Aar gammel, kom han til Bolderslev for at gaa i den af den bekendte Præst Michaelsen og Lærer Clausen oprettede Privatskole. Her blev han konfirmeret i 1878, og er vistnok bleven der en Tid efter sin Konfirmation. Jeg tænker mig, at han her har truffet en af sine første vigtige Afgørelser i sit Liv. Det var jo Skik den Gang, at de unge Mænd i 17 Aars Alderen, udvandrede til Danmark for at undgaa den tyske Militærtjeneste. Hans Hu har staaet til at gaa samme Vej, men Moderen var Enke, og han skulde som ældste Søn overtage Gaarden. Han gjorde, hvad der var rigtigt: Han blev, og han maatte saa gaa Soldat i tre Aar i Flensborg. Efter den Tid har han været ude for at lære Landbrug.

Sin Brud, Kristine, født Ferslev, hentede han fra Nabogaarden, og de holdt Bryllup i 1890. Samme Aar overtog han Fædrenegaarden. Han sad inde med en solid og god Viden og var en rolig og støt Natur. Han fik i Tidens Løb mange offentlige Tillidshverv, han var saaledes Næstformand i Toftlund Sogns Sparekasse, sad i Bestyrelsen for Den nordvestslesvigske Brandforsikring, for Landboforeningen, var Tillidsmand i Sprog- og Skoleforeningen, Medlem af Tilsynsraadet for Nordslesvigske Kreditforening og var med ved Oprettelsen af Landeværnet i 1913.

Han oplevede Krigen med al dens Gru og Rædsel, men han fik ogsaa den Lykke at se sit kæreste Haab gaa i Opfyldelse i 1920, Genforeningen med vort gamle kære Fædreland. Den 1. Maj 1923 fik han Danebrogsmændenes Hæderstegn.

De sidste Aar tærede en snigende Sygdom hans Livskraft, og han døde den 21. Januar 1926.

Hans Liv gled stille hen dernede i den lille Landsby, men han har været blandt de Mænd, som bar Sten til Muren, der hegner vor Moders Gaard, han har aldrig staaet tilbage, hvor det gjaldt vor danske Sag. Han skal mindes som en af sit Lands trofaste Sonner.

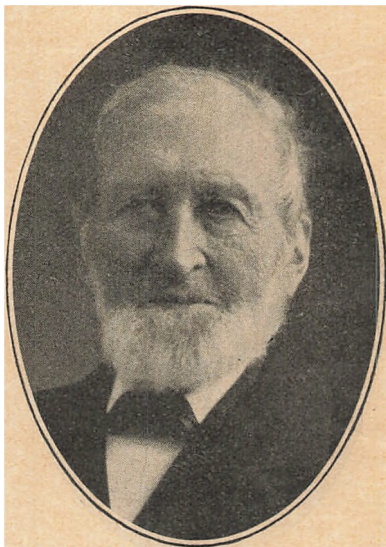
Niels Hansen, Toftlund.

F

Lærer Mathias Nielsen.

Søndagen den 13. Juni afgik Mathias Nielsen ved Døden i sit Hjem i Flensborg. Nielsen var født i Bjolderup Sogn den 27. August 1829, og blev saaledes omtrent 97 Aar gammel.

Faa har levet et saa virksomt Liv som denne gæve Sonderjyde. Efter at have besøgt Landsbyskolen i sin Fødeby, hvor man ikke lærte stort andet end at stave og lægge sammen, og som ung Mand gjort almindeligt Karlearbejde hjemme paa sin Faders Bondegaard, fik han i Tyveaars Alderen Lyst til Lærergerningen. Uden at have besøgt noget Seminar drev han det til at blive en

endog meget dygtig Lærer, saa mange af hans Elever regnede det for en Lykke at have haft gamle Nielsen til Lærer.

Sin Manddomsgerning øvede han i Tombøl i Felsted Sogn, hvor han virkede som Skolelærer fra først i Trediverne til sidst i Halvfemserne. Her oplevede han Krigen i 1864 og alle de tunge Aar, der fulgte efter. Sit Land og sit Folk forblev han tro i Udlændighedens Aar.

Ved Siden af sin Lærergerning drev han ogsaa et Landbrug. Efter at have taget sin Afsked fra Lærergerningen, rejste han til Flensborg, hvor han overtog Pladsen som Direktør for den danske Bank, hvilken Stilling han beklædte helt op i sin høje Alder.

Til sidst oplevede han den Glæde at se Dannebrog vaje over et dansk Nordslesvig, om end det for ham var en Skuffelse, at Flensborg ikke kom med til Danmark igen.

Hans Liv var et Liv i Arbejde, han var en af Sønderjyllands og Danmarks bedste Sønner, en af dem, der var med til at hegne Danmark, vor Moders Gaard.

Th. K.

F Statskonsulent Axel Appel.

er gaaet bort. Det vil føles som et Savn at skulle undvære hans kendte ranke Skikkelse ved de større Dyrskeer i Landsdelen. Hurtig i Opfattelsen af et Dyrs væsentlige Egenskaber og grundig i Undersøgelsen af Enkeltheder, faldt hans friske kritiske Dom over de udstillede Dyr med den kyndiges Vægt og forjog tillige enhver Mulighed for indelukket Luft blandt Opdrætterne paa Skuet. Med Hjertets og Blodets Baand var Axel

Appel knyttet til Sønderjylland, idet han var født i Tønder den 13. September 1858 som Søn af daværende Seminarielærer, senere Frimenighedspræst Cornelius Appel. Sin Barndom har han særlig tilbragt i Rødding paa den gamle Højskolegaard. Med 17 Aars Alderen opterede han for Danmark ligesom de allerfleste unge Mænd paa Egnen i Tillid til Løftet i Pragfredens Artikel 5. Efter Overflytningen blev han Elev paa Tune Landboskole og tog senere Landbrugseksamen fra Landbohøjskolen i Kø-

benhavn. De følgende to Aar var han Lærer paa Faurbo-gaard og Tune Landbrugsskoler, men da en Gerning som Statskonsulent i Husdyrbrug blev stillet ham i Udsigt, fortsatte han Studierne ved Landbohøjskolen, tog Veteri-næreksamen i 1888 og blev Statskonsulent 1890.

Hans Manddomsgerning kom saaledes til at ligge nord-
for Kongeaaen, hvor der blev lagt stærkt Beslag paa hans
ualmindelige Evner. Som en af de første Statskonsulen-
ter i Husdyrbrug fik han afgørende Indflydelse paa Ud-
formningen af Husdyravlens Ledelse i Danmark i nyere
Tid.

Axel Appel blev Medlem af Stats-Dyrskuekommissio-
nen, Statens Husdyrbrugsudvalg, de Samvirkende danske
Landboforeningers Bestyrelse m. m. Han har skrevet en
lang Række Artikler og flere Bøger om Landbrugsforhold.

Axel Appel var gift med Johanne Nutzhorn,
Datter af Professor Nutzhorn i Askov. Sammen har de
dannet et lykkeligt Hjem i Aarhus, hvor deres tre Børn
voksede op, og hvortil Statskonsulenten stadig længtes
tilbage under sin Færden. Her kunde Mennesket i ham
rigtig aande og leve, og her hentede han ny Kraft til Ar-
bejdet udadtil.

Axel Appels levende nationale Interesse gav sig stærke
Udtryk baade før og efter Verdenskrigen og Genforenin-
gen. Efter denne kom han selvfølgelig ogsaa til vor Lands-
del som Statskonsulent og Foredragsholder. Han var da
en ældre Mand, men efter et Foredrag hernede kunde Mø-
dets Leder med Rette takke ham, fordi vi gennem Fore-
draget havde set den unge Mand i ham, som stadig havde
den hellige Ild brændende i sig.

De sidste Aar blev han angrebet af et Par Sygdoms-
perioder, og anden Pinsedag, den 24. Maj 1926, sov han
stille hen i Hjemmet i Aarhus. Efter eget Ønske blev han

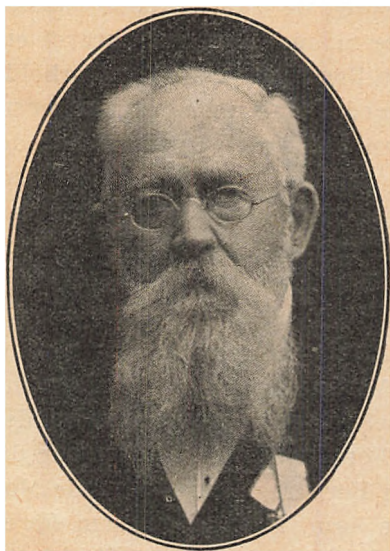
ført til Askov og begravet fra Valgmenighedskirken. Ved Jordefærden den 28. Maj blev der bragt en Tak fra mange Sider i jævne og sande Ord.

Axel Appels Arbejde var viet hele Landbostandens Vel. Der blev fattigt paa den landbrugsfaglige Arbejdsmark, om Mændene med den ideelle Opfattelse af Arbejdet skulde dø ud. Vi yngre gør derfor vel i at hædre deres Minde, som under hele deres Virke har haft Fællesopgavernes hellige Ild brændende i sig.

M. K. Gram.

F

Dyrlæge P. Thøjsen, Skodsbøl.

Den 26 September 1925 afgik en af Sundeveds mest kendte Mænd, Dyrlæge P. Thøjsen, Skodsbøl, ved Døden. Han var Son af daværende Smedemester i Skodsbøl H. P. Thøjsen og blev født den 21. Juli 1846. Han voksede op som en rask og kvik, godt begavet Dreng, der ved Konfirmationsalderen blev sat i Smedelære. Som ung Smedesvend kom Thøjsen til København straks efter Krigen 1864. Ved et Uheld med en Fod kom han til at

gaa ledig nogen Tid og fik derved Tid og Lejlighed til, efter den fra Broager forviste Pastor Sleppegrells Raad at høre nogle Forelæsninger om Beslaglære paa Landbohøjskolen. Dette var den unge, videlystne Smedesvend for stor en Fristelse, og han besluttede og fik Forældrenes Bil-

ligelse til at gaa ind paa Landbohøjskolens Veterinærafdeling for at tage Dyr lægeeksamen. Dette lykkedes fuldtud, idet han allerede 1869 kom hjem med en 1. Karakter for at nedsætte sig som Dyr læge i sin Fødeby. Ud fra den lille By fik den unge Dyr læge ret snart en stor og udbredt Praksis, til at begynde med i Kamp med en talrig Flok Kvaksalvere.

Thøjsens Energi slappedes ikke i de over 50 Aar, han praktiserede, tværtimod forstod han at holde sig paa Højde med Udviklingen i dette hans Speciale hele sin lange Virketid igennem.

Ogsaa ud over det at virke som Dyr læge rakte Thøjsens Interesser og Indsigt. Ingen Beslutning, der havde nogen Betydning for hans Hjemegn, blev taget, uden at han var medbestemmende og i mange Tilfælde raadende. Hans kæreste Virkefelt var vel nok i mange Aar den sundhedske Landboforening, hvor han gennem Tiderne har holdt et stort Tal af oplysende Foredrag, idet han altid har forstaaet at fremdrage det i Øjeblikket aktuelle.

Dyr læge Thøjsen var stærkt dansksindet. Han har dog aldrig i den lange Preussertid kunnet træde offentligt frem som saadan, idet han, i Lighed med saa mange andre, optrædede for Danmark, da han opholdt sig paa Landbohøjskolen i 1867. Han blev som Følge af Optionen af Myndighederne betragtet og behandlet som dansk Undersaat, og de dermed følgende Chikanerier fra Myndighedernes Side udeblev ikke. Næppe fandtes der derfor en Nordslesviger, der glædede sig mere over Genforeningen end Thøjsen. En stor Oplevelse var det for den da allerede aldrende Mand, da Befolkningen i 1919 kunde festlig holde hans 50 Aars Jubilæum som Dyr læge, og at dette kunde ske i en med mange Dannebrog smykket Sal, og hvor han som Jubilar for første Gang i 58 Aar kunde tale frit som dansk Mand!

Thøjsens store Fortjeneste blev ogsaa fra dansk Side straks paaskønnet, idet han var den første inden for sit Hjemsogn, der blev dekoreret med Ridderkorset.

Thøjsen døde i det Hjem, hvor han var født, og hvor han har levet i Ægteskab i 55 Aar med sin efterlevende Hustru, der endnu er ret rask og fuldtud aandsfrisk.

Nu er, især hans snævrere Hjemegn, bleven en kendt og skattet Mand fattigere.

Ære være hans Minde!

A. Thomsen.

F

Hans Hansen, Nejsgaard,

Nede ved Flensborg Fjord, i Broager Sogn, ligger enligt og fredeligt den statelige Nejsgaard. Her boede for et Par Menneskealdre siden et Par jævne, vennesæle, solide og flittige Bønderfolk, Christian Hansen og Hustru Sofie, født Jepsen. I Ægteparrets Hjem fødtes to Børn, Hans og Marie. Datteren døde som helt lille, og Hans blev saaledes deres eneste Barn. Han var født den 8. September 1847, og som Barn søgte han Kommuneskolen i Broager. Senere var han i to

Vintre (1870/71 og 1871/72) Elev paa Askov Højskole. Han nærede den største Ærbødighed for dens Lærere, talte gerne med Begejstring om dem og sit Ophold paa Skolen. Denne Tid vedblev at staa for ham i et lysende Skær.

Efter endt Skoletid opholdt Hans Hansen sig mest hjemme

paa Gaarden i Nejs. Her tog han ivrig Del i alt Slags Arbejde. I 1883 giftede han sig med Marie Andersen, en Søsterdatter af den landskendte Cl. Wolff fra Gammelgab. Fire Døtre opvoksede i Hjemmet, men Hustruen blev svagelig, og 1902 lukkede hun sine Øjne.

Samtidig med sit Giftermaal overtog Hansen sin Faders Gaard. Hans stille, rolige, jævne Væsen forblev ham tro: Han blev derfor aldrig nogen blind Fremskridtsmand; han overvejede og prøvede, og hvad der viste sig fordelagtigt, tog han i Brug. Han drev da ogsaa sin Gaard paa en rationel, praktisk og dygtig Maade. De gode økonomiske Forhold, under hvilke han overtog Gaarden, øgedes stadigt, og Hansen blev, hvad man maa kalde, en helhavende Mand. Sin Ejendom forstørrede han flere Gange. Saaledes købte han sammen med Cl. Wolff Gaarden »Krammark«, hvorved den gik over paa danske Hænder. Den blev dog senere afhændet til en fælles Slægtning, Tøge Tychsen. Endelig overtog han sammen med Jørgen Zachariassen fra Dybbøl »Broager Trælasthandel og Trævarefabrik«.

Gennem Aarenes Løb har en Række unge Landmænd haft Plads paa Nejsgaard; de vil mindes denne Tid med Glæde og takke Hansen for meget, ikke mindst for det gode Eksempel, han gav dem som Landmand, Menneske og Kristen. Han var en god Kristen, men han bar ikke sin Kristendom til Skue i det ydre. Den var for ham den kostelige Perle, gemt i Hjertet, og hvem der kender noget til Hansens Væsen, vil let forstaa, at han ikke straks gik med i Frimenighedsbevægelsen, da den traadte frem her. Med Tiden sluttede han sig dog helt til den grundtvigske Retning. I Hjemmet herskede en udstrakt Gæstfrihed. Alle var velkomne. Der er næppe nogen, der har hørt Hansen udtale et nedsættende Ord om sine Medmennesker. Han var en ejegod Mand. Han elskede det gode, som han elskede sit Fædreland.

I Udlændighedsaarene samlede han ofte i sine rummelige Stuer en Venneflokk og Meningsfæller for at styrkes ved Samtaler, Foredrag og god dansk Sang.

Hansen var med i alt godt. Hvor det drejede sig om Velgørenhed, om kirkelige, nationale eller almennyttige Formaal, kunde Hansen aldrig savnes. Hans økonomiske Forhold tillod ham at være velgørende, og han var det. Hvor mange har ikke banket paa hans Dør om Hjælp, og Døren stod altid aaben. Ligeledes var han gerne med til at hædre andre efter Fortjeneste. Paa sig selv tænkte han aldrig, og han ønskede helst at forblive ubemærket. Derfor blev han, trods sine sjældne Evner, aldrig nogen virkelig Forgrundsfigur. Dog kaldte hans Medborgere flere Gange ad ham; og ingen har røgtet sine Tillidshverv bedre end han. Han var hele Tiden Broagers nidkære Tillidsmand for Sprogforeningen. I en Aarrække var han Kirkeældste. Mange Aar sad han i Byraadet, hvor han trods Forbud blev ved at tale Dansk. I 31 Aar var Hansen Meddirektor af Broager Sogns Spare- og Laanekasse.

1919 afstod Hansen sin Gaard til sin Svigersøn, Jens Andersen fra Ullerup, gift med Hansens yngste Datter, Nanna; den næst yngste, Marie, er gift med Købmand H. Hollensen i Sønderborg; den næstældste med Pastor Nielsen, Vedsted; den ældste, Sofie, er ugift og flyttede med sin Fader til Broager, hvor han købte en Villa, af ham kaldt »Villa Nejs«. Her levede han endnu nogle lykkelige Aar, mest optaget af sin Sparekassevirksomhed. Her sov han hen den 16. Oktober 1925. Rask til det sidste havde han været forkølet en Dags Tid, og maatte gaa til Sangs. Hans yngste Datter og hendes Mand kom for at se til ham. Han ytrede da spøgende: »I Morgen staar jeg op igen«. Men under Samtalen drog han et dybt Suk og var sovet hen.

Harmonisk, stille og kønt havde hans Liv været, fredelig, blid var hans Død. Trofast bevarer vi hans Minde!

Chr. Ferd. Andresen.

Peter Eskildsen Jensen.

P. E. Jensen blev født i Ravsted den 9. Juni 1857. Hans Fader, der var kongelig dansk Postholder, døde, da han var 3 Aar gammel. Drengen blev saa opdraget hos en Slægtning i Alslev. Efter at have faaet Læreruddannelse paa Seminariet i Tønder, var han en kort Tid Andenlærer i Møgeltønder. Da Enelærerembedet i Toftum paa Rømø blev ledigt, søgte og fik han det. Han giftede sig nu med Jensine Stind fra Rosengaard i Gallehus Paa Rømø virkede han fra Paasken 1879 til

Oktober 1891, var derefter 4 Aar Degn og Organist i Vesterende Ballum, flyttede saa til samme Stilling i Møgeltønder. 1910 nødte et Maveonde ham til at tage sin Afsked. Derefter virkede han til sin Død, den 11. Marts 1926, som Formand for Møgeltønder Sparekasse, som han havde faaet sat i Gang, nogle Aar før han tog sin Afsked.

Jensen var en dygtig Lærer med godt Greb paa at vinde sine Elevers Kærlighed og vække deres Sans for Undervisningen og i det hele for, hvad Livet og Omgivelserne frembød. Han var en varmhjertet, men stilfærdig dansk Mand med vaagen Sans for alt, hvad der var oppe saa vel i dansk Aandsliv som paa andre Omraader. Ved Siden af sin Lærergerning søgte han overalt, hvor han virkede, at udvide Folks Synskreds, og styrke deres Virketrang. I det Øjemed fik han adskilligt nyt og godt sat i Værk. I Toftum paa Rømø fik han midt i Firserne gjort et For-

søg paa Klitplantning. Et Forsøg paa Landvinding lykkedes desværre ikke. Sparekassen og Mejeriet, der begge først oprettedes efter hans Død, har han sikkert ogsaa givet de første Stød til. I mange Aar var han Kommuneforstander. Under den umaadelig vanskelige Udskiftningssag i Juvre, der stod paa i over 20 Aar, hjalp han under stort Arbejde til at klare Sagens Enkeltheder. I Møgeltønder var han i mange Aar kirkeældste. Ogsaa her fik han som nævnt en Sparekasse oprettet. Han var med ved Oprettelsen af Andelsmejeriet, var før Genforeningen Medlem af Vælgerforeningens kirkelige Udvalg og blev senere Formand for Forligskommissionen i Tønder Politikreds. Hans Hovedinteresse var imidlertid Lokalhistorie. Baade paa Rømø og i Møgeltønder har han samlet et værdifuldt Materiale til Eggenes Historie, Sagn og Overleveringer.

Th. P.

Peter Ludvig Hansen, Abild.

Gæstgiver og Gaardejer Peter Ludvig Hansen, Abild, døde pludselig og uventet den 15. April 1925, kun 66 Aar gammel. Gamle Peter Ludvig, under hvilket Navn han var bedst kendt, var en god dansk Mand, og man kan godt sige, at det var hans Fortjeneste, for en stor Del da, at Danskheden i Abild Sogn har holdt sig og vokset under Fremmedherredømmet. Han var selvskreven som den danske Befolknings Ordfører og blev Gang paa Gang valgt ind i Kommuneraad og Kirkeforstanderskab. En Selvfølge var det for Peter Ludvig at stille sine Lokaler til Raadig-

hed for Danskerne, endda paa Trods af Tyskernes Forfølgelse og Forsøg paa Boykotning.

Ved Krigens Udbrud blev han som en af de første arresteret og ført til Flensborg.

En stor Sorg ramte Familien under Krigen, to unge raske Sønner faldt for en og samme Granat i Frankrig. Kort efter Genforeningen døde hans trofaste Hustru, og derefter døde en ung og dygtig Svigersøn som Følge af et Ulykkestilfælde.

Efter Genforeningen var han Medlem af Sogneraadet og har gjort et stort Arbejde som Amtsvurderingsmand for Kreditforeningen i Ringkøbing.

Som han vil savnes af sin Familie, savnes han ogsaa af den danske Befolkning i Abild Sogn.

F. D.

£

Direktør Magnussen, Haderslev.

Da Direktør H. Magnussen den 2. Oktober 1925 afgik ved Døden, 60 $\frac{1}{2}$ Aar gammel, kunde man med Sandhed sige, at det var en af Haderslevs kendte og fremtrædende Borgere, der var gaaet bort. H. Magnussen hørte til den Slags Menesker, der har mange Jern i Ilden og føler sig vel ved det. Gennem en lang Aarrække havde denne Mand, hvis lille, tætte Skikkelse ligesom udstraalede lutter Arbejdslyst og Foretagelse, haft en Haand med, hvor det drejede sig om Haderslev Bys økonomiske

Udvikling Ikke mindre virksom var han paa nationalt og paa kirkeligt Omraade, og lokalhistorisk- og kunstinteresseret var han ogsaa i meget høj Grad. At han ikke altid bundede lige dybt, mærkedes vel nok nu og da. Men

Iver og Varme og det rette Hjertelag var der til Gengæld i rigt Maal. At være uvirksom eller udeltagende laa ikke for ham.

Den afdøde var født den 3. April 1865 som Søn af Malermester C. D. Magnussen i Haderslev. Som ung besøgte han Kunstnerskolen i Wien, og han deltog i Arbejdet paa de Theophilus Hansen'ske Bygninger dernede i Aarene 1883—85. Senere modtog han yderligere Uddannelse bl. andet hos Kr. Zahrtmann i København. Da Læreaarene var endt, indtraadte han 1888 i Faderens Forretning i Haderslev, som han overtog i 1895.

Af de Tillidshverv, han fik overdraget i Aarenes Løb, skal kort nævnes følgende: Han var en Tid lang Direktør for Haderslev Dampteglværk og for Haderslev Privatbank. Han var Formand for Selskabet »Mariahjem«, der byggede det store Hjem af samme Navn, for gamle og enligstillede Mennesker, og ligeledes var han fra 1906—12 Formand for Haderslev Bygge-Aktieselskab. Nationalt var han med i et saa vigtigt Arbejde som det at bevare dansk Jord paa danske Hænder, idet han fra 1909 var Medlem af Tilsynsraadet for Den nordslesvigske Kreditforening. Det var i Fortsættelse heraf, at han efter Verdenskrigens Afslutning var blandt Medstifterne af Sønderjyllands Kreditforening. Kirkeligt sluttede han sig nær til Indre Mission og var ogsaa oppe i mangt og meget af, hvad der skete paa den Front. I 1919 var han en af dem, der rykkede ind som Repræsentanter for det danske Borgerskab i Haderslev Byraad. Han var forøvrigt ogsaa den første Formand for Den konservative Forening i Haderslev.

I Aarene efter Genforeningen havde han økonomisk Medgang og trak sig lidt efter lidt ud af det offentlige Liv. Han blev en stille Mand, men sit lyse Syn paa Livet bevarede han til det sidste. I gode som i onde Dage var Kristentroen en bærende Kraft for ham, og i den sov han hen, brat, ramt af et Hjerteslag, efterladende sig et godt Minde i sin Hjemby og ud over hele vor Landsdel.

A. Svensson.

Fisker Peter Jensen.

Det var et festligt Øjeblik, da Fisker Peter Jensen fra Egersund første Gang friskt og frejdigt optraadte paa et politisk Møde.

Det var i en vanskelig Tid. Køllerpolitikken rasede i Landet. De »fanatiske Principaler« skulde ruineres. Økonomiske Forfølgelser iværksattes ikke blot af Embedsmændene overfor danske Arbejdsgivere men ogsaa af tyske Arbejdsgivere overfor danske Arbejdere. Mange bøjede og dukkede sig i disse Aar, som Pilebuskene i Tor-

denvejret. Men Peter Jensen ænsede ikke Uvejret. Han sprang modigt frem i forreste Række og optog Kampen uforknytt og med smittende Humør.

Peter Jensen sad den Gang med en stor Familie i smaa Kaar. Han boede tilmed paa et overordentlig vanskeligt Sted, mellem de store tyske Teglværksejere ved Egersund, som var tilbøjelige til haardhændet at bruge og misbruge deres Magtmidler overfor de svage. Men det ænsede han ikke. Paa Havet kunde de ikke gøre ham brødløse, selv om de kunde vrage ham som Arbejder ved Vintertid, naar Fjorden var islagt. Og saa fandtes der vel nok andre Udveje.

I disse vanskelige Aar gjorde Peter Jensen en stor Indsats i Nationalitetskampen, først og fremmest ved det udmærkede Eksempel, han gav, dernæst ved sin Deltagelse i Møder vidt og

bredt. Efter en streng Dagsgerning kunde han gaa milevidt for at deltage i et dansk Møde og atter i den mørke Vinternat ene, ofte i haardt Vejr ad opblødte Veje, tilbage til sit Hjem. Men altid var han godt oplagt, altid blev han modtaget med venlige Smil og varme Haandtryk, og altid blev han hørt med Opmærksomhed. Hans Tale var kraftig og djærv, stundom vittig og fuld af morsomme Indfald, til Tider haard og skaanselsløs overfor Modstanderne, hyppigt sikkert rammende. Og han havde altid Forsamlingens Øre.

Tidt var hans Indfald overraskende. Paa Aarsmødet i Skærbæk blev Skolens Fortyskning meget skarpt revset. En Taler tillod sig da den Bemærkning, at det alligevel var helt godt, at Børnene lærte Tysk i Skolen, thi med det tyske Sprog kunde de komme Verden rundt. Da greb Peter Jensen ind og støttet paa sin Erfaring som gammel Sømand satte han ham til Vægs med de Ord: »Nu har jeg aldrig hørt noget værre Sludder. Det vigtigste er vel dog, at vore Børn lærer ordentlig Dansk, og hvor vidt de end kommer ud i Verden senere hen, vil de dog alle Vegne finde — en Ærbo!«

Peter Jensen var en god Familiefader. I Hjemmet tog han sig meget af sine Børn og sørgede for, at de, skønt Skolen var tysk, lærte at læse og skrive deres Modersmaal. Han var en udmærket Tillidsmand for vore nationale Foreninger, altid rede til og altid glad ved at kunne arbejde for den danske Sag, selv hvor han maatte tilsidesætte sine personlige Interesser.

Da Peter Jensen den 30. December 1925 i en Alder af 70 Aar blev bortkaldt, blev Dødsbudskabet modtaget med Vemod af hans mange Venner og Kampfæller ud over Landet. Taknemmelige Medborgere rejser nu et Mindesmærke paa hans Grav paa Broager Kirkegaard.

H. P. Hanssen.

F

Margaretha Johannsen født Kühl.

Gustav Johannsens Enke, Fru Margaretha Johannsen, født Kühl, døde paa »Margarethas Minde« i Flensborg den 31. Juli 1925.

Margaretha Kühl var en Bondedatter fra Trejalege nordfor Dannevirke. Baade Bedstefaderen og Faderen var ansete Mænd. Bedstefaderen Claus Kühl, som døde 1868 96 Aar gammel, ejede en god Gaard i Treja, drev ved Siden af Kvæg- og Hestehandel, mest i Nørrejyl-

land, og samlede en betydelig Formue, som han for det meste anlagde i Marskjorder. I hans Ungdom taltes der endnu Dansk i Treja. Fru Johannsen fortalte meget morsomt, at han endnu som gammel Mand, siddende i sin Kakkelovnskrog, altid raabte til sin Hund: »Puds ham! det er en Tysker!« naar en ubehagelig rejsende bankede paa.

Fru Johannsens Fader Hans Kühl overtog Fædreneegaarden og fortsatte Kvæghandelen, men i mindre Omfang. Han talte Plattysk med Hustru og Børn, men kunde ogsaa tale Dansk. Hans Kühl blev ligesom Faderen en velstaaende Mand. Sønnen Claus Kühl fik Gaarden, som vedvarende er i Slægtens Eje, mens Datteren Margaretha Kühl fik en efter Datidens Forhold meget betydelig Medgift.

Gustav Johannsens Fader var Lærer i Sognet. Gustav Johannsen og Margaretha Kühl havde derfor kendt hinanden fra Barneaarene af, og de blev meget tidligt forlovede. Da han, knap 20 Aar gammel, fra Seminariet i Tønder tog til København for at fortsætte sin Læreruddannelse, rejste hun med for hos hans Broder, der var bleven Lærer paa Lolland, at sætte sig grundigere ind i danske Forhold.

I 1860 blev Gustav Johannsen, efter at have taget Lærereksamen i København, kun godt 20 Aar gammel Lærer i Solderup. Men Embedet var lille. Der var kun Bolig for en ugift Lærer, og han kunde derfor endnu ikke hjemføre sin Brud. Saa blev Lærerembedet i Langballe ledigt. Det var et saa anseligt Embede, at han paa Grund af sin Ungdom ikke vovede at søge det. Men da Provst Aleth Hansen, som tidlig havde faaet Øje for hans Brugbarhed i det vanskelige Angel, tilfældigt traf sammen med ham, hviskede han ham i Øret: »Mellem de hidtil indkomne Ansøgninger til Lærerembedet i Langballe, har jeg endnu ikke fundet Deres!« Gustav Johannsen forstod Vinket, indgav straks en Ansøgning og fik Embedet.

Og næppe havde han faaet Meddelelsen, før han tog til Treja for at fortælle sin Kæreste Nyheden. Da hun glad overrasket saa ham komme, skjulte hun sig for senere at overraske ham. Men da han stormede ind ad Døren og straks forkyndte det glade Budskab, glemte hun helt sit Forsæt, sprang frem af sit Skjul og raabte: »Men Du har jo slet ikke søgt det!«

Saa fik hun Forklaringen. Embedet havde han. Brylluppet blev snart fejret, og det unge lykkelige Par fæstede nu Bo i den kønne Lærerbolig i Langballe, som de, takket være den unge Frues anselige Medgift, fik udstyret med fine, smagfulde Møbler og indrettet hyggeligere, end de fleste Lærershjem var i Datiden. Der fulgte nu nogle her-

lige Aar. Gustav Johannsen var ikke blot lykkelig i sit Hjem, men ogsaa i sin Gerning, og hans Lykke var til hans Dages Ende ogsaa hendes Lykke. Som Ætling af en gammel dygtig Lærerslægt, var han Lærer med Liv og Lyst, og dybt grebet af den danske Sag fandt han rig Tilfredsstillelse i at arbejde for Danskhedens Genrejsning ved vor Sydgrænse. Aarene her i Langballe var sikkert de lykkeligste i Fru Johannsens Liv.

Men saa brød der Ufredstider ind over Landet. Kongen døde, Dannevirke faldt, og tyske Hære brød ind i Landet. Fru Johannsen har senere fortalt, hvor bedrøvede de blev, da Efterretningen om Dannevirkes Rømning ud paa Aftenen naaede til Langballe. Længe sad de og talte om, hvad der nu var i Vente, før de gik til Ro. Gustav Johannsen faldt i Søvn, men hun kunde ikke faa Blund i Øjnene. Pludselig hørte hun, at han hulkede i Søvn, og hun saa store klare Taarer trille ned ad hans Kinder: I Søvn græd han over sit Fædrelands Ulykke! sagde hun paa sin stiltfærdige Maade. For den traadte alt andet i Baggrunden.

Kort efter blev de danske Embedsmænd i Mellem-slesvig fordrevne fra Hus og Hjem, ogsaa dem, der som Gustav Johannsen eller Pastor H. F. Feilberg tilsyneladende stod paa den bedste Fod med Befolkningen, og snart drog et langt sørgeligt Tog af fordrevne danske nord-paa, mens tyske Skarer rykkede ind i Landet sydfra.

Gustav Johannsen har ofte fortalt mig, at den Medgift paa 16,000 Rigsdaler, som han havde faaet med sin Hustru, i disse trange Tider bevarede ham for Sønderjylland. Takket være den var han ikke nødt til straks at søge andet Embede for at faa det daglige Brød, og hans Hustru var enig med ham i, at de vilde sætte alt ind paa at blive i Sønderjylland. Saa slog de sig ned i Flensborg, og dermed var de rolige Dage forbi.

Da A. D. Jørgensen kort efter Nytaar 1865 kom til Flensborg for at virke for de franske Adresser, traf han Gustav Johannsen, »den Gang en slank Yngling, brændende i Aanden«, har han senere sagt, som straks ildfuld sprang ind i Kampen. Her er ikke Stedet til at skildre hans politiske Virksomhed i de følgende Tider. Den var lige saa omfattende som betydningsfuld, og inden ret længe var den purunge Landsbylærer den indflydelsesrigeste Mand indenfor Danskheden i den gamle rige Handelsby. Politiken tog ham nu for Alvor, drog ham ofte fra Hjemmet og paalagde ham saa betydelige pekuniære Ofre, at deres Formue hurtigt smeltede sammen, men Fru Johannsen, det skal siges til hendes Ære, klagede ikke og søgte aldrig at tæmme eller hindre ham i hans offentlige Virksomhed. Alt hvad Gustav gjorde, var i hendes Øjne velgjort. Og hun var stedse rede til at ofre alt for den Sag, som hendes Mand, hvem hun elskede lidenskabeligt, viede sine Evner og Kræfter.

Der kom Tider, hvor Gustav Johannsen maatte i Fængsel, mens hun sad ene hjemme med en stor Børneflokk. Men hun lod sig ikke forknytte. Der kom Tider, hvor Gustav Johannsens Navn var kendt og havde festlig Klang over hele Danmark, og varme Fædrelandsvenner fra alle Egne af Riget i Sommertiden valfartede til »Margarethas Minde« for at hilse paa ham. Gustav Johannsen var gæstfri og havde en aaben Favn for alle i den sønderjydske Sag interesserede Landsmænd. Og kun faa af disse velmenende Folk havde Kendkab til hans økonomiske Forhold og til den Smalhans, som tidt var Gæst paa »Margarethas Minde«. Det hændte da ikke saa sjældent, at Gæsterne spiste Maden, som var bestemt for Familien, og at den senere maatte savne baade det ene og det andet. Men Fru Johannsen klagede ikke. Hun var tidlig bleven opøvet i at bringe

Ofre. Som hun uden at klage havde givet sin Mand til det offentlige Liv, saaledes bragte hun ogsaa uden at knytte store Dele af sin hjemlige Lykke og Velfærd som Offer, fordi Gustav holdt det for rigtigt af Hensyn til den danske Sags Fremme.

Overfor Offentligheden var Fru Johannsen sky og tilbageholdende, og hendes Tilbageholdenhed blev stundom misforstaaet og gjorde, at kun faa lærte hende nøjere at kende. Men hun var en udmærket dansk Kvinde, en sjælden god og trofast Hustru, hvem alle, som fik Lejlighed til at lære hende nøjere at kende, omfattede med den største Hengivenhed og Højagtelse.

H. P. H a n s s e n.

(D)

Den gamle Præstegaard i Rinkenæs.

(Af afd. Pastor Jensens efterladte Digte.)

Straatags Hjem ved svale Have,
O, hvor rig og yndefuld,
En velsignet Himlens Gave
Er du for os Børn i Muld.

Bød man mig en Borg med Taarne,
Fornem Ven og Tjener tro,
Ikke fristed det fribaarne
Mand blandt Drot og Træl at bo.

Du kan kølne hede Vunder,
Sindet gror med Gran mod Sky,
Om jeg strider eller blunder,
Nat og Dag er du mit Ly.

Naar mit Øje engang lukker
Sig for sidste Gang i dig,
Da forvist mit Hjerte sukker,
At jeg skilles skal fra dig.

Men naar kun du da maa blive
Forgaard mig til Himlens Slot,
Nyt Hjem Gud af Naade giver,
Da er alting saare godt.

En Episode fra Køllerpolitikkens Dage.

Af tidl. Redaktør, Amtsskolekonsulent **Nic. Svendsen.**

Vi skrev 1905. Den danske Befolkning i Nordslesvig havde med Hæder og under almindelig Opmærksomhed Verden over redet den Storm af, som var rejst af Køllerpolitikkens Mænd. Man var nu i Færd med at holde Opgør med Resultaterne af den preussiske Tvangskurs, Udvisningerne, Optantlaveriet, Kampen mod de danske Forsamlinger, Forfølgelserne mod Befolkningens Blade o. s. v. Den ene Afsløring efter den anden gav et Billede af den Forsumpning, som viste sig i Køllerpolitikkens Spor, og overbeviste Verden om, hvor utrolig kortsynet, brutal og uretfærdig hele denne Færd havde været.

Til de mest utiltalende Udslag af disse Aars Behandling af en lovlydig og dygtig Befolkning hørte de saakaldte 2000 Mark-Affærer, d. v. s. Beretningen om, at der skulde være udlovet en Belønning af nævnte Sum til det edfæstede Vidne, hvis Udsagn kunde faa til Følge, at et Par ansete danske Hædersmænd som Gaardejerne Peter Timmermann i Skærbæk og Gaardejer Chr. Finnemann i Taarning blev stemplede som danske Optanter og udviste af Landet.

Her skal ikke gøres Rede for hele denne grimme Forfølgelse, men blot fortælles en lille Episode fra en af de Presseprocesser, der efterfulgte Finnemannsagen. I »Sonderjydske Aarbøger« havde daværende Rigsdagsmand H. P. Hanssen givet en udtømmende Skildring af Køllerpolitikken og dens Fiasko, en Redegørelse, der er udkommen som Særtryk og har blivende Værdi. I denne Fremstilling omtalte Forfatteren de yderst graverende Sigtelser, der var fremkommet i Forbindelse med visse Vidneudsagn, og denne Omtale var bleven gengivet i det socialdemokratiske Blad i Kiel, hvilket havde til Følge, at den daværende Indenrigsminister v. Hammerstein foranledigede Landraad Becherer i Haderslev til at kræve Anklage rejst mod den ansvarhavende Redaktør. Den 24. Juli 1905 forhandlede Sagen ved Landsretten i Kiel. Blandt de Vidner, som Forsvareren havde stævnet, var blandt andre Gaardejer Niels Finnemann, der havde lidt samme Skæbne som Faderen og var bleven udvist, saa han saa sig nødsaget til at tage midlertidig Bopæl nordfor den daværende Grænse.

Man var klar over, at Myndighederne ikke gerne saa Niels Finnemann møde for Retten og forklare, hvad et Hovedvidne i Sagen mod hans Fader havde fortalt om de 2000 Mark, som hun og hendes Søn skulde have udbetalt, saafremt det lykkedes at faa den gamle Finnemann udvist. Man tvivlede heller ikke om, at man vilde benytte den Udvisningsordre, der var givet Niels Finnemann, til at holde ham borte fra Retssalen. Vi, der var interesserede i at faa Sagen grundigt oplyst, maatte regne med disse Forhold og indrette vor Plan derefter.

Tidlig om Morgenen den 24. Juli 1905 kørte jeg sammen med nogle nordslesvigske Venner, der ligesom jeg vilde overvære Retsforhandlingen, med Toget fra Haderslev til Kiel. Paa Banegaarden i Vojens lagde vi i den aarle Morgenstund Mærke til en preussisk Gendarm, som underkastede de rejsende en indgaaende Mønstring. Jeg saa et lunt Blink i mine Venners Øjne, da vi passerede Manden. Vi fattede straks Grunden til, at Gendarmen maatte undvære sin Morgensøvn den Dag.

Da Toget standsede i Rødekro, mødte atter en Gendarm frem. Han var ikke saa klog som hans Kollega i Vojens, men gik fra Kupé til Kupé og spurgte, om der var en Hr. Finnemann med Toget. Hans Spørgsmaal besvaredes overalt med Nej.

Paa Tinglev Station saa vi ligeledes en Betjent undersøge Toget. I Flensborg og Rendsborg oplevede vi det samme. Mød andre Ord: Hele den slesvigske Jernbanestrækning fra Vamdrup til Ejderen var under Bevogtning for at standse et Vidne, der var indkaldt af den preussiske Landsretspræsident for at give Forklaring.

Paa Banegaarden i Kiel traf jeg en Mand, der ligesom jeg hørte til de indviede. Jeg fortalte ham vort Møde med Gendarmene, og vi morede os kosteligt over den Umage, Politiet for-gæves havde gjort sig. Til Gengæld meddelte han mig, at Niels Finnemann var ankommen til Byen i Nattens Mulm og Mørke og befandt sig som Gæst hos en Familie, der ikke skulde røbe hans Tilstedeværelse.

Den Opgave, der var stillet os to Journalister, en dansk og en tysk, lød altsaa paa i Fællesskab at vise os snedigere end det preussiske Gendarmeri og det kielske Opdagerkorps. Disse Politior-ganer skulde forhindre, at Vidnet Niels Finnemann be-traadte preussisk Statsomraade henholdsvis arrestere ham, før han satte sin Fod indenfor Retsbygningen. Vi derimod havde

paataget os paa Trods af dette Opbud at skaffe Vidnet til Veje og faa ham stillet Ansigt til Ansigt med Rettens Præsident, som havde haft Bud efter ham. Vi følte os altsaa som Rettens rette Haandhævere og glædede os over, at Opgavens første Del — ganske vist den letteste Del — var heldigt løst. Det værste var nemlig tilbage.

Men vi var begge opsat paa, at Kuppet skulde lykkes helt. Almenheden havde et vist Krav paa, at vi røgtede vort Hverv. Nu, da vi var naaet saa vidt, maatte vi ud paa Rekognoscering. Det gjaldt om at fastslaa, hvorvidt de kielske Opdagere var paa Benene. Endnu havde vi en Time til Raadighed, inden Retsforhandlingerne skulde begynde.

Min tyske Kollega, der var kendt med alle Smuthuller, foreslog en Genvej til Domhuset. Idet vi gik ind ad Døren forinden, nikkede han genkendende til to civilklædte Mænd, som var posteret ved Døren.

— Det er et Par Detektiver, hviskede han, mens vi fortsatte op ad Trappen. Meningen var tydelig nok. Ved Indgangen til Retssalen stod to Kollegaer til dem. Retsbygningen syntes altsaa vel bevogtet. De preussiske Myndigheder, som med al den Magt, den havde til Raadighed, vilde forhindre et Vidne i at møde for Dommeren, kunde tage Sagen med Ro. Det vilde ikke lykkes Niels Finnemann at slippe forbi de fire Opdagere ind i Salen.

Min tyske Kollega var, som nævnt, stedkendt. Under en kort Raadslagning efter Besøget paa Domhuset forklarede han mig Bygningen i alle dens Enkeltheder og udkastede en Plan, som maatte kunne udføres, selv om man havde lagt Mærke til os og mistænkte os for at staa i Ledtog med den farlige Finnemann. Vi prøvede Planen endnu engang. Jo, den var sikker nok! Min Kollega forsvandt i ti Minutter for at tale med Finnemann. Et Kvarter før Retssagen skulde begynde, saa de fire Opdagere en dansk og en tysk Journalist gaa nok saa fornøjet op ad Trappen til Salen, hvor Processen mod den socialdemokratiske Redaktør skulde føres.

— Nu begynder den store Danskersag! sagde Præsidenten, idet han aabnede Forhandlingen. I Tilhørrummet saas en hel Flok af nordslesvigske Journalister, Embedsmænd, Venner af Finnemann og de talrige Vidner, som til Dels kendtes fra de andre Finnemann-Processer.

Paa forreste Bænk sad Køllerpolitikken mest fremtrædende Repræsentanter: Landraad B e c h e r e r fra Haderslev og Amtsfors­tander V a l e n t i n e r fra Tyrstrup. Udvisningen af Slægten Finnemann var deres Værk. De troede derved at gavne Tyskheden og fremme deres politiske Formaal. Til deres Forsvar maa det antages, at de ikke forstod hverken den Sorg, de saaledes bragte over talrige Mennesker, eller den Uret, de begik overfor en Familie, der fra gammel Tid var hjemmehørende i Sønderjylland, og som var bekendt for sin usvigelige Hæderlighed. Men mens de sad der i spændt Forventning om, hvad denne Proces skulde bringe, havde de maaske en bange Anelse om, at den vilde besegle deres politiske Skæbne og aabenbare for Alverden, hvor hul og uretfærdig deres Virksomhed havde været.

Ude paa Gangen gik Pastor J a c o b s e n fra Skærbæk, Amtsfors­tander Valentiners Svoger. Han havde længst offentligt prisgivet Køllerpolitikken og fordømt alle dens Gerninger. Paa Listen over Vidnerne betegnedes han ikke mere som Præst, men som Forfatter. Hans Forfattervirksomhed bestod i at afsløre den Politik, hvis ypperste Repræsentant han engang havde været, i hele dens Nøgenhed og skildre dens Mænd efter Fortjeneste.

Forhandlingen begyndte og udviklede sig stadig mere og mere dramatisk. Med hver Nerve spændt fulgte Køllerpolitikken to svorne Tilhængere, Landraaden og Amtsfors­tanderen, de enkelte Vidners Udsagn. For ikke længe siden var et Hovedvidne i Finnemann-Sagen, en preussisk Gendarm, bleven afsløret som upaalideligt. Det blev fastslaaet, at han i denne Sag havde aflagt falsk Ed — af Vanvare. Efter som denne Forhandling i Kiel skred frem, blev det mere og mere klart, at det andet Hovedvidne, en gammel Kone, var lige saa utroværdigt.

Det ene Vidne derhjemme fra mødte frem efter det andet og fortalte under Ed Ting, som viste hele Optantlaveriet i den grædste Belysning.

— Mon Niels Finnemann vil møde? spurgte snart den ene, snart den anden.

Vi, der var indviet, nikkede bekræftende.

Henne ved Døren stod stadig stive som Støtter de to Opdagere. Landraaden og Amtsfors­tanderen følte sig synligt ilde berørt af Udviklingens Gang. Men i en Henseende var de

ganske trygge: Niels Finnemann, dette vigtige Vidne, skulde ikke faa Lov til at møde frem. Det var de preussiske Gendarmere Mænd for at forhindre.

En Farvehandler fra Esbjerg stod foran Dommerne og fortalte efter at have aflagt Ed, at Landraadens Hovedvidne, Konen fra samme By, i hans Butik havde sagt, at hvis Finnemann blev dømt, saa han kunde udvises, vilde hendes Søn faa udbetalt 2000 Mark.

Formanden, der førte Forhandlingen paa den korrekteste og smukkeste Maade, gav et Tegn til Vidnet, at han kunde gaa tilbage og sætte sig.

— Det næste Vidne, Gaardejer Niels Finnemann! sagde han derpaa.

Retsbudet gentog Præsidentens Ord flere Gange. Gaardejer Niels Finnemann! raabte han ned ad Gangene. Alle Øjne var vendte mod Indgangen. Kriminalbetjentene ved Døren rankede sig lidt og lod Blikke glide ned ad den store Trappe, der førte mod Indgangen. Min tyske Kollega sad bøjet over et Stykke Papir, ivrigt noterende, men med et stort Smil om Mundvigene.

Ingen meldte sig. De danske Tilhøreres Minespil røbede alvorlig Skuffelse. Det følgende Vidne kaldtes frem.

Mens han traadte hen foran Retsskranken, lød der ovre fra den modsatte Side af Indgangen en Knirken som af en Dør, der aabnes og hurtig lukkes igen. Kun faa fangede Lyden. Øjnene var vendt i en anden Retning. Men der fandtes virkelig ovre ved denne Side en lille smal Dør, som var omtrent skjult af en stor sort Tavle.

Men mellem Tavlen og Væggen kom pludselig et Menneske til Syne lige foran Landraaden og Arntsforstanderen. Det gav et Sæt i sidstnævnte, og uvilkaarlig greb han sin foresatte i Armen og pegede paa Skikkelsen, som om der havde vist sig et Genfærd.

Det var imidlertid Vidnet Niels Finnemann, hvis Nærværelse Retspræsidenten lige havde krævet.

Der blev almindeligt Røre i Tilhørerrummet. Man mærkede, hvorledes Publikum, hvoraf de fleste var danske, morede sig over denne Overtaskelse, som yderligere øgede Retsforhandlingens dramatiske Gang.

— Men hvor kommer De dog fra? udbød Præsidenten uvilkaarlig.

— Mit Navn er Niels Finnemann, og jeg kommer fra Vamdrup, lød Svaret.

Min Kollega havde i al Stilhed indviet ham i Retsbygningens Indretning og vist ham Vej til Salen ad en Bagtrappe, som benyttedes af det underordnede Personale, naar der skulde bæres Brændsel op i Etagerne.

For saa vidt var Spændingen udløst. Finnemann fik Lov til at vidne i sin Sag lige saa godt som de andre Vidner. Saa længe han befandt sig inde i Salen, stod han under Beskyttelse af den Ret, der havde stævnet ham. Men da Forhandlingen var til Ende, og han vilde gaa med os ned ad Trappen, lagde en af Opdagerne sin Haand paa hans Skulder og førte ham bort. Samme Nat transporteredes han over Grænsen til Danmark.

Den anklagede socialdemokratiske Redaktør blev idømt tre Maaneders Fængsel. Det interesserede ingen. Den virkelig domfældte var det preussiske System, som gik ud paa at kue et fremmed Folkeslag, Mindretal, som vi nu siger, ved de af Køllerpolitikken anvendte Midler. Denne Politik fik ved Retsforhandlingen i Kiel og ved den paafølgende Proces mod H. P. Hanssen sin endelige Dom beseglet.

Naar man nu sysler med disse Ting, undres man over, af denne brutale Fremfærd over for et i alle Maader lovlydigt og kulturelt højtstaaende Mindretal kun ligger godt tyve Aar tilbage i Tiden.

Nicolai Svendsen

Gammel Karen i hind Stol.

Hwo skinn æ Sol, hwo kan en baag,
hwo er a godt tepas,
a drømme, a er op å aag
mæ Søren, o mi Plads.

A tøs, a sirre i hans Wuwn
som før i gammel Daww,
han smill te mæ så tørr å luwn
å lær æ Hææst så traww.

A gek te Stajs i Vårens Ti,
så vår et Søren kom,
men liig, som than vild kø' fåbi,
så vennd han sæ lidt om.

Han stramt æ Tøøm, æ Hææst di stáj,
han smil å så tebaag.
»Lill Karen«, han så mindle báj,
»vel do ett op å aag?«

A hows et, som de vår i Går,
han sår så stowt å støtt,
te a soj Ja få manne År,
de har a ett fåtrøtt.

Sinn ha vi kør i manne År
i Glææ å Sorre, ja,
indte a fek mi Iljertesår,
law Søren than spændt fra.

No er a jenn, en anden kjørr
te Stajs i Sørens Wuwn,
men de ska blyw engang som førr.
law a vå Sørens Kuwn.

Engang, just i Woherres Stuw, —
den lije ålt elaw, —
da ska mi Kist o Sørens Wuwn
henkøres te mi Graw.

Sprogforeningen.

Sprogforeningens Medlemstal er nu 2365. Paa Aarsmødet i Rødding fremhævedes det med fuld Ret, at dette Medlemstal var altfor lille i Forhold til den Betydning og det Arbejde, som Sprogforeningen udfører.

Det er af kulturel Betyning, at vi støtter de Bogsamlinger, der findes ved vor Sydgrænse. Der er i Aar udsendt 1945 Bind til Bogsamlingerne, 4000 Julehefter og 664 Bind til Uddeling, 447 Bind til Skoleelever og endelig 675 Bind til vore Landsmænd sydfor Grænsen, ialt 7731 Bind.

Det har ikke altid været lige let at faa de nødvendige Midler samlede, for at faa Arbejdet gjort paa en nogenlunde tilfredsstillende Maade. Skal det lykkes os at løse de Opgaver der paahviler os, saavel i Henhold til Sprogforeningens Traditioner som til, hvad det praktiske Liv kræver, da vil det være nødvendigt, at alle slutter sig til og melder sig ind i Foreningen. J a k o b P e t e r s e n.

Sønderjydsk Skoleforening.

I Aaret fra 1. April 1925 til 1. April 1926 har Sønderjydsk Skoleforening ydet Hjælp til dansk Skoleophold til 307 unge. Deraf var 168 fra Syd- og Mellemslesvig og 189 fra Nordslesvig. Fra sydfor Grænsen var der fra Flensborg By 44, fra det danskstalende Mellemslesvig 40 og fra det øvrige Sydslesvig 34.

Foreningen har i det sidste Aar udvidet sit Arbejdsfelt sydfor Grænsen, idet den har set sig i Stand til med betydelige Beløb at støtte Børne- og Ungdomsundervisningen i Landdistrikterne ved de nyoprettede Privatskoler. Desuden har den ydet Laan til Køb af et Hus paa Harreslev Mark, hvori der er indrettet Børnehave, og til en ny Skolebygning i Jaruplund.

I det forløbne Aar er Foreningens Medlemstal i Nordslesvig gaaet op over 13,000 og i det øvrige Land er det lige ved 4000, deraf ca. 1000 i den københavnske Afdeling.

Der er stadig Fremgang i Medlemstallet, men det naa haabes, at endnu videre Kredse i hele vort Folk vil vise Forstaaelse for Skoleforeningens betydningsfulde Virksomhed og slutte sig til som Medlemmer.

M a r g r e t e L e b e c k.

Indholdsfortegnelse.

	Side
Munken gaar i Enge. Af <i>Ruth Sieverts</i>	1
En gued sølle jen. Af <i>Jeppe Aahjær</i>	15
Revolutionsminder. Af <i>Th. Kaufmann</i>	17
Da Vildgæssene fløj med <i>Skrædderen</i> . Ved <i>H. Holm</i>	27
En Krigsjul. Af <i>Petersen-Stubbæk</i>	29
En fin histori. Af <i>Martin N. Hansen</i>	51
De gamle, som faldt —	
Anders Lebeck Af <i>N. Hansen</i>	66
Johan Iversen. Af <i>Johan Andresen</i>	71
Dr. med. L. Petersen. Af Pastor <i>J. Jørgensen</i>	72
Falle Lildholdt. Af <i>N. Hansen</i>	75
Pastor Andersen. Af <i>L. P. Christensen</i>	78
Fr. Hansen, Løjtertoft. Af <i>Nis Nissen</i>	80
Vilken Nissen. Af <i>Niels Hansen, Toftlund</i>	83
Mathias Nielsen. Af <i>Th. K.</i>	85
Axel Appel. Af <i>Mads Gram</i>	86
P. Thøjsen. Af <i>A. Thomsen</i>	88
Hans Hansen, Nejs. Af <i>Chr. F. Andresen</i>	90
Peter Esk. Jensen. Af <i>Th. P.</i>	93
P. Ludv. Hansen. Af <i>F. D.</i>	94
Hans Magnussen. Af <i>A. Svensson</i>	95
P. Jensen. Af <i>H. P. Hanssen</i>	97
Margaretha Johannsen. Af <i>H. P. Hanssen</i>	99
Den gamle Præstegaard i Rinkenæs. Af afd. Pastor <i>Jensen</i>	103
En Episode fra Køllerpolitikens Dage. Af <i>Nic. Svendsen</i>	104
Gammel Karen i hind Stol. Af <i>Chr. Seeberg</i>	110
Sprogforeningen	111
Skoleforeningen	111

Alfabetisk Markedsfortegnelse for 1927 med Tilføjelse af Torvedage.

Sjælland, Møen, Samsø og Bornholm.

- Fakse**, 29. Marts og 25. Oktober Kreaturer.
- Frederikssund**, Torvedag hver Mandag og Torsdag. Anden Tirsdag i hver Maaned Marked med Kreaturer. 25. Januar, 22. Februar og 29. Marts Heste og Kreaturer; 26. April Heste; 3. November (Efteraarsmarked) og 20. December (Julemarked) Heste og Kreaturer.
- Haslev**, 3. Marts Heste og Kreaturer, særlig Heste; 12. Maj, 16. September og 7. November Kreaturer.
- Helsingør**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 23. Februar, 25. April, 18. Juli og 21. Oktober Kreaturer.
- Hillerød**, Torvedag hver Mandag og Torsdag; hver Lørdag fra 1. Maj til 31. Oktober Torvedag med Haveprodukter. Første og tredje Tirsdag i hver Maaned Marked med Kreaturer. 2. Maj (Foraarsmarked) Heste og Kreaturer; 2. November (Efteraarsmarked) Heste og Kreaturer.
- Holbæk**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 16. Februar Heste; 9. og 23. Marts, 13. April, 15. Juni (Sommermarked) og 19. Oktober Heste og Kreaturer; 23. November (Efteraarsmarked) Kreaturer.
- Jyderup**, 4. April og 10. Oktober Heste og Kreaturer.
- Kallundborg**, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. 14. Februar, 23. Marts, 2. Maj (Foraarsmarked), 20. Juli (Sommermarked), 20. September og 2. November (Efteraarsmarked) Heste og Kreaturer.
- København**, Torvedage Tirsdag Kalve og Lam, Onsdag Slagtekvæg, alle Hverdage Levekvæg og Grise, anden og fjerde Torsdag i hver Maaned Heste.
- Køge**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 5. Januar, 2. Februar, 9. og 23. Marts, 13. April, 20. Maj (Foraarsmarked), 1. Juni, 26. Juli, 7. og 20. September, 5. og 26. Oktober (Efteraarsmarked), 7. og 14. December (Julemarked) Heste og Kreaturer.
- Korsør**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 18. Juni (Sommermarked) Heste og Kreaturer.
- Nykøbing**, 21. Februar Heste; 25. April Kreaturer; 13. Juni (Sommermarked) og 26. September (Høstmarked) Heste og Kreaturer; 19. December Heste.
- Næstved**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Hver Tirsdag Eksportmarked med Kreaturer. Tredie Tirsdag i hver Maaned Marked med Heste; 17. Maj (Foraarsmarked), 19. Juli (Sommermarked). 20. September (Høstmarked) og 15. November (Efteraarsmarked)
- Ringsted**, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. Anden og

fjerde Tirsdag i hver Maaned Eksportmarked med Kreaturer og Marked med Heste; 22. Marts (Foraarsmarked). 14. Juni (Sommermarked), 27. September (Høstmarked). 8. November (Efteraarsmarked) og 13. December (Julemarked).

Roskilde, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Hver Mandag paa Nytorv Torvedag for Handel med Smaagrise. 3. Januar, 14. Februar, 7. og 14. Marts, 4. April, 2. Maj (Foraarsmarked), 13. Juni, 4. Juli, 1. August, 5. og 19. September (Pæremarked). 7. November (Efteraarsmarked) og 5. December Heste og Kreaturer.

Slagelse, første og tredje Tirsdag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer. 3. Maj (Foraarsmarked), 5. og 6. Juli (Sommermarked), 20. September (Høstmarked) samt 1. og 2. November (Efteraarsmarked) Heste og Kreaturer.

Slangørup, 21. Marts, 16. Maj, 21. Juni og 29. November Heste og Kreaturer.

Sorø, 11. og 25. Marts, 8. April, 16. Maj, 24. Juni (Sommermarked), 21. September (Høstmarked), 14. Oktober, 4. November og 9. December Heste og Kreaturer.

Stege, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 14. Marts, 22. og 23. September (Efteraarsmarked) Heste og Kreaturer.

Storehedige, 1. og 15. Marts, 5. April, 17. Maj (Foraarsmarked) Heste og Kreaturer.

Vordingborg, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Første Fredag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer.

Lolland og Falster.

Maribo, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 24. Februar, 8. og 29. Marts, 9. Juni (Sommermarked) og 20. September Heste og Kreaturer.

Nakskov, Torvedag hver Lørdag; hver Tirsdag Torvedag med levende Kreaturer. 17. Februar, 3 og 17. Marts, 4. og 25. Oktober samt 8. November Heste og Kreaturer.

Nykøbing, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Hver Tirsdag Marked med Kreaturer. 25. Februar Heste; 27. April, 20. Juli (Sommermarked), 5. Oktober og 9. November Heste og Kreaturer.

Sakskøbing, Torvedag hver Lørdag. 1. og 15. Marts Heste og Kreaturer; 12. Juli (Sommermarked) og 7. Oktober Kreaturer; 3. November Heste og Kreaturer.

Fyn, Langeland og Ærø. Odense Amt.

Aarup, 18. Januar, 15. Marts, 11. Maj, 13. September og 9. November Heste og Kreaturer.

- Assens**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, første Lørdag i hver Maaned med levende Kreaturer. 15. og 26. Februar, 22. Marts, 24. Juni, 21. September og 15. November Heste og Kreaturer.
- Bogense**, Torvedag hver Torsdag, første Torsdag i hver Maaned med levende Kreaturer. 1. Februar Heste; 24. Februar, 8. Marts og 10. Maj Heste og Kreaturer; 7. Juli Heste; 27. September, 8. November og 20. December Heste og Kreaturer.
- Ejby**, 9. Marts og 28. September Heste og Kreaturer.
- Glamsbjerg**, 3. Marts, 3. Maj og 11. Oktober Heste og Kreaturer.
- Kerteminde**, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 18. Februar, 5. Marts, 4. Juni, 15. Oktober og 23. November Heste og Kreaturer.
- Middelfart**, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 2. og 25. Februar, 19. Marts, 6. April, 13. Juli, 22. September og 3. November Heste og Kreaturer.
- Nørre Aaby**, 19. Maj og 1. Oktober Heste og Kreaturer.
- Odense**, Torvedag hver Mandag, Onsdag og Lørdag. Hver Mandag (eller, hvis Helligdag, den paafølgende Onsdag) Marked med Heste og Kreaturer. 12. Juli (St. Knud) Heste.
- Otterup Station**, 5. Maj og 13. Oktober Heste og Kreaturer.
- Brobyværk**, 19. Marts og 19. Oktober Heste og Kreaturer.
- Egeskov**, 21. September Heste og Kreaturer.
- Faaborg**, Torvedag hver Tirsdag, Torsdag og Lørdag; anden Tirsdag i hver Maaned, undtagen Juni, Juli og August, med levende Kreaturer. 27. Januar Heste; 22. Februar, 10. Marts, 16. Juni, 4. Oktober og 5. November Heste og Kreaturer.
- Hesselager**, 20. Maj og 23. September Heste og Kreaturer.
- Marstal**, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 27. Maj og 30. September Heste og Kreaturer.
- Nyborg**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, hver Lørdag med levende Kreaturer. 23. Februar og 11. Marts Heste og Kreaturer; 6. Juli Heste; 14. Oktober og 11. November Heste og Kreaturer.
- Ringe**, 18. Marts, 31. Maj, 5. Oktober og 10. November Heste og Kreaturer.
- Rudkøbing**, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag. 17. Marts, 17. Juni og 12. November Heste og Kreaturer.
- Svendborg**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; hver Onsdag med levende Kreaturer. 12. Januar, 16. Februar, 2. og 16. Marts, 18. Maj, 21. Juli, 12. Oktober, 4. og 24. November Heste og Kreaturer.
- Ærøskøbing**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; anden Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kre-

aturer. 4. Marts, 19. Juli og 6. Oktober Heste og Kreaturer.

Jylland.

Hjørring Amt.

Brønderslev, hver Mandag, hele Aaret Marked med Kreaturer; anden Mandag i hver Maaned (i September den første Mandag) Heste.

Dronninglund, 22. April og 3. Oktober Heste og Kreaturer.

Frederikshavn, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, fra Oktober til Jul hver Lørdag med levende Kreaturer. 17. Januar, 7. April, 26. September og 13. Oktober Heste og Kreaturer.

Hjallerup, fjerde Torsdag i hver Maaned — undtagen Maj — samt de to første samlede Søgnedage i Juni Marked med Heste og Kreaturer.

Hjørring, Torvedag hver Lørdag; i November og December tillige hver Onsdag. Hver Onsdag hele Aaret Marked med Kreaturer; 19. Januar Heste, 5. Marts og 2. April Heste og Kreaturer; 28. Maj og 22. Juni Heste; 24. September og 22. Oktober Heste og Kreaturer.

Sindal, 21. Februar, 18. Marts, 2. Maj, 25. Juli, 23. September, 21. Oktober og 28. November Heste og Kreaturer.

Sæby, Torvedag hver Lørdag. 6. April, 19. September og 10. Oktober Heste og Kreaturer.

Østervraa, 2. Februar, 3. Marts, 7. April, 5. Maj, 7. Juli, 25. August, 6. Oktober og 3. November Heste og Kreaturer.

Viborg Amt.

Aalestrup, 13. Januar, 17. Marts, 20. April, 21. Juli, 15. September, 14. Oktober og 23. November Heste og Kreaturer.

Ans, 16. Maj og 10. Oktober Heste og Kreaturer.

Bjerringbro Station, første Onsdag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer.

Durup, 21. April og 22. September Heste og Kreaturer.

Hammershøj, 16. Marts, 3. Maj, 5. September og 20. Oktober Heste og Kreaturer.

Karup, 22. April og 16. September Heste og Kreaturer.

Kjellerup, fjerde Fredag i hver Maaned Heste og Kreaturer.
Knudstrup, anden Mandag i hver Maaned Heste og Kreaturer.

Langaa, 30. Marts, 6. Maj, 5. September og 4. Oktober Heste og Kreaturer.

Møldrup Station, 24. Februar, 13. April, 9. September og 21. November Heste og Kreaturer.

Roslev, 10. Maj og 6. Oktober Heste og Kreaturer.

Rødkjærbro, 27. April og 22. September Heste og Kreaturer.

- Sjørup**, 11. Maj og 22. September Heste og Kreaturer.
Skals, 22. April og 24. September Heste og Kreaturer.
Skive, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. 3. og 25. Januar, 1. Marts, 12. April og 12. Maj Heste og Kreaturer; 8. Juni Heste; 25. Juli, 10. September, 3. Oktober og 14. November Heste og Kreaturer.
Ulstrup Station, tredje Torsdag i hver Maaned Heste og Kreaturer.
Viborg, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Lørdag i hver Maaned og fra Mikkelsdag til Jul hver Lørdag med levende Kreaturer. 4. Januar Heste; 26. Januar, 18. Februar, 11. Marts, 23. og 30. April, 28. Maj, 25. Juni (Snapstingsmarked), 26. Juli, 27. August, 26. og 27. September (Toftemarked), 22. Oktober, 26. November og 16. December Heste og Kreaturer.
Ørum, 8. Februar, 18. Maj, 16. August, 11. Oktober og 13. December Heste og Kreaturer.

Randers Amt.

- Allingaabro**, 2. Februar, 23. Marts, 3. Maj, 7. Juni, 20. Juli, 31. August, 11. Oktober og 13. December Heste og Kreaturer.
Faarup, 20. April og 6. September Heste og Kreaturer.
Gjerlev, 2. Maj og 7. Oktober Heste og Kreaturer.
Glæsborg, 1. Februar, 19. April, 18. Maj, 19. Juli og 28. September samt 23. November Heste og Kreaturer.
Grenaa, Torvedag hver Lørdag. 21. Januar, 4. Marts, 9. April, 28. Maj, 30. Juni, 20. August, 30. September, 8. November og 1. December Heste og Kreaturer.
Havndal, anden Torsdag i hver Maaned Marked med Kreaturer og Svin.
Hobro, Torvedag hver Fredag. 14. Januar, 11. Februar, 10. Marts, 21. April, 20. Maj, 10. og 30. Juni, 12. August, 22. og 23. September, 21. Oktober, 11. November og 9. December Heste og Kreaturer.
Kolind Station, anden Onsdag hver Maaned Heste og Kreaturer.
Mariager, Torvedag første og tredje Torsdag i hver Maaned med Kreaturer; første Torsdag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer.
Mørke, 7. Maj og 20. Oktober Heste og Kreaturer.
Ny Løgten Station, første Onsdag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer.
Ramten, 12. April, 9. August og 11. Oktober Heste og Kreaturer.
Randers, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, sidste Dag med Kreaturer. 5., 6., 28. og 29. Januar, 19. og 26. Februar Heste; 12. og 19. Marts, 2. April og 7. Maj Heste og Kreaturer; 20. og 21. Juni Uld; 1. og 2. Juli, 9. og 10. Sep-

- tember, 1. og 29. Oktober, 12. November og 16. December Heste og Kreaturer.
- Ryom**, 22. Januar og 15. Oktober Heste og Kreaturer.
- Rønde**, 11. Marts, 20. September og 19. November Heste og Kreaturer.
- Sjølbro Kro**, 25. Februar, 21. April, 17. Maj og 27. Oktober Heste og Kreaturer.
- Torup Pakhus**, 12. Maj, 8. Juli og 16. September Heste og Kreaturer.
- Trustrup Station**, 26. Januar, 16. Marts, 20. April, 18. Maj, 17. August, 19. Oktober og 16. November Heste og Kreaturer.
- Æbeltoft**, 22. Januar, 10. Marts, 23. Juni og 22. September Heste og Kreaturer.
- Øster Tørslev**, 20. Januar, 20. April, 21. Juli og 21. September Heste og Kreaturer.

Aalborg Amt.

- Aabybro**, 8. April, 19. Maj, 15. September og 14. Oktober Heste og Kreaturer.
- Aalborg**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Hver Tirsdag Marked med Kreaturer. 21. Januar og 18. Februar Heste; 8. Marts og 14. December Heste og Kreaturer.
- Aars**, 7. Februar, 16. Marts, 11. April, 27. Maj, 8. August, 8. og 30. September, 4. November og 12. December Heste og Kreaturer
- Arden**, 4. Maj og 20. Oktober Heste og Kreaturer.
- Bælum**, 16. Marts og 15. Oktober Heste og Kreaturer.
- Farsø**, 26. Marts og 14. September Heste og Kreaturer.
- Gudumholm**, 4. April og 26. September Heste og Kreaturer.
- Hadsund**, tredje Mandag hver Maaned Heste og Kreaturer.
- Hvalpsund**, 11. Maj og 7. Oktober Heste og Kreaturer.
- Løgstør**, Torvedag hver Lørdag; sidste Tirsdag i hver Maaned Torvedag med levende Kreaturer. 9. April, 20. Juli, 17. September, 17. Oktober og 21. November Heste og Kreaturer.
- Nibe**, Torvedag hver Mandag og Fredag, anden og tredje Mandag i hver Maaned med levende Kreaturer. 22. Januar, 14. Marts, 7. Maj, 18. Juni, 10. September, 8. Oktober og 5. November Heste og Kreaturer.
- Nørager**, 19. Maj og 13. Oktober Heste og Kreaturer.
- Nørresundby**, Torvedag hver Onsdag og Lørdag; hver Tirsdag fra Oktober til Fastelavn Torvedag med Kreaturer. 20. Januar Heste og Kreaturer; 17. Februar Heste; 7. Marts, 23. April og 7. Oktober Heste og Kreaturer.
- Skørping**, 12. Januar, 10. Februar, 9. Marts, 13. April, 12. Maj, 9. og 29. Juni, 21. September, 19. Oktober, 10. November og 8. December Heste og Kreaturer.

Ulstrup (Hornum Station), 8. Januar, 12. Marts, 2. Maj, 27. Juni, 19. September, 24. Oktober og 3. December Heste og Kreaturer.

Vegger., 23. Marts og 29. August Heste og Kreaturer.

Vester Hassing, 30. Marts og 14. September Heste og Kreaturer.

Thisted Amt.

Fjerritslev, 15. Januar, 12. Februar, 9. April, 18. Juni, 12. September, 15. Oktober, 12. November og 10. December Heste og Kreaturer.

Frøstrup St., 28. Marts, 7. Maj, 25. Juni, 22. August, 26. September og 19. November Heste og Kreaturer.

Hurup, 21. Februar og 26. April, Heste og Kreaturer; 3. Juni Heste; 3. September Heste og Kreaturer.

Hvidbjerg, 19. April og 1. Oktober Heste og Kreaturer.

Hørdum, 21. April og 29. September Heste og Kreaturer.

Nykebing, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, hver anden Lørdag mellem Mikkelsdag og Jul med levende Kreaturer. 7. Januar, 16. Februar, 15. Marts og 11. April Heste og Kreaturer; 7. Juni Heste; 23. Juli, 24. September og 14. Oktober Heste og Kreaturer.

Thisted, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. 8. Januar Heste og Kreaturer; 22. Februar Heste; 14. Marts, 13. April og 9. Maj Heste og Kreaturer; 4. Juni Heste og Uld; 4. Juli, 6. og 30. September 12. Oktober Heste og Kreaturer.

Vesløs St., 21. Juli og 16. September Heste og Kreaturer.

Vildsund, 12. April, 22. Juli og 16. September Heste og Kreaturer.

Aarhus Amt.

Aarhus. Mandag Marked med Kreaturer paa Kvægtorvet. Lørdag almindelig Torvedag med Landbrugsprodukter paa Byens Torve, 7. og 31. Januar, 21. Februar, 7., 14. og 21. Marts Heste, 5. April, 9. Maj, 4. Juli, 18. Oktober og 17. December Heste og Kreaturer.

Bryrup, 11. Maj og 21. September Heste og Kreaturer.

Brødstrup, 31. Januar, 7. Maj, 23. Juli og 21. Oktober Heste og Kreaturer.

Ejstrupholm, 3. Maj, 28. Juli og 22. September Heste og Kreaturer.

Faarvang St. (forhen Truust), anden Tirsdag i hver Maaned Heste og Kreaturer.

Hadsten, tredje Mandag i hver Maaned Marked med Heste og Kreaturer.

Hammel, sidste Torsdag i hver Maaned Heste og Kreaturer.

Hinnerup, anden Torsdag i hver Maaned Heste og Kreaturer.

Horsens, Torvedag hver Onsdag og hver Lørdag. Hver Onsdag Marked med levende Kreaturer, 10. Januar, 2. og 23. Februar samt 9. Marts Heste, 16. og 23. Marts, 6. April, 2. Maj, 13. og 14. Juni, 3. August, 30. September, 26. Oktober Heste og Kreaturer.

Hovedgaard St., 26. April og 27. September Heste og Kreaturer.

Høver Kro, 17. Marts, 2. Maj, 20. Juni, 8. August, 26. September og 17. November Heste og Kreaturer.

Laasby, 10. Februar, 7. April, 9. Juni, 11. August, 13. Oktober og 8. December Heste og Kreaturer.

Ny Solbjerg Kro, 25. April og 24. Oktober Heste og Kreaturer.

Nørre Snede, 25. April, 5. Juli og 1. November Heste og Kreaturer.

Odder, 4. Januar, 18. Februar, 25. Marts, 29. April, 29. Juli, 16. September og 18. November Heste og Kreaturer.

Ry, 20. April, 17. Maj, 8. September og 19. Oktober Heste og Kreaturer.

Salten, 5. Juli Heste og Kreaturer.

Silkeborg, Torvedag hver Lørdag, 5. Februar, 12. Marts, 9. April, 7. Maj, 9. Juni, 6. Juli, 29. September, 24. Oktober, 24. November og 20. December Heste og Kreaturer.

Skanderborg, Torvedag hver Fredag, første Fredag i hver Maaned sam alle Fredage i Fasten og fra 1. November til Jul med levende Kreaturer; 8. Januar, 1. og 22. Februar samt 8. Marts Heste; 15. og 22. Marts, 18. Maj, 10. Juni, 1. August, 13. September og 25. Oktober Heste og Kreaturer.

Truust, se Faarvang Station.

Tørring, 22. Februar, 5. April, 10. Maj, 19. Juli, 4. Oktober og 6. December Heste og Kreaturer.

Østbirk, 27. April og 4. Oktober Heste og Kreaturer.

Vejle Amt.

Brande, 19. Februar, 4. April, 9. Maj, 29. Juli, 26. September og 18. November Heste og Kreaturer.

Bredsten, 9. Maj og 12. September Heste og Kreaturer.

Bærkop, 6. April, 6. Juli, 5. Oktober og 30. November Heste og Kreaturer.

Egtved, 2. Maj og 6. Oktober Heste og Kreaturer.

Filskov, 24. Maj og 23. August Heste og Kreaturer.

Fredericia, Torvedag hver Onsdag og Lørdag, 3. Marts, 4. Maj, 8. Juli og 18. November Heste og Kreaturer.

Gadbjerg, 11. Maj og 12. Oktober Heste og Kreaturer.

Give, 16. Februar, 15. Marts, 27. April, 29. Juni, 7. September, 26. Oktober og 21. November Heste og Kreaturer.

Hornslyd, 25. April og 28. September Heste og Kreaturer.

Jellinge, 18. Maj og 27. September Heste og Kreaturer.

Kolding, Torvedag hver Tirsdag og Fredag. Hver Tirsdag Marked med Kreaturer samt hver Fredag Eksportmarked. 12. Januar, 4. og 22. Februar samt 11. Marts Heste; 18. og 25. Marts, 28. April, 7. Maj, 20. Juli, 20. September og 11. Oktober Heste og Kreaturer.

Sønder Omme, 28. Marts, 12. Maj, 25. Juli og 24. Oktober Heste og Kreaturer.

Thyregod, 4. Maj og 11. Oktober Heste og Kreaturer.

Uldum, 26. April og 29. September Heste og Kreaturer.

Vandel, 27. Maj og 17. Oktober Heste og Kreaturer.

Vejle, Torvedag hver Onsdag og Lørdag. Hver Torsdag Eksportmarked med Kreaturer. 11. Januar, 3. og 24. Februar, 10., 17. og 24. Marts, 7. April, 3. Maj, 14. Juni, 1. og 28. Oktober Heste.

Ringkøbing Amt.

Arnborg, 2. Maj og 27. September Marked med Heste og Kreaturer.

Aulum, 22. April og 11. Oktober Heste og Kreaturer.

Bording Station, 26. April og 31. Oktober Heste og Kreaturer.

Bækmarksbro, 20. April og 5. Oktober Heste og Kreaturer.

Dalager, 13. April, 1. September og 14. Oktober Heste og Kreaturer.

Haderup, 14. Marts, 4. Juni og 19. September Heste og Kreaturer.

Herning, Torvedag hver Tirsdag og Fredag samt alle Markedsdage. 12. Januar, 4. Februar, 5. Marts, 12. April, 14. Maj, 24. Juni, 23. Juli, 2. September 8. Oktober, 4. November og 14. December Heste og Kreaturer.

Holstebro, Torvedag hver Tirsdag og Lørdag, hver anden Tirsdag fra anden Tirsdag efter Oktobermarkedet indtil Jul med Kreaturer. I Kreatureksportstaldene hver Torsdag Kreaturer. 10. Januar Heste og Kreaturer; 12. Februar Heste; 16. Marts, 23. April, 7. Maj, 10. Juni, 27. Juli, 12. September, 6. Oktober og 19. November Heste og Kreaturer.

Ikast, 12. Maj og 21. September Heste og Kreaturer.

Kibæk, 11. Maj, 28. September og 8. November Heste og Kreaturer.

Lemvig, Torvedag hver Lørdag. 28. Marts, 9. Juni, 29. August, 4. Oktober og 18. November Heste og Kreaturer.

Ramme, 30. August Heste og Kreaturer.

Ringkøbing, Torvedag hver Lørdag, 1. Februar Heste; 28. April, 28. Juli, 30. August og 10. Oktober Heste og Kreaturer.

Simmelkjær, 20. Maj og 14. Oktober Heste og Kreaturer.

Skjern, 10. Februar og 14. Marts Heste og Kreaturer; 30. Juli Heste; 15. November Heste og Kreaturer.

Spjald Station, 6. Maj og 3. Oktober Heste og Kreaturer.
Struer, 5. Januar, 30. Marts, 16. Juli, 7. September og 16. November Heste og Kreaturer.
Sønder Felding, 30. April og 24. September Heste og Kreaturer.
Tarm, 2. Maj, 14. September og 11. Oktober Heste og Kreaturer.
Tim, 9. April (særlig Heste), 14. November Heste og Kreaturer.
Troldhede, 26. Januar, 18. Maj og 6. Oktober Heste og Kreaturer.
Ulfkjær, 27. April, 31. August og 20. Oktober Heste og Kreaturer.
Vemb, 15. Marts og 10. September Heste og Kreaturer.
Videbæk, 1. Marts, 30. April, 25. Juni, 29. August og 22. Oktober Heste og Kreaturer.
Vinderup, 9. Februar, 26. Marts, 3. Maj, 20. Juli, 5. Oktober og 15. November Heste og Kreaturer.

Ribe Amt.

Agerbæk, 11. April og 7. Oktober Heste og Kreaturer.
Ansager, 7. Maj og 8. Oktober Heste og Kreaturer.
Billund, 11. April og 21. September Heste og Kreaturer.
Bramminge, 28. Marts, 20. April, 1. August, 19. September og 10. Oktober Heste og Kreaturer.
Brørup, 5. Marts, 5. Maj og 29. September Heste og Kreaturer.
Bække, 11. Maj og 16. September Heste og Kreaturer.
Esbjerg, Torvedag hver Lørdag. Hver Torsdag hele Aaret Marked med Kreaturer. 28. Januar, 29. April og 23. September Heste og Kreaturer.
Foldingbro, 18. Maj og 30. September Heste og Kreaturer.
Gjørding, 30. April og 1. Oktober Heste og Kreaturer.
Grindsted, 23. Marts, 6. Maj, 22. Juni, 8. September, 11. Oktober og 21. November Heste og Kreaturer.
Hejnsvig, 5. Maj og 17. September Heste og Kreaturer.
Holsted, 7. Jan., 7. April, 29. August og 12. November Heste og Kreaturer.
Lunderskov, 23. April og 22. September Heste og Kreaturer.
Nørre Nebel, 22. April og 10. Oktober Heste og Kreaturer.
Oksbøl, 25. April og 11. Oktober Heste og Kreaturer.
Ribe, Torvedag hver Lørdag. 2. Februar, 5. Marts, 25. April, 3. og 14. Maj, 13. Juni, 2. August, 10. og 17. September, 3., 11. og 22. Oktober samt 22. November Heste og Kreaturer.
Tistrup, 21. April og 13. September Heste og Kreaturer.
Varde, Torvedag hver Torsdag. 3. Februar, 4. og 29. Marts, 26. April, 10. Maj, 14. Juni, 3. August, 15. September, 12. Oktober og 23. November Heste og Kreaturer.

Vejen, 27. April, 24. Juni og 12. September Heste og Kreaturer.

Vejrup, 19. April og 28. September Heste og Kreaturer.

Vorbasse, 9. April, 4. August og 7. Oktober Heste og Kreaturer.

Ølgod, 23. April, 24. August og 27. September Heste og Kreaturer.

Haderslev Amt.

Agerskov, 3. Maj og 4. Oktober Heste og Kreaturer.

Christiansfeld, 30. April, 7. Maj, 22. og 29. Oktober Heste og Kreaturer.

Gram, 4. Maj og 13. Oktober Heste og Kreaturer.

Haderslev, ugentlig hver Fredag Eksportmarked med Kreaturer. Hver Mandag Marked med Heste og Kreaturer samt Tirsdagene 26. April, 19. Juli og 27. September; 8. Januar, 28. Februar og 14. Marts stort Hestemarked; 25. April (Foraarsmarked), 18. Juli (Sommermarked) og 26. September (Efteraarsmarked).

Jels, 20. April og 11. Oktober Heste og Kreaturer.

Over Jersdal, 20. April og 5. Oktober Heste og Kreaturer.

Rødding, 19. April, 9. September og 8. Oktober Heste og Kreaturer.

Sommersted, 23. April og 1. Oktober Heste og Kreaturer.

Toftlund, 20. April og 22. September Heste og Kreaturer.

Vojens, ugentlig hver Fredag med Grise og Landbrugsprodukter.

Aabenraa Amt.

Aabenraa, ugentlig hver Tirsdag Eksportmarked og Marked med Kreaturer; 8. og 22. Februar, 19. og 26. Juli, 18. Oktober samt 20. December Heste.

Bolderslev, 27. April og 5. Oktober Heste og Kreaturer.

Graasten, 30. April og 30. September Heste og Kreaturer.

Hellevad, 4. Maj og 12. Oktober Heste og Kreaturer.

Kliplev, 2. April og 3. September Heste og Kreaturer.

Bov (v. Padborg) 26. April og 27. September Heste og Kreaturer. Den første og tredje Mandag i hver Måned med Grise.

Rødekro, 28. April og 20. Oktober Heste og Kreaturer.

Øster Løgum, 30. April og 8. Oktober Heste og Kreaturer.

Sønderborg Amt.

Broager, 3. Maj og 3. November Heste og Kreaturer.

Bro, 14. Maj Heste og Kreaturer.

Dynved, 18. Juni Heste og Kreaturer.

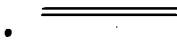
Norborg, 26. April, 13. September og 25. Oktober Heste og Kreaturer.

Skovby (Als), 17. September Heste og Kreaturer.

Sønderborg, hver Onsdag Eksportmarked og Marked med Kreaturer. 20. Januar, 28. April og 20. Oktober Heste.
Ullerup (Sundeved), 21. September Heste og Kreaturer.

Tønder Amt.

Arnum, 4. Maj og 5. Oktober Heste og Kreaturer.
Bylderup-Bov, 21. April, 3. August og 12. Oktober Heste og Kreaturer.
Højer, 28. April, 14. og 22. Oktober Heste og Kreaturer.
Løgumkloster, 16. Februar, 23. Marts, 20. og 27. April, 8. Juni, 13. Juli, 10. August og 28. September Heste og Kreaturer.
Rabsted, 7. April og 30. September Heste og Kreaturer.
Skærbæk, 21. April, 5. Maj og 13. Oktober Heste og Kreaturer.
Skærbæk, 21. April, 5. Maj og 13. Oktober Heste og Kreaturer.
Tinglev, 8. og 28. April, 17. August og 14. Oktober Heste og Kreaturer.
Tønder, egentlig hver Torsdag Eksportmarked med Kreaturer. 28. Januar, 18. Marts, 22. og 29. April, 6., 12. og 20. Maj, 1. Juli, 5. August, 2. og 16. September, 7., 21. og 28. Oktober, 4. og 11. November Heste og Kreaturer.

Torvedage.

Haderslev: Mandag og Fredag,
Aabenraa: Tirsdag og Lørdag.
Sønderborg: Onsdag og Lørdag,
Tønder: Tirsdag og Fredag,
Vojens: Fredag,
Rødding: Onsdag,
Gramby: Lørdag.

Skærbæk: Lørdag,
Toftlund: Lørdag,
Tinglev: Onsdag,
Jels: Lørdag,
Graasten: Torsdag,
Christiansfeld: Lørdag,
Løgumkloster: Torsdag.

Vejen til Rigdom

gaar gennem ———
Bogtrykkersværfen.

Fra Aabenraa By og Amt.

HANS CALLESEN

Diamanter

AABENRAA
TELEFON 50

Kit

Specialitet: Vinduesglas.

— Eneste Specialforretning i Sønderjylland. —

Brug

„Ceres“ kontrollerede Foderblandinger

(til Malkekvæg)

fremstillet under positiv Kontrol med
automatisk Prøvetagning af hver Sæk.

„Ceres“ Korn- og Foderstofforretning

Aktieselskab

Aabenraa - Telefon 21 og 22.

Th. Jacobsen, Aabenraa

Farveri og kemisk Tøjrensning.

Telefon 362. Arbejdet udføres i eget Værksted. Telefon 362.

Salg af Tvist, Hørgarn, Uldgarn og solide Klædevarer.

Specialforretning for
Mejerier og tekniske Virksomheder.
Største Oplag paa Pladsen i
**Transport-Spande, Malke-Spande,
Mælke-Sier, Olie, Remme, Pakninger,
Pudsetvíst, o. s. v.**

**Sønderjydsk
Mejeriforening**
Aabenraa.
Telefon 87

„CIMBRIA“

Aktieselskab — Aabenraa

Tømmerhandel og Kalkbrænderi.

S. P. EWALD - AABENRAA

RAMSHERRED - TELEFON 214

Jern- og Kortevarer.
Eneudsalg af Anker Heegaard's Støbegods.
Bygningsbeslag og Jernvinduer.

Niels A. Nielsen, Malermester

Telefon 258. Aabenraa Ramsherred 10

udfører alt til Faget henhørende Arbejde
akkurat og smagfuldt til moderate Priser.

Alt udføres kun af bedste Materiale. Stuk føres paa Lager,
leveres efter Tegning og opsættes. Forlang Tilbud og Beregning.
Farve- og Tapethandelen bringes i velvillig Erindring.
Bedste Fabrikater af Gulvolie, Lak og Bonevoks føres.

Paa alle Tapeter gives der 10 pCt. Rabat.

Chr. Damms Eftgr., Aabenraa.

N. C. Mortensen

Telefon 707

Søndergade 19

Telefon 707

— Cykler og Reservedele —

engros og en detail.

— *Reparaturer udføres solidt.* —

Forlang

*Aabenraa's kontrollerede 46°/_o
Foderblanding for Malkekvæg*

(Fremstillet under Kontrol).

Matth. Nielsen, Aabenraa

J. Thorsmark, Urmager.

Storegade 10, Aabenraa,

anbefaler et stort og smukt Lager af alle Sorter

Lomme- og Stueure samt optiske Sager.

Reparationer udføres nøjagtigt.

„FOLKEHJEM“

AABENRAA

TELEFON 257

Hotel — Restaurant

Hyggelige Lokaler for Selskaber indtil 200 Personer.

C. C. Rode Juvelér & Guldsmed Aabenraa

Storegade 28. — Telefon 260.

Stort Lager i Guld-, Sølv- og Nikkelvarer.

Anton Nielsen, Aabenraa

Søndergade 7. — Telefon 327.

*

Eneste Special-Hvidevare- og Udstyrsforretning
paa Pladsen.

Sønderjydsk Møbellager

M. Castenskjold Rasmussen

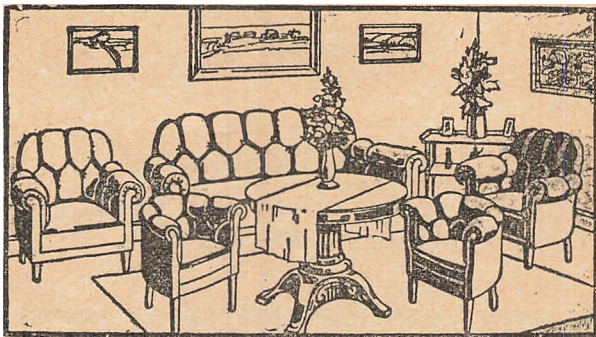
Telef. 227

Aabenraa

Ramsherred 53

Ingen Butik, derfor billige Priser.

Lager i Købm. Willads P. Schmidts Gaard ligefor St. Pot-
tergade. Der findes Udvalg af Møbler, passende til Daglig-
stuer, Spisestuer, Herreværelser og Soveværelser, som leve-
res fra de allerbilligste til de fineste Modeller, der udføres
efter egne Tegninger paa et af Landets bedste Værkster-
der, med hvem jeg har sluttet fast Akkord. Har leveret
Monteringen til det nye Grand Hotel her i Aabenraa.

Støt dansk Arbejde ved at købe i en dansk Forretning,
bese mit Lager uden Købetvang, alt forevises gerne, eller
ring til 227, og jeg aflægger Dem gerne Besøg med Teg-
ninger og kan samtidig se Stuen, De ønsker monteret,
hvorved De faar det, som passer til Stedet, og husk, at
Salget sker kun direkte fra Fabrik eller eget Værksted
til mine ærede Kunder, hvorved De sparer de dyre Butiks-
omkostninger. Alt leveres frit tilkøbt her i Sønderjylland.

M. Castenskjold Rasmussen,

Møbelarkitekt

Privatbolig Nørre Chausse 29.

Eget Reparatørværksted.

Direkte Indkøb og Import

fra de største inden- og uden-
landske Specialfabrikker, derfor

billigste Priser for fineste Original-Fabrikater som:

Alfa-Deering-Fraugde-Holbæk

Lanz - Rud. Sack o. s. v.

til gunstige Betalingsvilkaar. Komplet Reservedellager
til Deering, Osborne og Mc. Cormick Høstmaskiner.

Hans Beyer, Aabenraa.

Telefon 73.

Telefon 73.

Maskiner for Landbrug og Industri.

Dygtige Montører til Raadighed
for Kunderne.

Hejmdal's Trykkeri

Aabenraa

Telefon Nr. 32-332

Trykkeriet, som er forsynet med de nyeste Ma-
skiner og moderne Skrifter, leverer alle Slags

TRYKSAGER

som Katalager, Programmer, Plakater,
Skemaer, Medlemskort, Brevpapir etc.

i korrekt og smagfuld Udførelse til moderate Priser.

Stempler

leveres fra 1. Kl. dansk Firma i
hvilken som helst Udstyrelse af
C. Boldt, Aabenraa.

Den Nordslesvigske Folkebank-Aabenraa

==== Aktieselskab ====

Stiftet 1872

Telefon Nr.

6 - 7 - 53

Telegram-

Adresse:

„Folkebanken“

Udfører alle Bankforretninger paa
kulante Vilkaar.

Indskud modtages til Forrentning.

Diskontering af Veksler.

Udlaan paa Kassekredit.

Ordning af Krediforeningslaan.

Køb og Salg af Værdipapirer og fremmed Valuta.

Inkasso. - Boxafdeling.

Afdelinger:

Broager	Telefon	8		Hellevad	Telefon	13
Bolderslev	„	4		Hjordkær	„	21
Bovrup	„ Varnæs	56		Rødekro	„	16
Felsted	„	29		Varnæs	„	45

Depot for
H. Struers Laboratorium, København

Alt i
**Apparater og Kemikalier til Under-
søgelse af Mælk og Mejeriprodukter.**
Ejenes Specialforretning i Landsdelen.

**Sønderjydsk
Mejeriforretning**
Aabenraa.
Telefon 87.

Holger Fink & Comp.

Aabenraa

Telefoner 19 - 119 - 519. — Klinkbjerg 1.

Bygningsartikler

F. SØRENSEN'S BOGHANDEL

Indehaver: JENS FROST

Tel. 69

Aabenraa — Storetorv

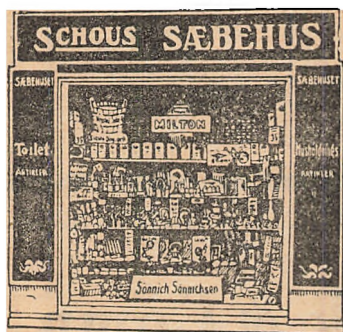
Tel. 69

Sønderjyllands ældste danske Boghandel.

Bøger - Billeder - Fyldepenne - Papirvarer

Forretningsbøger.

Moderne Boghandel. — Eget Bogbinderi.

Køb altid Deres

Sæber - Toiletartikler

— og alt til Vask —

hos

Sønnich Sønnichsen

(Schaus Sæbehus)

Storegade Aabenraa

TELEFON 709

Specialitet:

Gillette-Barbermaskiner og Blade.

Carl Hass :: Handlungartneriet „Nizza“

Nørreport — Aabenraa — Telefon 104

Moderne Kranse- og Buket-Binderi

C. F. ROSENVOLD

Største Sadelmager-
forretning i Aabenraa

Telefon 116

Søndergade 6

Telefon 116

Det største Udvalg i

moderne **Konfektion**

til Damer og Herrer

samt alle

Manufakturvarer

bydes Dem til absolut

fordelagtigste Priser !!!

hos

PETER JESSEN

A A B E N R A A

TELEFON

76

TELEFON

76

Last- og Personautomobiler

anerkendes overalt

som Verdens billigste Kvalitets-Automobiler

Køb ikke før

vi har demonstreret Dem en

C H E V R O L E T.

Fischers Maskinfabrik

Aabenraa.

A/S SønderjydsK Frøforsyning

Kontor
Lager
Renseri

Frøavl og Frøhandel
Aabenraa

Klinkbjerg 1
Telef. 47

Anlæger Avlere af Røe- og Græsfrø.

Fordelagtige Vilkaar.

Sælger **Markfrø**

af de bedste i Forsøgene fastslaaede Sorter og Stammer.

Samtlige Leveringer underkastes

Statsfrøkontrollens selvvirkende Kontrol.

Schmidt & Torp - Hjordkær St.,

anbefaler alle Slags

Foderstoffer og Kunstgødning.

Korn købes til højeste Dagspris.

Graasten

HUSK!

Graastens Vinhandel

Stort Lager af

1. Kl. Vine og Spirituoser.

Specialitet: **SLOTS-ROM**

— fineste Jamaica Rom —

Andreas M. C. Holst's Efterfl.,

Indehaver: JENS M. FERDINAND.

Statstelefon 65

Graasten

Statstelefon 63

V. Uldall, Graasten

Telefon 90

Manufaktur- og Konfektionsforretning

Specialitet Sengeudstyr.

Graasten Bogtrykkeri

Telefon 43

A. Ritscher

Telefon 43

anbefaler sig med alt til Faget henhørende i smuk
: og korrekt Udførelse til moderate Priser. ::

J. Clausen, Sadelmager og Tapetserer

Graasten

*Alt til Faget henhørende Arbejde udføres
solidt og til moderate Priser.*

REPARATURVÆRKSTED.

Indramning
af
Billeder

N. C. Bock

Bogbinderi

Graasten.

— Bog- og Papirhandel. —

H. JACOBSEN

SKRÆDDERMESTER

GRAASTEN

Skrædderforretning for Herrer.

Stort Udvalg af alle Slags Stoffer.
For god Pasning og flot Snit garanteres.

GRAASTEN BANK

Telefon 125 og 225.

med Afdeling i Bov ved Nørre Smødeby, Padborg,
Bovrup, Klipleve, Holbøl, Ullerup og Varnæs,

udfører alle almindelige Bankforretninger.

Tinglev.

Th. Th. Nielsen, Tinglev

Telefon 5. — Bank-Konto: Tønder Landmandsbank

Kunstgødning - Korn og Foderstoffer - Kulhandel.

J. H. WEJBEK - TINGLEV

TELEFON 7.

Trælsthhandel og Bygningsartikler, Foderstoffer,
Kul, Kunstgødning, Markfrø, Landbrugsmaskiner,
Cementstenfabrik.

Levering overalt pr. Bane eller Lastbil.

Tønder.

J. C. Rasmussen - Tønder.

Østergade 13 — Telefon 177

Autoriseret Forhandler af **Ford**-Automobiler og
Fordson Traktors. Komplet Reservedellager.

— Moderne Reparationsværksted. —

Urmager M. C. Sørensen

Indehaver: A. Sørensen.

Stort Låger af Ure, Gold- og Sølvvarer, Brillor, Kikkerter osv.

Reparationer udføres paa eget Værksted med Garanti.

Carl Ravn - Tønder

Storegade 26

Stort Lager i Tobak og Cigarer.

Hans Beck's Bog- og Papirhandel

Storegade 5

Tønder

Telefon 341

anbefaler alt i Skøn- og Faglitteratur.

Tønder Landmandsbank

Oprettet 6. September 1901.

Kontorer i:

Skærbæk, Gram, Brøns, Frifelt, Brede,
Højer, Bylderup, Tinglev og Ballum.

Alle Bankforretninger udføres.

Køb Deres Fodtøj

hos

Riggelsen i Tønder

og De bliver tilfreds.

== Skotøj for alle. ==

Benzin

Petroleum

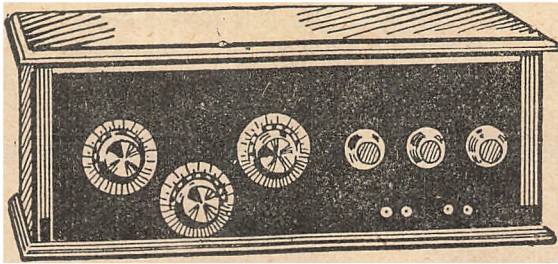
Brændselolie

„Shell“

Smørelie

Oplag for Tønder Amt ved **Ulrik Bay,**

Tønder — Telefon 222.

Ladegaard & Co.,

Telefon 378

Tønder

Storegade 14

Ingeniører aut. Installatører,

Radioapparater, første Klasses Materialer og Udførelse. Ratebetaling, 20% Udbetaling, 10% månedlig. Alle løse Dele til Radio. Lamper, Telefoner, Højtalere.

H. Thietje, Tønder

Telefon 501

Vestergade 47

Daglig friskrøgede Fisk.

Fiskkonserver, Ost og Paalæg.

V. J. Lunds Bogbinderi,

Tønder,

Østergade 40.

Bøger indbindes smagfuldt og billigt.
Protokoller leveres hurtig og solidt.

Tonhalle i Tønder

anbefaler sine Selskabslokaler.

Telefon 150.

Samlingssted for Landboerne.

Telefon 150.

Forlang Katalog hos
INSTRUMENTMAGER

J. B. JEPSEN - TØNDER

PIANO- OG HARMONIUM-MAGASIN.

C. TONNESEN

Kunststenfabrik TØNDER Telefon 161

anbefaler sig til Udførelse af

Terrazzo, Gulve, Trapper, Vægbeklædninger etc.

Kunststen, Gesimser, Søjler, Portaler, Trapper etc.

Cementvarer, Rør i alle Dimensioner, Kloakbrønde,

Fliser, Vandtruge, Ajlerender etc.

Stuk, alt forefaldende Stukateurarbejde, Gesimser,

Rosetter etc.

Tunnelit, Kunsttræ Gulvbelægning.

— FORLANG TILBUD. —

A. Bai Nielsen - Tønder - Tel. 300

Kolonial, Vin og Delikatesser.

Drik Bai Nielsens Kaffe.

A. LØVE

Landsretssagfører & Notar

Storegade 24

Tønder

Telefon 302

Landsretssager, Underretssager og
alle øvrige juridiske Forretninger.

Marie Christiansen

Jernbanegade 1.

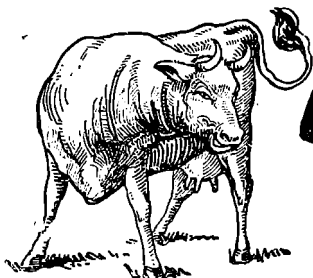
Tønder

Telefon 157.

Spec. Forretning i Cigarer, Cigaretter og Tobak.

— Papirvarer — Fotoartikler. —

Forlang hos Deres Købmand:

Rabol

Kreatur - Rensnings - Pulver

Spec. mod Kvægslus og Utøj hos alle Dyr

Ingen vaad Vaskning! Let Anvendelse!
Sikker Virkning! Ingen Forkølelse mere!

$\frac{1}{2}$ **Daase** til fem Kreaturer $\frac{1}{1}$ **Daase** til ti Kreaturer

Fabrikation og Hovedoplæg hos

AUGUST MÜLLER, TELEF. 136

hem. tekn. Fabrik i Tønder.

GODTFRED MEIER

Telefon 84

Tønder

Vestergade 68—70

Cykler, Motorcykler og Auto-
mobiler, Vulkaniseringsanstalt.

Løgumkloster.

Gæstgiveriet „Postgaarden“

Løgumkloster

anbefaler de Rejsende gode Værelser til billige Priser.

M. P. Jepsen.

2*

Løgumkloster Tømmerhandel^{A/S}

Telefon 24

ved HOMILIUS

Telefon 24

Specialforretning i Bygningsartikler og Støbegods.

Eneforhandling for Løgumkloster og Omegn af Ovne, Kaminer, Komfurer etc. samt Bygningsstøbegods fra

A/S. L. Lange & Co., Svendborg Jernstøberi.

Monier & Cementvarer.

Løgumkloster Dampfarveri og kemisk Tøjrensingsanstalt

(Chr. Pors)

Al Garderobefarvning og kemisk Tøjrensning udføres hurtigst.

Stort Udvalg i renulde Dame- og Herrestoffer, Uldvarer og Trikotage.

Vognfabrik — Chr. Madsen

Indeh.: Anton Madsen.

Løgumkloster

Telefon 42.

Smukt Udvalg i moderne Vogne, Jumber og Gigger.

Prima Gummi paalægges under Garanti.

Bilforretning og Bilreparation.

==== Stort Lager i Reservedele. =====

Husk, at De hos

BLAABJERG

faar de bedste Varer til rimelige

Priser. — — Specielt **KAFFE**.

Telefon 95

Telefon 95.

Husk Løgumklosters

ældste og
første danske

Boghandel

Telefon 78.

Alt til Faget henhørende.

Telefon 78

Alle Tidsskrifter og Dagblade faas i enkelte Numre.

Gunde Nissen.

Haderslev By.

HØPPNERS HOTEL

TELEFONER 21 OG 780 :-: HADERSLEV

HYGGELIG RESTAURATION
KONCERT HVER AFTEN!

Waldemar Schmidt

Nørregade 1

Haderslev

Telefon Nr. 16

Byens ældste og største Specialforretning
i
Herre- og Dreng- Konfektion.

Haderslev Piano- og Musikhus

ved

AXEL SCHMIDT

Nørregade 36.

HADERSLEV.

Telefon 727.

*Flygler og Pianoer. — — Gramofoner og Plader.
Alle Slags Musikinstrumenter. — Stort Nodelager.*

„Dan“ Margarine

bør spises af alle!

Margarinefabrikken „Nordslesvig“

Haderslev - Telefon 744.

Sparekassen for Haderslev Bys Omegn.

modtager Spareindskud til højeste Rente paa Folio (hvortil Checkhefter udleveres gratis), paa alm. Sparekassevilkaar. paa 6 Mdr. Opsigelse, samt paa „Afdeling for Oprettelse af egne Hjem“ og Skole-Spareafdeling. Sparekassen anlægger og organiserer Spareforeninger, og Materiale, saasom Bøger, Regnskabsbøger etc. udleveres gratis, ligesom Sparekassen foretager alle Renteberegninger

Prioritetslaan — Checks betalbare i Ind- og Udlandet — Konto-Kurant — Depot og Forvaltning — Boxrum udlejes.

Modtager Renteindbetalinger til alle Kreditforeninger. Sparekassebøger i **Pragtbind** til Konfirmation, Fødselsdag og Fadder gave.

Telefoner 134 & 1034. Post-Konto 8356

*Chr. Nicolajsen*s

Herre- og Dame-Skrædderi

anbefales

Herrelingeri i stort Udvalg

Gravene 13. :—: Haderslev :—: Telefon 764.

H. Frees, Haderslev.

Isenkram- og Udstyrsforretning

Stort Lager af Avls- og Landbrugsredskaber

Eneudsalg af de bekendte Morsø

Kakkelovne og Komfurer.

C. J. Ørum - Haderslev Telefon 30

Kolonialvarer — Kaffe — Cigarer

Fineste Kvaliteter.

Billigst mulige Priser.

Grundlagt 1856

Telefon Nr. 169

Peter Henningsen

Haderslev.

Ure, Guld- og Sølvvare-Lager.

 Den rigtige Brille-Bahnsen
bor Torvet 9

J. Dahl Haderslev
Telefon 230

Hver Dag frisk brændt **Kaffe**
fra eget Brænderi

Crome & Goldschmidt

Haderslev.

Dame-Lingeri, Herre-Lingeri,
Gardiner, Dame - Konfektion,
Herre - Konfektion, Tæpper, Sengeudstyr,
Kurvemøbler samt all i Manufakturvarer.
Største Udvalg. Billigste Priser.

Crome & Goldschmidt,
Nørregade 20, Haderslev.

OPEL AUTOMOBILER

Tysklands bedste Fabrikat.

Reparationsværksted, Reservedele
og Gummi samt Garage.

Valdemar Hinrichsen,

Generalagent for Danmark.

Gaaskærgade 42

HADERSLEV

Telefon Nr. 150

Farver - Lakker - Tapeter

ANTON HANSEN.

Telefon 138

Haderslev.

Storegade 41

Oluf Thielst, Haderslev

-- Telefon 165. --

**Mark- og Roefrø. Kunstgødning,
Gødningskalk, :-: Høstbindegarn.**

==== Kolonialvarer. ====

J. C. HANSEN

(Indehaver: Chr. Hansen)

edsv. Skibsmægler

HADERSLEV

Telegr-Adr. Skibsmægler Hansen. :-: Telefon Nr. 19.

Sø- og Transportforsikring.

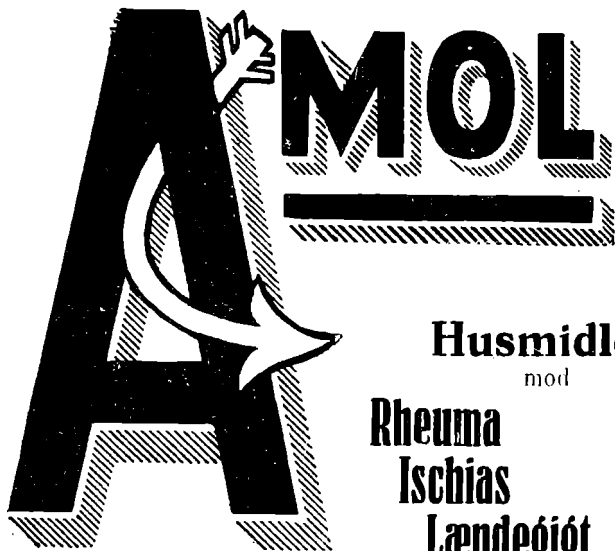
Agent for

„D. F. D. S“, København, og Lloyds, London.

Christian P. Hansens Boghandel

Storegade 5

Haderslev.

Husmidlet
mod

Rheuma
Ischias
Lændegigt
Nervesmerter

Det bedste Mund- og Tandvand

faas i hvert Apotek.

C. W. Garbers, Haderslev,
Amol-Ekspedition for Danmark.

Siden 1842 har man altid kunnet finde et stort Udvalg i

Daabsgaver - Fødselsdagsgaver - Konfirmationsgaver
Forlovelsesgaver - Bryllupsgaver - Konfirmationsgaver
Guldbryllupsgaver - Jubilæumsgaver - Forlovelsesringe

hos

M. M Ø L L E R

(Indehaver: Thorvald Møller)
Haderslev - Bispegade.

Tel. 715

Tel. 715

O. P. Olling, Haderslev

Glarmester

Telefon 389.

Storegade 25.

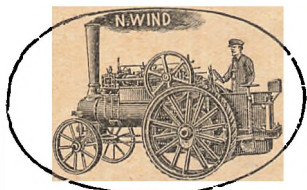
Telefon 389.

Eget Glassliberi.

Billedindramning.

N. Wind, Maskinhandel

Haderslev.

Lanz- og Holbæk Tærskéværker og
Halmpresser.

Deutz Motorer

Alfa Laval Malkemaskiner.

H. Fahrenдорff

Haderslev — Søndertorv 7

Telefon Nr. 748.

Konditori og Café.

Besøg

„HARMONIEN“

Danskhedens gamle Højborg. Selskaber paa indtil 400 Kuverter modtages.

Telefon 88.

Smuk gammel Have.

Naar De vil spare Penge

bør De købe Deres
Manufakturvarer
Konfektion, Triko-
tage samt Skotøj hos

A. Hundevadt - Haderslev

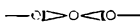
Haderslevs største Cigar-Specialforretning

Hans Festeren,

Nørregade 28

Haderslev.

Telefon 306

Alle kendte Mærker i fine, lagrede
Cigarer, Cigaretter og Tobakker.

J. H. Hildebrandt :—: Haderslev

Telf. 737 Vogn- og Karosserifabrik. Telf. 737

Omnibusser - Luksusvogne - Luksus- og
Lastkarosseri - Reparationer - Overbyg-
ninger - Gummiømlægning.

Nye og brugte Vogne haves paa Lager.

Paul Christiansen & Søn

Haderslev

Telefon 70—72

Bygningsartikler, Cement- og Drænsrør
i alle gangbare Dimensioner.

A. F. PETERSEN

(Hans Petersen)

Klejnsmedemester og Vægtfabrikant.

Telefon 226.

Haderslev.

Naffel 10

Nicolai Outzen

Haderslev.

Korn og Foderstoffer og
Gødningsstoffer en gros.

Telefoner 73 - 74 - 75

City Mobiloil

den bedste og i Brugen den billigste Motor-Olie til **Automobiler og Traktor**. anbefales.

C. M. Hansens Eftf.

(N. Knudsen)

Haderslev.

Telefon 567 og 376.

Benzin, Benzol og Olier.

Jeg Mørup

Hvidevare- og Udstyrs-Forretning

Nørregade 15

HADERSLEV

Telefon 526

Hvidevarer,

Gardiner

Færdige fyldte Senge

Fjer og Dun.

Kun bedste Kvaliteter til billigste Dagspriser.

Ole Jensens Bageri,

Gaaskjærgade,

Tel. 670.

anbefales.

Christiansfeld og Tyrstrup.

A. H. Andersen, Christiansfeld

Bygmester.

Tegninger, Overslag etc. udføres korrekt og billigt.
Cement, friskbrændt Faxekalk altid paa Lager. —

Nicolai Outzens Filial

Telegram-Adr.: »OUTZEN»
Telef.: Christiansfeld 1 og 8

*Mølleri, Korn, Foderstoffer,
Markfrø og Kunstgødning.*

Margarinefabrikken „Christiansfeld“

Indehaver: A. NIELSEN
Telefon 2.

Daglig friskkærnet Plante-Margarine.
Bringes overalt paa Bestilling.

OTTO JØRGENSEN

(Spielweg & Co)

Telefon 79

CHRISTIANSFELD

Telefon 79

Haderslev Kul- og Koks-Kompagni A/S

Telefon 24

Kontor: Nørregade 23

- Lager ved Havnen -

Altid Lager af:

Dampkul - Nøddekul - Koks
Cinders - Briketter

til absolut billigste Dagspris.

Brødrene Gram

Vojens.

Maskinfabrik

Christiansfeld Cigarhus

anbefaler sine velplejede og

vellagrede Cigarer og Tobakker.

Hansen & Christiansen

Haderslev

Kolonialvarer en gros

Cigarer, Cigaretter og alle Slags Tobak

fra Brødr. Braun, København

Telegr.-Adr.: „Arimo“

Telefoner 239 & 329

Vare-

Mærke.

Vojens.

Julius Nielsen - Vojens

Korn - Foderstoffer - Kunstgødning.

Trælasthandel.

Telefon 31.

Paulis Hotel, Vojens

Telefon 25.

HOTEL VOJENS

Telefon 23

VOJENS

Telefon 23

Lokaler til Selskaber og Møder.

Gode Værelser med Centralvarme anbefales.

Godt Køkken.

Billige Priser.

Gode Vine.

Banegaards-Restaurationen

(A. W. Jensen)

paa Vojens Station.

Anbefaler d'Herr Rejsende

1. Kls. Smørrebrød.

Ekstra god Kaffe serveres.

Toftlund.

Benyt Toftlund og Omegns Folkeblad

Egnens mest udbredte Annonceblad.

Telefon 74. Toftlund Bogtrykkeri ved A. Lyngby Petersen, Toftlund.

Hanne Oxholm, Toftlund **Garn og Trikotage.**

Mathias P. Høeg

Telefon 59

TOFTLUND

Telefon 59

Maskinsnedkeri og Byggeforretning

Lager af alle Slags Byggeartikler.
Alt til Byggefaget henhørende Arbejde udføres.

P. Berg's Margarinefabrik, *Toftlund,*

anbefaler

ekstrafin Margarine

— — daglig frisk kærnet — —

J. Freund - Toftlund

— Telefon 21 —

Konditori og Cafè.

Smedemester Vestergaard,

Toftlund.

Omlægning af Gummi paa Vognhjul med Garanti.

„Centralhotellet“ - Toftlund

Chr. Rasmussen

Johannes Olesen - Toftlund - Telef. 3

Smede- og Maskinværksted.

H. Jessen - Toftlund

udfører alt til Saddelmagerfaget henhørende.

Lassen Nissum - Toftlund

anbefaler sin Barberstue samt gode aflagrede Cigarer.

Smør- og Margarinehuset

i Toftlund — anbefales.

HUSK! Sæbehuset i Toftlund sælger til billigste Priser.

Peter Nissen, Malerforretning

Toftlund. Tapet- — Farvehandel. Toftlund.

Jesper Sylvester :: Toftlund

anbefaler sin SKOTØJSFORRETNING.

Reparaturer udføres solid og til billigste Priser.

Altid frisk Kaffe

faas i Specialforretningen

H. C. Meyers Enke - Toftlund.

NIELS HANSEN - TOFTLUND

TELEFON 51

BOG- OG PAPIRHANDEL - BOGBINDERI

Værksted for Indramning af Billeder Fotografiapparater og Tilbehør.

HANDELSBANKEN I TOFTLUND

Filial af Aktieselskabet Kjøbenhavns Handelsbank.

Kontortid: 9—12 og 2—5 — Lørdag 9—12.

Telefon 1 og 32

Alle Bankforretninger udføres.

Kontor i Arnum og Agerskov.

Sagfører og Notar

Cand. jur.

P. A. Madvig, Toftlund

Ejendomshandler-Inkassationer og Processer.

Kontordage i Agerskov og Brøns.

Jes J. Bruhn - Toftlund - Tel. 40

Største Urmager- og Guldsmedeforretning paa Pladsen.

Hagelskade-Forsikrings-Forening for Nordslesvig.

Oprettet 1875

Telefon 38

H. Rolskov, Toftlund.

Den Nordslesvigske Brandforsikring for Bygninger.

Oprettet 1878

Telefon 38

Forretningsfører H. Rolskov, Toftlund.

Toftlund Sogns Sparekasse

Alle Sparekasseforretninger udføres.

Telefon 38

Oprettet 1872

Telefon 38

A. Truelsen - Toftlund Tel. 10

anbefaler som Specialitet

danske og tyske Kækkeovne og Komfurer.

Prima engelsk og tysk Værktøj. — Bygningsbeslag i stort Udvalg

Toflund Korn- og Foderstof-Forretning
Christiansen & Schmidt

TELEFON NR. 46. ✓

Korn, Foderstoffer, Gødning og Markfrø.

Chr. Tandrup, - Toftlund - Tel. 102

Urmager og Guldsmedeforretning.

Ny Bufik :-: Største Udvalg :-: Nedsatte Priser.

Clausen Rost - Toftlund

— *Manufaktur — Konfektion.* —

Køb Deres Tobak og Cigarer i Tobakshuset, Toftlund
hos

Laurits Callesen - Telef. 75

Stort Udvalg i alle Slags Piber til billigste Priser.

P. Lautrup, Toftlund

anbefaler sin Skrædderforretning

Telefon 116

Stort Lager af danske og engelske Stoffer.
— Altid det billigste i Herreklæder —

Toftlund Trælasthandel

— *Lassen Schmidt* —

Bank-Konto:
Haderslev Bank

Byggematerialer og Kullager

Post-Giro-Konto
Nr. 9555

-- Telefon Nr. 2. --

R. Rasmussen,

„Landro“ **Toftlund Telefon 8**

Ejendomshandler - Grundbogssager - Testamenter - Incassationer.

N. Carstesen :-: Toftlund

Specialitet: **Vaskemaskiner.**

Andreas Christensens Handlungartneri

Telefon 70

anbefales.

Toftlund.

L. Hansen, Blikkenslager, Toftlund

Alt til Faget udføres hurtig.

Reel Beljening.

Jens Detlefsen, Toftlund

Skotøjsforretning

Telef. 56

Største Udvalg.

Rødning.

H. Juhl, Rødning

— Telefon 20 —

Møbelsnedkeri - Møbelmagasin.

Lager af Lighister.

— Alt Bygningsarbejde udføres. —

M. Hansens
Manufaktur- og Konfektionsforretning

Telefon 55 Rødding.

Østergades Urmager- og Guldsmedeforretning

Bedste Reparationsværksted.

Telef. 94.

K. Gundersen.

Rødding.

Chr. J. Ravn,

Rødding

Telefon 49

anbefaler:

Tømmer, Brædder, Kalk, Cement, Tagpap, Søm,
Jernvinduer, Jernbjælker, Jerntag, Tagsten, Dræns-
:-: :-: rør, Kækkeovne og Komfurer. :-: :-:

Rødding Møbelmagasin

anbefaler sit store Lager

af alle Slags Møbler.

S. A. Sørensen

Telefon 27.

Snedkermester.

Telefon 27.

Rødding Andels-Slagteri

Andelsselskab

med solidarisk Ansvar. Oprettet 1925
af Omegnens Svineproducenter.

Udsalg i Rødding af alle Slags Polser og Fedevarer,
:-: :-: samt ferskt Kød og Flæsk. :-: :-:

A. P. Christophersens

Isenkramforretning,

Rødning

Telefon 83.

Knud Petersens Skrædderforretning

Rødning — Telefon 59.

— Fint Herreskræderi. — Stort Stofudvalg. —

A. J. Marcussen :: Rødning

Urmager- og Guldsmedeforretning.

Grundlagt 1844.

Telefon 81.

Thorvald Sørensens Malerforretning

— Telefon 62 —

Alt Malerarbejde udføres.

H. P. Johansen, Skomagemester

Rødning — Telefon 126.

Stort Lager i Dame-,
Herre- og Børnefodtøj.

Byens ældste Kolonialforretning

Telef. 30

ANTON MORTENSEN

Telef. 30

Rødning fotografiske Atelier.

Smukke og moderne Billeder til rimelige Priser. **Dagmar Bengtsen.**

A/S Rødding Korn- og Foderstofforretning

Telefoner 25 og 55.

Varerne bringes overalt pr. Lastbil. =====

Naar De kommer til Rødding

saa besøg ***Café „Vesta“*** Telefon 79

Hyggeligste og mest komfortable Restaurant.

Damefrisørsalonen

R Ø D D I N G

anbefales ærede Damer. 1. Kl. Betjening.

Erna Kortegaard.

A. Andersen - Rødding - Teli. 23

Kolonial — Delikatesse.

Daglig friskbrændt Kaffe fra eget Kaffebrænderi.

P. J. Feddersen :: Rødding

— Telefon 45 —

Sadelmager, Tapetserer.

Største Udvalg i

Luksus- og Arbejdsseletøj.

Solidt Arbejde og prompte Leveringer garanteres.

Hans Chr. Andersen :: Rødding

**Bog- og Papirhandel, Bog-
— binderi, Kunsthandel. —**

Lager af Tapeter.

Telefon 68.

— Fotografiske Artikler. —

Klara Bronton - Rødning

Telefon 98

Bog-, Papir- og Kunsthandel.

P. A. Petersens Barberforretning — Rødning —

i Cafe „Vesta“s Ejendom.

Rene Servietter til hver Betjening.

Spare- og Laanekassen for Frøs og Kalvslund Herreder Rødning.

Stiftet. 1872

Telefon 36

Alle Sparekasseforretninger udføres.
Sikreste Pengeanbringelse.

Kraft-, Lys- og Svagstrømsanlæg udføres.

Stort Udvalg i Lysekroner, Prærer etc.

ant. Installatør H. Thomsen, Rødning.

Christoffersens Hotel.

Telefon 3

Rødning.

Th. Lorenzens Købmandsforretning

Telefon 70

Hjerting.

Telefon 70

Kolonial, Kortevarer, Glas og Porcel-
:-: læn, Tobak, Cigarer og Vine. :-:

— Prøv min Kaffe! —

O. R. Frandsen :: Rødning

Etabl. 1875

Telefon 21

Byens ældste Manufakturforretning.

Største Udvalg. Billigste Priser. Ingen Købetvang.

Husk Rødning Tobakshandel

Telefon 37.

A. P. Sørensen.

Telefon 37.

Skodborg.

Jens Søeberg, Skodborg

Telefon 49.

Karetmager.

Telefon 49.

Alle moderne Vogne og Karosserier leveres omgaaende.

Chr. O. Christiansen

Telefon 3

Skodborg

Telefon 3

anbefaler sin **Købmandsforretning.**

Skodborg Korn- og Foderstofforretning A/s

Korn - Foderstoffer - Kunstgødning.

Telefon Nr. 4.

Skodborg Kommunes Sparekasse.

Sikreste Kapitalanbringelse.

Kommunen hæfter for Indskud.

Hans Christensen - Skodborg - Telefon 5.

Kolonial, Isenkram, Stentøj, Korn,
Foderstoffer, Kunstgødning, Markfrø, Kul.

Gram, Gramby og Jels.

Viggo Dahls Gæstgivergaard,

Telefon 13

GRAM.

Telefon 15.

Hyggelige Lokaler. God Staldplads.

— Luksusbil til Leje. —

Gram Teglværk

anbefaler sine

Drænsrør. Cementrør og Mursten.

De er altid sikker paa at købe en god Vare
til en billig Pris, naar De handler hos

M. M. Bertelsen

Manufaktur og Konfektion.

Telefon 34

GRAM

Telefon 34

Gram Uldvarefabrik.

Telefon 28

Chr. Andersen

Telefon 28.

Herre- og Damestoffer i ren Uld.

Aage Jensen,

Telefon 60

GRAMBY

Telefon 60

Manufaktur-, Konfektions- og Modeforretning.

Jørgen L. Grosbøl

Telefon 5

Gramby

Manufaktur, Tricotage, Herre- og Drengekonfektion.

Specialafdeling: CIGARER.

Barslund & Rosenberg

Gramby - Telefon 58

Agentur og Lager af **Arno-Mobil-Oil**

og

Eneforhandler af **Ribe Støbegods** for Vestsønderjylland.

Olaf Aastrup Gramby

Telefon 43.

Mode - Manufaktur - Konfektion.

Prima damprensede Fjer og Dun. — Symaskiner.

Gramby Bogtrykkeri

Telefon 35

(Tage A. Andersen)

Telefon 35

Tryksager af enhver Art til billigste Priser.

AXEL WEDEL

Bog-, Papir- og Kunsthandel

Telefon 51

G r a m b y

Telefon 51

GRAMBY BANK A/S - GRAMBY

Aktiekapital Kr. 275.000

anbefaler sig med alle Bankforretninger.

Friis L. Ehlers

Elektrisk Installationsforretning

Gramby

Telefon 6.

Rutebilen Jels—Kolding

Udlejes til Foreninger og Selskaber. — Telefon 25.

V. Brændekilde, Jels.

P. Boisen :—: Jels

Sadelmager og Polster-Forretning

— bringes i velvillig Erindring. —

Sønderborg.

Køb kun det bedste Frø!

**Roefrø
Kløverfrø
Græsfrø og Sædekorn**

faas til moderate Priser hos

ALSISK FRØAVL

Andelsselskab

Telefon 18.

Sønderborg.

Telefon 18.

Alle vore Frøforsendelser til Foraaret staar under selv-
virkende Kontrol af Statsfrøkontrollen i København.

PAALIDELIGE AVLERE ANTAGES.

Sønderborghus

Forsamlingshus og Gæstgiveri

Gode Værelser. — Flink Betjening.

*Hyggelig Sal til større og
- mindre Sammenkoster. -*

Eng. Bekl. Magasin

Jens Christensen.

*Altid billigst i Herre-
Beklædning.*

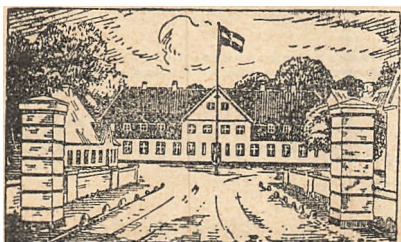
Sønderborg.

NØRHERREDHUS

Forsamlingsgaard og Gæstgiveri

Gode Værelser. — Flink Betjening.

*Hyggelig Sal til større og
mindre Sammenkomster.*

Hotel Mommark Færgesgaard

fuldt moderne med al
Nutids-Komfort ind-
rettet Badehotel med
50 Værelser, åbent
fra 1. April til 15. Oktb.

Glimrende Badestrand.
Egen Tennisbane.
Bilgarage.

AXEL HELMER SØNDERBORG

Telefon 77-777

Isenkram,

Telefon 77-777

*Husholdningsartikler, Værktøj, Olie og
tekn. Artikler. :—: Vejle Støbegods.*

en gros

en detail

J. Lauritzen

Sønderborg.

Telefon 540.

Cykler — Symaskiner — Skrivemaskiner — Reparationsværksted.

Bogbinderi!

Anbefaler mig med Indbinding af Bøger til Biblioteker og Private; saavel Indbinding som andet til Faget henhørende garanteres solidt udført til billige Priser.

Bogbinder Paulsen - Sønderborg,
St. Raadhusgade 11.

NETT & WESSELS UDSALG
MAGASIN
DU
NORD
JØRGEN ANDERSEN
SØNDERBORG.

.....
*Det største Udvalg
Den bedste Vare
Den billigste Pris.*
.....

BROK & CO., SØNDERBORG

TELEFON 176 og 177

Byggematerialer og Støbegods.

Eneforhandler af ægte Mettlacher Gulv- og Vægfliser.

Holdbare Habitter Herre Hus Holger Hollensen

Manufaktur-Varehuset

J. H. KOCK

SØNDERBORG

Manufaktur - Oldvarer - Hvidevarer - Senge

J. N. Mailand, Vinhandel

Telefon 11

SØNDERBORG

Telefon 11

Specialitet: „Gammel Rom“

Sønderborg Udvareforretning - St. Raadhusgade 11

Garn - Tricotage - Børnekonfektion.

Stort Udvalg.

1a. Varer.

Smaa Priser.

Smyk Deres Hjem med dansk Kunst.

Største Udvalg i Festgaver, Billeder, Kunstgenstande i Porcellæn. Keramik og Fajance. — Kgl. Porcellæn. — Nyheder i gode Bøger. Salmebøger. Skrivemaskiner. Kontormøbler.

Agentur for Kgl. Pianofabrik Hornung og Møller, København.

Andreas Clausens Bog- og Kunsthandel

Sønderborg. — Telefon 387.

Skal Kærlighed Dem Lykke bringe,
Køb Holger Hansens Forlovelsesringe.

Holger Hansen, Guldsmed og Gravør,

Storegade 45

S ø n d e r b o r g

Telefon 274

P. H. Stuhr :- Sønderborg

Alsgade 22, Telefon 386.

Chevrolet-Automobiler

Gummi - Olie - Benzin - Reparaturværksted.

Sprogforeningens Almanak.

Det er 34 Aar siden, den første Aargang af Sprogforeningens Almanak udkom. I alle de Aar, der er gaaet siden da, har Almanakken søgt at yde sit Bidrag til den nationale Kamp og til Danskhedens Styrkelse i Sønderjylland. Dens Indhold har været noget anderledes præget end andre Almanakkers. Ved Siden af det rent underholdende Stof har den set sin Opgave i at vække Interessen for de særlige Forhold her i vor Landsdel. Dog ikke alene det nationale Modsætningsforhold. Hjemstavnsfølelsen har været stærk i den danske Befolkning i Sønderjylland, og i voksende Grad har Interessen for Hjemstavnshistorien grebet videre Kredse. Gennem Almanakken vil vi gerne yde et Bidrag til dette betydningsfulde Arbejde, og vi beder alle vore Venner om at støtte os deri, baade ved at arbejde for Almanakkens videre Udbredelse og ved at sende Bidrag til Almanakken i Form af Sagn, Fortællinger osv., der knytter sig til forskellige Egne, og som giver et Billede af Fortidens Liv og Færden

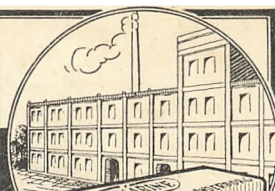
Vi henleder Opmærksomheden paa at Almanakken i Aar bringer en særlig Beregning af Flødtiderne paa Vestkysten helt op til Esbjerg, foretaget efter selvstændige Undersøgelser af Thade Petersen, saa Sprogforeningens Almanak her giver et Hjælpemiddel for Befolkningen, som ingen anden Almanak byder.

Sprogforeningens Almanak havde under Fremmedherredømmet en stor Opgave, men ogsaa nu er den et Led i det nationale og kulturelt opbyggende Arbejde i Granslandsdelen. Overskudet af Almanakken faar som bekendt Sprogforeningen.

N. H a n s e n.

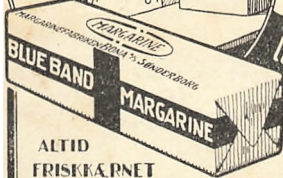
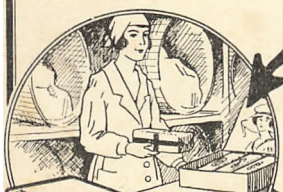

BLUE BAND MARGARINE

Gennem vore Forhandlere

Kun i Fabriken's originale Pakning!

Garanti Skilt
til Husmoderen

ALTID FRISKKØBNET

Kun i FORRETNINGER hvor vort GARANTISKILT forefindes

Pris 1 Kr. pr. 1/2 kg.

1874